

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

L 172

Izdevums
latviešu valodā

Tiesību akti

64. gadagājums
2021. gada 17. maijs

Saturs

I *Leģislatīvi akti*

REGULAS

- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/782 (2021. gada 29. aprīlis) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem ⁽¹⁾ 1
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/783 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido vides un klimata pasākumu programmu (LIFE) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1293/2013 ⁽¹⁾ 53
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/784 (2021. gada 29. aprīlis) par vēršanos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē ⁽¹⁾ 79
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/785 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido Savienības Krāpšanas apkarošanas programmu un atceļ Regulu (ES) Nr. 250/2014 110

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ.

Tiesību akti, kuru virsraksti ir gaišajā drukā, attiecas uz kārtējiem jautājumiem lauksaimniecības jomā un parasti ir spēkā tikai ierobežotu laika posmu.

Visu citu tiesību aktu virsraksti ir tumšajā drukā, un pirms tiem ir zvaigznīte.

I

(Lēģislatīvi akti)

REGULAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/782**(2021. gada 29. aprīlis)****par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem****(pārstrādāta redakcija)****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 91. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc lēģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1371/2007 ⁽³⁾ jāizdara vairāki grozījumi, lai stiprinātu pasažieru aizsardzību un veicinātu lielāku dzelzceļa transporta izmantošanu, pienācīgi ņemot vērā jo īpaši Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 11., 12. un 14. pantu. Tāpēc minēto grozījumu dēļ un skaidrības labad Regula (EK) Nr. 1371/2007 būtu jāpārstrādā.

⁽¹⁾ OV C 197, 8.6.2018., 66. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2018. gada 15. novembra nostāja (OV C 363, 28.10.2020., 296. lpp.) un Padomes 2021. gada 25. janvāra nostāja pirmajā lasījumā (OV C 68, 26.2.2021. 1. lpp.). Eiropas Parlamenta 2021. gada 29. aprīļa nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1371/2007 (2007. gada 23. oktobris) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (OV L 315, 3.12.2007., 14. lpp.).

- (2) Īstenojot kopējo transporta politiku, ir svarīgi aizsargāt dzelzceļa pasažieru tiesības un uzlabot dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti, lai palīdzētu palielināt dzelzceļa transporta daļu attiecībā pret citiem transporta veidiem.
- (3) Lai gan Savienībā gūti ievērojami panākumi patērētāju aizsardzības jomā, dzelzceļa pasažieru tiesību aizsardzība vēl aizvien ir jāuzlabo.
- (4) Jo īpaši, ņemot vērā to, ka dzelzceļa pasažieris ir pārvadājuma līguma vajākā puse, dzelzceļa pasažieru tiesības būtu jāaizsargā.
- (5) Piešķirot vienādas tiesības dzelzceļa pasažieriem, kuri dodas starptautiskajos un iekšzemes braucienos, ir paredzēts uzlabot patērētāju aizsardzības līmeni Savienībā, nodrošināt dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem vienlīdzīgus konkurences apstākļus un garantēt vienāda līmeņa pasažieru tiesības. Pasažieriem būtu jāsaņem pēc iespējas precīzāka informācija par savām tiesībām. Tā kā daži no mūsdienu biļešu formātiem neatļauj uz tiem fiziski uzdrukāt informāciju, vajadzētu būt iespējai šajā regulā prasīto informāciju sniegt, izmantojot citus līdzekļus.
- (6) Dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumi, kurus piedāvā tikai un vienīgi izmantošanai vēstures vai tūrisma nolūkos, parasti neapkalpo parastās pārvadājumu vajadzības. Šādi pakalpojumi parasti ir izolēti no Savienības pārējās dzelzceļu sistēmas, un tajos izmanto tehnoloģiju, kas var ierobežot piekļūstamību minētajiem pakalpojumiem. Izņemot konkrētus noteikumus, kuri būtu jāpiemēro visiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem visā Savienībā, dalībvalstīm vajadzētu būt tiesībām piešķirt atbrīvojumus no šīs regulas noteikumu piemērošanas attiecībā uz tādiem dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumiem, kurus piedāvā tikai un vienīgi izmantošanai vēstures vai tūrisma nolūkos.
- (7) Pilsētas, piepilsētas un reģionālie dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumi atšķiras no tālsatiksmes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem. Tāpēc būtu jāatļauj dalībvalstīm attiecībā uz šādiem pārvadājumu pakalpojumiem piešķirt atbrīvojumus no dažiem šīs regulas noteikumiem par pasažieru tiesībām. Tomēr šādiem atbrīvojumiem nebūtu jāattiecas uz pamatnoteikumiem, jo īpaši tiem noteikumiem, kas attiecas uz nediskriminējošiem pārvadājumu līgumu nosacījumiem, uz tiesībām bez liekiem sarežģījumiem iegādāties dzelzceļa biļetes, uz dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu atbildību attiecībā uz pasažieriem un viņu bagāžu un uz prasību, ka dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem jābūt pienācīgi apdrošinātiem, un uz prasību, ka tiek veikti pienācīgi pasākumi pasažieru personiskās drošības nodrošināšanai stacijās un vilcienos. Reģionālie pakalpojumi ir lielākā mērā integrēti pārējā Savienības dzelzceļu sistēmā, un attiecīgie braucieni ir garāki. Tādēļ attiecībā uz reģionālajiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem iespējamie atbrīvojumi būtu jāierobežo vēl vairāk. Attiecībā uz reģionālajiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem būtu pakāpeniski pilnībā jāizbeidz piemērot atbrīvojumus no tiem šīs regulas noteikumiem, kas atvieglo dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu izmantošanu personām ar invaliditāti vai personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, un atbrīvojumi nebūtu jāpiemēro attiecībā uz tiem šīs regulas noteikumiem, kas veicina velosipēdu izmantošanu. Turklāt iespējai atbrīvot reģionālos pārvadājumu pakalpojumus no dažiem pienākumiem attiecībā uz tranzīta biļešu nodrošināšanu un maršruta maiņu vajadzētu būt ierobežotai laikā.
- (8) Šīs regulas mērķis ir uzlabot dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumu kvalitāti Savienībā. Tādēļ dalībvalstīm vajadzētu spēt piešķirt atbrīvojumus pakalpojumu sniegšanai reģionos, kur nozīmīgu pakalpojumu daļu sniedz ārpus Savienības.
- (9) Turklāt, lai nodrošinātu vienmērīgu pāreju no regulējuma, kas izveidots, ievērojot Regulu (EK) Nr. 1371/2007, uz regulējumu, kas noteikts ar šo regulu, iepriekšējie valstu atbrīvojumi būtu pakāpeniski jāatceļ, lai nodrošinātu vajadzīgo juridisko noteiktību un nepārtrauktību. Dalībvalstīm, kas pašlaik ir piešķirušas atbrīvojumus, ievērojot Regulas (EK) Nr. 1371/2007 2. panta 4. punktu, vajadzētu būt atļautam iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus atbrīvot tikai no tiem šīs regulas noteikumiem, kuriem ir nepieciešama būtiska pielāgošanās, un jebkurā gadījumā tikai uz ierobežotu laikposmu. Dalībvalstīm uz pārejas laiku vajadzētu būt arī atļautam

piešķirt

atbrīvojumu no pienākuma starp operatoriem izplatīt satiksmes un ceļošanas informāciju, bet tikai tādā gadījumā, ja infrastruktūras pārvaldītājam nav tehniski iespējams reāllaika datus sniegt jebkuram dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam, bilešu pārdevējam, ceļojumu rīkotājam vai stacijas apsaimniekotājam. Novērtējums par to, kas ir tehniski iespējams, būtu jāveic vismaz reizi divos gados.

- (10) Kad dalībvalstis dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus atbrīvo no dažu šīs regulas noteikumu piemērošanas, tām par to būtu jāinformē Komisija. Sniedzot šo informāciju, dalībvalstīm būtu jāpaskaidro šādu atbrīvojumu piešķiršanas iemesli un pasākumi, kas pieņemti vai plānoti, lai nodrošinātu atbilstību šajā regulā paredzētajiem pienākumiem pēc attiecīgo atbrīvojumu piemērošanas beigām.
- (11) Ja par vienu staciju ir atbildīgi vairāki stacijas apsaimniekotāji, tad dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai norīkot struktūru, kurai uzdoti šajā regulā minētie pienākumi.
- (12) Piekļuve reāllaika ceļošanas informācijai, arī informācijai par tarifiem, padara dzelzceļa transportu pieejamāku jauniem klientiem un sniedz tiem plašāku brauciena iespēju un tarifu izvēli. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem būtu jānodrošina citiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, bilešu pārdevējiem un ceļojumu rīkotājiem, kas pārdod viņu pakalpojumus, piekļuve šādi ceļošanas informācijai un jādod tiem iespēja veikt vai atcelt rezervācijas, lai padarītu dzelzceļa transporta izmantošanu ērtāku. Lai padarītu dzelzceļa transporta izmantošanu ērtāku, infrastruktūras pārvaldītājiem būtu jāizplata dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kā arī bilešu pārdevējiem un ceļojumu rīkotājiem reāllaika dati saistībā ar vilcienu pienākšanu un atiešanu.
- (13) Sīkāk izstrādātas prasības attiecībā uz ceļojuma informācijas sniegšanu ir izklāstītas savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās, kas minētas Komisijas Regulā (ES) Nr. 454/2011 ⁽⁴⁾.
- (14) Stiprinot dzelzceļa pasažieru tiesības, būtu jāņem vērā pastāvošās starptautiskās tiesības, kas ir iekļautas A papildinājumā – Vienveida noteikumi attiecībā uz pasažieru un bagāžas starptautisko dzelzceļa pārvadājumu līgumu (CIV) –, kurš pievienots 1980. gada 9. maija Konvencijai par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF), kurā grozīta ar 1999. gada 3. jūnija Protokolu par grozījumiem Konvencijā par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (1999. gada protokols). Tomēr būtu vēlamā paplašināt šīs regulas darbības jomu un aizsargāt netika starptautiskod dzelzceļa pārvadājumu pasažierus, bet arī iekšzemes pārvadājumu pasažierus. Savienība pievienojās COTIF 2013. gada 23. februārī.
- (15) Dalībvalstīm būtu jāaizliedz diskriminācija pēc pasažiera valstspiederības vai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma, bilešu pārdevēja vai ceļojumu rīkotāja iedibinājuma vietas Savienībā. Tomēr nebūtu jāaizliedz sociālie tarifi un stimuli plašākai sabiedriskā transporta izmantošanai, ar noteikumu, ka šādi pasākumi ir samērīgi un nav atkarīgi no attiecīgā pasažiera valstspiederības. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, bilešu pārdevēji un ceļojumu rīkotāji var brīvi noteikt savu komercpraksi, tostarp īpašu piedāvājumu izmantošanu un konkrētu pārdošanas kanālu popularizēšanu. Ņemot vērā pasažieru pārvadājumu bilešu pārdošanas tiešsaistes platformu attīstību, dalībvalstīm būtu jāpievērš īpaša uzmanība tam, lai nodrošinātu, ka diskriminācija nerodas tad, kad notiek piekļuve tiešsaistes saskarnēm, vai bilešu iegādes procesā. Turklāt, neraugoties uz to, kā iegādājās konkrētā tipa biļetes, pasažiera aizsardzības līmenim vajadzētu būt tādām pašām.
- (16) Velobraukšanas aizvien lielākā popularitāte visā Savienībā ietekmē mobilitāti un tūrisma kopumā. Gan dzelzceļa transports, gan velobraukšana ieņem aizvien nozīmīgāku vietu modālajā sadalījumā, un tas samazina transporta ietekmi uz vidi. Tāpēc dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, cik vien iespējams, būtu jāatvieglo velobraukšanas apvienošana ar braucieniem vilcienā. Jo īpaši – iegādājoties jaunu ritošo sastāvu vai tad, kad tiek veikta ievērojama jau esošā ritošā sastāva modernizācija, tajos būtu jāparedz pienācīgs skaits vietu velosipēdiem, izņemot gadījumus, kad šāda iegāde vai modernizācija attiecas uz restorānvagoniem, guļamvagoniem vai kupeju vagoniem. Lai izvairītos no negatīvas ietekmes uz esošā ritošā sastāva sniegumu drošības ziņā, minētais pienākums būtu jāpiemēro tikai tajos gadījumos, kad tiek veikta ievērojama modernizācija, kuras dēļ ir nepieciešama jauna atļauja ritekļa laišanai tirgū.

⁽⁴⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 454/2011 (2011. gada 5. maijs) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz Eiropas dzelzceļu sistēmas pasažieru pārvadājumu telemātikas lietojumprogrammu apakšsistēmu (OV L 123, 12.5.2011., 11. lpp.).

- (17) Tas, kāds ir pienācīgais velosipēdu vietu skaits vilciena sastāvam, būtu jānosaka, ņemot vērā vilciena sastāva lielumu, pakalpojuma tipu un pieprasījumu pēc velosipēdu pārvadāšanas. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai pēc apspriešanās ar sabiedrību sastādīt plānus ar konkrētu velosipēdu vietu skaitu viņu pakalpojumiem. Tomēr gadījumos, kad dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi izvēlas nesastādīt plānus, būtu jāpiemēro likumā noteiktais skaits. Minētajam likumā noteiktajam skaitam būtu jākalpo arī par orientieri dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kad tie sastāda savus plānus. Par likumā noteikto skaitu mazāks skaits būtu uzskatāms par pienācīgu tikai tad, ja to pamato īpaši apstākļi, piemēram, dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu darbība ziemas laikā, kad ir skaidrs, ka pieprasījuma pēc velosipēdu pārvadāšanas nav vai ka tas ir ļoti zems. Turklāt dažās dalībvalstīs pieprasījums pēc velosipēdu pārvadāšanas ir īpaši augsts attiecībā uz konkrēta tipa pakalpojumiem. Tāpēc dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai konkrēta tipa pakalpojumiem noteikt minimālo pienācīgo velosipēdu vietu skaitu. Šis skaits prevalētu pār konkrētajiem skaitiem, kas minēti jebkādos dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu plānos. Tam nevajadzētu kavēt brīvu dzelzceļa ritošā sastāva kustību Savienībā. Pasažieriem vajadzētu būt informētiem par velosipēdiem pieejamo vietu.
- (18) Tiesībām un pienākumiem, kas attiecas uz velosipēdu pārvadāšanu vilcienos, būtu jāattiecas uz velosipēdiem, ar kuriem pirms un pēc dzelzceļa brauciena var uzreiz braukt. Uz velosipēdu pārvadāšanu iepakojumos un somās attiecīgos gadījumos attiecas šīs regulas noteikumi par bagāžu.
- (19) Dzelzceļa pasažieru tiesības uz dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumiem ietver tiesības saņemt informāciju par pakalpojumu gan pirms brauciena, gan tā laikā. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, biļešu pārdevējiem un ceļojumu rīkotājiem par dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu būtu pirms brauciena jāsniedz vispārēja informācija. Minētā informācija būtu jāsniedz personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām pieejamā formātā. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un, ja iespējams, biļešu pārdevējiem un ceļojumu rīkotājiem brauciena laikā būtu jānodrošina pasažieriem šajā regulā prasītā papildinformācija. Ja stacijas apsaimniekotājam ir šāda informācija, tad viņam šī informācija būtu jāsniedz arī pasažieriem.
- (20) Biļešu pārdevēju uzņēmumu lielums ievērojami atšķiras – no mikrouzņēmumiem līdz lieliem uzņēmumiem –, un daži biļešu pārdevēji piedāvā pakalpojumus tikai bezsaistē vai tikai tiešsaistē. Tādēļ pienākumam sniegt pasažieriem ceļojuma informāciju vajadzētu būt samērīgam ar biļešu pārdevēju dažādajiem lielumiem un tāād arī ar to dažādajām spējām.
- (21) Šai regulai nevajadzētu dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, ceļojumu rīkotājiem vai biļešu pārdevējiem liegt piedāvāt pasažieriem nosacījumus, kas ir labvēlīgāki par šajā regulā noteiktajiem. Tomēr šai regulai nevajadzētu radīt situāciju, ka kādu dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu saista labvēlīgāki līguma noteikumi, ko piedāvā ceļojumu rīkotājs vai biļešu pārdevējs, ja vien vienošanās starp šo dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu un ceļojumu rīkotāju vai biļešu pārdevēju neparedz citādi.
- (22) Tranzīta biļetes ļauj pasažieriem veikt vienlaidu braucienus, un tāpēc būtu jāpieliek visas saprātīgās pūles, lai šādas biļetes piedāvātu tālsatiksmes, pilsētu, piepilsētu un reģionāliem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem – kā starptautiskiem, tā iekšzemes –, tostarp dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, kuriem piemēro šajā regulā paredzētos atbrīvojumus. Lai aprēķinātu kopējo kavējumu, par kuru ir pieejama kompensācija, vajadzētu būt iespējamam izslēgt kavējuma ilgumus, kuri radušies tajās brauciena daļās, kas ir saistītas ar dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumiem, kuriem piemēro šajā regulā paredzētos atbrīvojumus.
- (23) Attiecībā uz pakalpojumiem, ko sniedz viens un tas pats dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, būtu jāatvieglo dzelzceļa pasažieru pāreja no viena pakalpojuma uz citu, ieviešot pienākumu nodrošināt tranzīta biļetes, jo nav nepieciešami komerciāli nolīgumi starp dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem. Prasība nodrošināt tranzīta biļetes būtu jāpiemēro arī pakalpojumiem, ko ekspluatē dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, kuri pieder vienam un tam pašam īpašniekam vai kuri ir meitasuzņēmumi, kas pilnībā pieder vienam no tiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kuri nodrošina braucienā iekļautos dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam vajadzētu būt iespējai uz tranzīta biļetes precizēt atiešanas laiku attiecībā uz katru dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu, tostarp reģionālos pakalpojumus, kuram šī tranzīta biļete ir derīga.

- (24) Pasažieriem vajadzētu būt skaidri informētiem par to, vai biļetes, ko dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums pārdod vienā komercdarījumā, ir tranzīta biļete. Ja pasažieri nav pareizi informēti, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam vajadzētu būt atbildīgam tā, it kā šīs biļetes būtu tranzīta biļete.
- (25) Būtu jāveicina tranzīta biļešu piedāvājums. Tomēr pareiza informācija par dzelzceļa pakalpojumu ir būtiska arī tad, ja pasažieri iegādājas biļetes no biļešu pārdevēja vai ceļojumu rīkotāja. Ja biļešu pārdevēji vai ceļojumu rīkotāji pārdod atsevišķas biļetes kombinēta piedāvājuma ietvaros, tiem būtu pasažieris skaidri jāinformē par to, ka minētās biļetes nepiedāvā tādu pašu aizsardzības līmeni kā tranzīta biļetes un ka minētās biļetes dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums vai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, kas šo pakalpojumu nodrošina, nav izdevuši kā tranzīta biļetes. Ja biļešu pārdevēji vai ceļojumu rīkotāji neievēro šo prasību, to atbildībai vajadzētu būt plašākai nekā biļešu atlīdzinājums.
- (26) Ir svarīgi, lai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, piedāvājot tranzīta biļetes, sākotnējās rezervācijas brīdī ņemtu vērā realistiskus vai piemērojamus minimālos savienojuma laikus, kā arī visu attiecīgos faktorus, piemēram, attiecīgo staciju un platformu lielumu un atrašanās vietu.
- (27) Ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām un lai personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām nodrošinātu iespējas braukt pa dzelzceļu, kas ir līdzvērtīgas citiem iedzīvotājiem pieejamajām iespējām, būtu jāizstrādā noteikumi par nediskriminējošu attieksmi un palīdzību brauciena laikā. Personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām ir tādas pašas tiesības uz brīvu pārvietošanos un nediskrimināciju kā visiem pārējiem iedzīvotājiem. Tostarp būtu jāpievērš īpaša uzmanība tādas informācijas sniegšanai personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kura attiecas uz dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu piekļūstamību, nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi ritošajam sastāvam un vilcienā pieejamajām ērtībām. Lai pasažieriem ar maņu orgānu traucējumiem sniegtu vislabāko iespējamo informāciju par kavējumiem, būtu atbilstīgi jāizmanto vizuālās sistēmas un audiosistēmas. Ja nav līdzekļu piekļūt biļetes iegādei pirms iekāpšanas vilcienā, personām ar invaliditāti vajadzētu būt iespējai nopirkt biļetes vilcienā bez papildu maksas. Tomēr vajadzētu būt iespējai šīs tiesības ierobežot apstākļos, kas saistīti ar drošību vai obligātu vilciena biļešu rezervāciju. Personām vajadzētu būt pienācīgi apmācītiem rīkoties atbilstīgi vajadzībām, kādas ir personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, jo īpaši tad, kad tiek sniegta palīdzība. Lai nodrošinātu vienlīdzīgus braukšanas apstākļus, šādām personām stacijās un vilcienos būtu jāsniedz palīdzība vai – ja vilcienā un stacijā nav apmācīta pavadošā personāla – jādara viss iespējamais, lai nodrošinātu piekļuvi ceļošanai pa dzelzceļu.
- (28) Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un staciju apsaimniekotājiem būtu aktīvi jāsadarbojas ar personas ar invaliditāti pārstāvošajām organizācijām nolūkā uzlabot transporta pakalpojumu piekļūstamības kvalitāti.
- (29) Lai personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām atvieglotu piekļuvi dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai prasīt dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un staciju apsaimniekotājiem izveidot valsts vienotos kontaktpunktus informācijas un palīdzības koordinēšanai.
- (30) Lai nodrošinātu, ka personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiek sniegta palīdzība, praktisku apsvērumu dēļ tas, ka šāda palīdzība ir vajadzīga, ir iepriekš jāpaziņo dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam, stacijas apsaimniekotājam, biļešu pārdevējam vai ceļojumu rīkotājam. Lai arī šī regula nosaka kopējo maksimālo šādas iepriekšējas paziņošanas laikposmu, vērtīgas ir brīvprātīgas vienošanās, kas piedāvā īsākus laikposmus, ja tās uzlabo personu ar invaliditāti un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām mobilitāti. Lai garantētu visplašāko iespējamo informācijas izplatīšanu par šādiem saīsinātajiem laikposmiem, ir svarīgi, lai Komisija savā ziņojumā par šīs regulas piemērošanu un rezultātiem iekļautu informāciju par norisēm saistībā ar saīsinātās iepriekšējās paziņošanas kārtību un saistīto informācijas izplatīšanu.

- (31) Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un staciju apsaimniekotājiem būtu jāņem vērā vajadzības, kādas ir personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, nodrošinot atbilstību Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2019/882 ⁽⁵⁾ un Komisijas Regulai (ES) Nr. 1300/2014 ⁽⁶⁾. Ja šajā regulā ir atsauce uz Direktīvas (ES) 2019/882 noteikumiem, minētie noteikumi dalībvalstīm būtu jāpiemēro no 2025. gada 28. jūnija un saskaņā ar minētās direktīvas 32. pantā noteiktajiem pārejas pasākumiem. Attiecībā uz dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem minēto noteikumu darbības joma ir izklāstīta minētās direktīvas 2. panta 2. punkta c) apakšpunktā.
- (32) Daži dzīvnieki ir apmācīti palīdzēt personām ar invaliditāti, lai tās varētu neatkarīgi pārvietoties. Šādas pārvietošanās labad ir izšķiroši svarīgi, lai minētos dzīvniekus varētu ņemt līdzi vilcienos. Šajā regulā ir paredzētas kopējās tiesības un pienākumi attiecībā uz servisa suņiem. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai veikt izmēģinājumus, izmantojot citus pārvietošanās servisa dzīvniekus un atļaut viņiem atrasties vilcienos šo valstu iekšzemes dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu laikā. Ir svarīgi, lai Komisija pārbaudītu norises šajā jautājumā, ņemot vērā turpmāko darbu attiecībā uz pārvietošanās servisa dzīvniekiem.
- (33) Ar šo regulu ir vēlams radīt sistēmu, kas pasažieriem nodrošina kompensāciju par kavējumiem, tostarp gadījumos, kad kavēšanās iemesls ir reisa atcelšana vai nokavēta pārsēšanās. Dzelzceļa pasažieru pārvadājuma kavējuma gadījumā dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem būtu jānodrošina pasažieriem kompensācija, kas ir procentuālā daļa no biļetes cenas.
- (34) Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem vajadzētu būt pienākumam būt apdrošinātiem vai tiem vajadzētu būt pienācīgām garantijām, kas nodrošina to atbildību pret dzelzceļa pasažieriem nelaimes gadījumā.
- (35) Tiesību pastiprināšanai uz kompensāciju un palīdzību kavējuma, nokavētas pārsēšanās vai reisa atcelšanas gadījumā būtu plašāk jāstimulē dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus darbība pasažieru interesēs.
- (36) Kavējuma gadījumā būtu jānodrošina pasažieriem iespējas turpināt braucienu vai braukt pa citu maršrutu ar līdzvērtīgiem pārvadāšanas nosacījumiem. Šādā gadījumā būtu jāņem vērā vajadzības, kādas ir personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.
- (37) Tomēr dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam nevajadzētu būt pienākumam maksāt kompensāciju, ja tas var pierādīt, ka kavējumu izraisīja tādi ārkārtas apstākļi kā ekstrēmi laikapstākļi vai lielas dabas katastrofas, kas apdraudēja drošu pārvadājuma veikšanu. Jebkuram šādam gadījumam vajadzētu būt ekstremālas dabas katastrofas iezīmēm, kas to atšķir no parastajiem, gadalaikam raksturīgajiem laikapstākļiem, tādiem kā rudens vētras vai regulāra pilsētu applūšana, ko izraisa plūdmainas vai sniega kušana. Turklāt dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam nevajadzētu būt pienākumam maksāt kompensāciju, ja tas var pierādīt, ka kavējumu izraisīja nopietna sabiedrības veselības krīze, piemēram, pandēmija. Turklāt, ja kavēšanos ir izraisījis pasažieris vai konkrētas trešo personu darbības, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam nevajadzētu būt pienākumam sniegt kompensāciju par kavēšanos. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem būtu jāpierāda, ka tie nevarēja nedz prognozēt šādus notikumus, nedz no tiem izvairīties, nedz arī novērst kavējumu, pat ja būtu veikti visi iespējamie pasākumi, tostarp to ritošā sastāva pienācīga profilaktiska apkope. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma darbinieku streikiem un citu tādu dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu rīcībai vai bezdarbībai, kuri izmanto to pašu infrastruktūru, ka arī infrastruktūras pārvaldītāju vai staciju apsaimniekotāju rīcībai vai bezdarbībai nebūtu jāietekmē atbildība par kavējumiem. Apstākļi, kuros dzelzceļa

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu pieklūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

⁽⁶⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 1300/2014 (2014. gada 18. novembris) par savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām attiecībā uz Savienības dzelzceļa sistēmas pieejamību personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām (OV L 356, 12.12.2014., 110. lpp.).

pārvaldājumu uzņēmumiem nav pienākuma izmaksāt kompensāciju, būtu objektīvi jāpamato. Ja dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumiem ir pieejams infrastruktūras pārvaldītāja, publiskas iestādes vai citas no dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumiem neatkarīgas pazīpojums vai dokuments, kurā ir norādīti apstākļi, uz kuriem dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmums pamatojas, lai tiktu atbrīvots no pienākuma izmaksāt kompensāciju, tiem šādi pazīpojumi vai dokumenti būtu jā dara zināmi pasažieriem un – attiecīgā gadījumā – attiecīgajām iestādēm.

- (38) Dzelzceļa uzņēmumi būtu jā mudina vienkāršot procedūru, saskaņā ar kuru pasažieri piesakās kompensācijai vai atlīdzinājumam. Dalībvalstīm jo īpaši vajadzētu būt iespējai prasīt, lai dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumi pieteikumus pieņemtu, izmantojot noteiktus saziņas līdzekļus, piemēram, tīmekļa vietnēs vai izmantojot mobilās lietotnes, ar noteikumu, ka šādas prasības nav diskriminējošas.
- (39) Lai pasažieriem būtu vieglāk pieprasīt atmaksājumu vai kompensāciju saskaņā ar šo regulu, šādiem pieprasījumiem būtu jāizveido veidlapas, kas ir derīga visā Savienībā. Pasažieriem vajadzētu būt iespējai savus pieprasījumus iesniegt, izmantojot šādu veidlapu.
- (40) Dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumiem sadarbībā ar infrastruktūras pārvaldītājiem un staciju apsaimniekotājiem būtu jā sagatavo ārkārtas rīcības plāni, kuru mērķis ir, nodrošinot iestrēgušajiem pasažieriem pienācīgu informāciju un aprūpi, līdz minimumam samazināt būtisku darbības traucējumu ietekmi.
- (41) Tāpat ir vēlams laikā tūlīt pēc nelaimes gadījuma atvieglināt īslaicīgas finansiālās grūtības, kas radušās nelaimes gadījumos cietušajām personām un viņu apgādājamajiem.
- (42) Dzelzceļa pasažieru interesēs ir tas, lai, vienojoties ar valsts iestādēm, tiktu paredzēti pienācīgi pasākumi nolūkā gan stacijās, gan vilcienos nodrošināt viņu personisko drošību.
- (43) Dzelzceļa pasažieriem vajadzētu būt iespējai iesniegt sūdzību jebkuram iesaistītajam dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumam, konkrētu staciju apsaimniekotājiem vai – attiecīgā gadījumā – biļešu pārdevējiem vai ceļojumu rīkotājiem atbilstoši to attiecīgajām atbildības jomām par tiesībām un pienākumiem, kas paredzēti ar šo regulu. Dzelzceļa pasažieriem vajadzētu būt tiesībām saņemt atbildi pieņemamā laikposmā.
- (44) Lai efektīvi izskatītu sūdzības, dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumiem un staciju apsaimniekotājiem vajadzētu būt tiesībām izveidot kopīgus klientu apkalpošanas un sūdzību izskatīšanas mehānismus. Informācijai par sūdzību izskatīšanas procedūrām vajadzētu būt publiski pieejamai un vienkārši piekļūstamai visiem pasažieriem.
- (45) Šai regulai nevajadzētu ietekmēt pasažieru tiesības iesniegt sūdzību valsts struktūrai vai prasīt tiesību aizsardzību saskaņā ar valsts procedūrām.
- (46) Dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumiem un staciju apsaimniekotājiem būtu jānosaka, jāpārvalda un jāpārbauda dzelzceļa pasažieru pārvaldājumu pakalpojumu kvalitātes standarti. Dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumiem vajadzētu darīt publiski pieejamu arī informāciju par viņu sniegto pakalpojumu kvalitāti.

- (47) Lai patērētāju aizsardzību dzelzceļa transportā uzturētu augstā līmenī, būtu jāprasa dalībvalstīm norīkot valsts izpildes struktūras, kuru uzdevums ir rūpīgi uzraudzīt un panākt šīs regulas izpildi valsts līmenī. Minētajām struktūrām vajadzētu būt iespējai veikt dažādus izpildes pasākumus. Pasažieriem vajadzētu būt iespējai iesniegt minētajām struktūrām sūdzības par varbūtējiem regulas pārkāpumiem. Lai nodrošinātu šādu sūdzību apmierinošu izskatīšanu, minētajām struktūrām būtu arī jāsadarbojas ar citu dalībvalstu valsts izpildes struktūrām.
- (48) Dalībvalstīm, kurās nav dzelzceļa sistēmas un tuvākajā laikā nav izredžu to izveidot, būtu jāaskaras ar nesamērīgu un nevajadzīgu slogu, ja uz tām attiektos šajā regulā paredzētie izpildes pienākumi attiecībā uz staciju apsaimniekotājiem un infrastruktūras pārvaldītājiem. Tas pats attiecas uz izpildes pienākumiem attiecībā uz dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem tikmēr, kamēr dalībvalsts nevienu dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu nav licencējusi. Tādēļ šādas dalībvalstis būtu jāatbrīvo no minētajiem pienākumiem.
- (49) Personas datu apstrāde būtu jāveic saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par personas datu aizsardzību, jo sevišķi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 ⁽⁷⁾.
- (50) Dalībvalstīm būtu jāparedz sankcijas, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un jānodrošina to piemērošana. Sankcijām, kas varētu ietvert kompensācijas maksāšanu attiecīgajai personai, vajadzētu būt efektīvām, samērīgām un atturošām.
- (51) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, attīstīt Savienības dzelzceļus un stiprināt dzelzceļa pasažieru tiesības, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka šos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (52) Lai pasažieriem nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu nolūkā izdarīt grozījumus I pielikumā attiecībā uz CIV vienveida noteikumiem un pielāgot minimālo avansa maksājuma summu pasažiera nāves gadījumā, ņemot vērā izmaiņas ES saskaņotajā patēriņa cenu indeksā. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽⁸⁾. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (53) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (54) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un ņemti vērā principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, jo īpaši 21., 26., 38. un 47. pantā par, attiecīgi, jebkāda veida diskriminācijas aizliegumu, personu ar invaliditāti integrēšanu, augsta patērētāju tiesību aizsardzības līmeņa nodrošināšanu un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu. Dalībvalstu tiesām šī regula jāpiemēro, ievērojot minētās tiesības un principus,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets un mērķi

Nolūkā nodrošināt efektīvu pasažieru aizsardzību un veicināt dzelzceļa transporta izmantošanu, ar šo regulu paredz dzelzceļa transportam piemērojamus noteikumus par:

- a) nediskriminējošu attieksmi pret pasažieriem attiecībā uz pārvadāšanas nosacījumiem un biļešu nodrošināšanu;
- b) dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu atbildību un apdrošināšanas pienākumiem pret pasažieriem un viņu bagāžu;
- c) pasažieru tiesībām, ja noticis nelaimes gadījums, kuru izraisījusi dzelzceļa transporta pakalpojumu izmantošana un kura rezultātā pasažieris gājis bojā, pasažierim nodarīts personisks ievainojums vai zudusi vai bojāta pasažiera bagāža;
- d) pasažieru tiesībām pārvadājumu traucējumu gadījumā, piemēram, reisa atcelšanas vai kavējuma gadījumā, tostarp par to tiesībām uz kompensāciju;
- e) minimālo un precīzo informāciju, tostarp par biļešu izdošanu, kas pieejamā formātā un savlaicīgi jāsniedz pasažieriem;
- f) nediskriminējošu attieksmi pret personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām un palīdzību šādām personām;
- g) pakalpojumu kvalitātes standartu noteikšanu un pārraudzību un pasažieru personiskās drošības apdraudējumu pārvaldību;
- h) sūdzību izskatīšanu;
- i) vispārīgiem izpildes noteikumiem.

2. pants

Darbības joma

1. Šo regulu piemēro visā Savienībā attiecībā uz starptautiskajiem un iekšzemes dzelzceļa braucieniem un pakalpojumiem, kurus sniedz viens vai vairāki dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, kas ir licencēti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2012/34/ES⁽¹⁰⁾.

2. No šīs regulas piemērošanas dalībvalstis var atbrīvot pakalpojumus, ko ekspluatē tikai un vienīgi izmantošanai vēstures vai tūrisma nolūkos. Minētais atbrīvojums netiek piemērots attiecībā uz 13. un 14. pantu.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/34/ES (2012. gada 21. novembris), ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu (OV L 343, 14.12.2012., 32. lpp.).

3. Atbrīvojumi, kas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1371/2007 2. panta 4. un 6. punktu piešķirti pirms 2021. gada 6. jūnija, paliek spēkā līdz dienai, kad beidzas minēto atbrīvojumu termiņš. Atbrīvojumi, kas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1371/2007 2. panta 5. punktu piešķirti pirms 2021. gada 6. jūnija, paliek spēkā līdz 2023. gada 7. jūnijam.

4. Pirms tam, kad beidzas atbrīvojums, kas iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem piešķirts, ievērojot Regulas (EK) Nr. 1371/2007 2. panta 4. punktu, dalībvalstis šādus iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus var uz papildu laikposmu, kas nepārsniedz piecus gadus, atbrīvot no šīs regulas 15., 17. un 19. panta, 20. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta un 30. panta 2. punkta piemērošanas.

5. Dalībvalsts līdz 2030. gada 7. jūnijam var paredzēt, ka 10. pantu nepiemēro, ja infrastruktūras pārvaldītājam nav tehnisku iespēju izplatīt reāllaika datus 10. panta 1. punkta nozīmē jebkuram dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam, biļešu pārdevējam, ceļojumu rīkotājam vai stacijas apsaimniekotājam. Dalībvalstis vismaz reizi divos gados atkārtoti izvērtē, cik lielā mērā ir tehniski iespējams izplatīt šādus datus.

6. Ņemot vērā 8. punktu, dalībvalstis var piešķirt atbrīvojumu no šīs regulas piemērošanas šādiem pārvadājumu pakalpojumiem:

- a) pilsētas, piepilsētas un reģionālajiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem;
- b) starptautiskajiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, kuru būtiska daļa, tostarp vismaz viena paredzēta stacijas pietura, tiek veikta ārpus Savienības.

7. Dalībvalstis informē Komisiju par atbrīvojumiem, kas piešķirti, ievērojot 2., 4., 5. un 6. punktu, un izklāsta minēto atbrīvojumu pamatojumu.

8. Atbrīvojumus, kas piešķirti saskaņā ar 6. punkta a) apakšpunktu, nepiemēro attiecībā uz 5., 11., 13., 14., 21., 22., 27. un 28. pantu.

Ja minētie atbrīvojumi attiecas uz reģionāliem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, tos nepiemēro arī attiecībā uz 6. un 12. pantu, 18. panta 3. punktu un V nodaļu.

Neatkarīgi no šā punkta otrās daļas atbrīvojumus no 12. panta 1. punkta un 18. panta 3. punkta piemērošanas attiecībā uz reģionālajiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem var piemērot līdz 2028. gada 7. jūnijam.

3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums” ir dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, kā definēts Direktīvas 2012/34/ES 3. panta 1) punktā;
- 2) “infrastruktūras pārvaldītājs” ir infrastruktūras pārvaldītājs, kā definēts Direktīvas 2012/34/ES 3. panta 2) punktā;
- 3) “stacijas apsaimniekotājs” ir organizatoriska struktūra dalībvalstī, kurai uzlikts pienākums apsaimniekot vienu vai vairākas dzelzceļa stacijas un kura var būt infrastruktūras pārvaldītājs;

- 4) “ceļojumu rīkotājs” ir organizators vai mazumtirgotājs, kā definēts, attiecīgi, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2302 ⁽¹¹⁾ 3. panta 8) un 9) punktā, kas nav dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums;
- 5) “biļešu pārdevējs” ir jebkurš dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu mazumtirgotājs, kas pārdod biļetes, cita starpā arī tranzīta biļetes, pamatojoties uz līgumu vai citu vienošanos starp mazumtirgotāju un vienu vai vairākiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem;
- 6) “pārvadājuma līgums” ir līgums par pārvadāšanu pa dzelzceļu pret atlīdzību vai bez maksas, kuru dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums un pasažieris noslēdz par viena vai vairāku pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu;
- 7) “biļete” ir derīgs pārvadājuma līguma noslēgšanas pierādījums neatkarīgi no tā formas;
- 8) “rezervācija” ir atļauja papīra vai elektroniskā formā, kas dod tiesības uz pārvadāšanu saskaņā ar iepriekš apstiprinātu personalizētu vienošanos par pārvadājumu;
- 9) “tranzīta biļete” ir tranzīta biļete, kā definēts Direktīvas 2012/34/ES 3. panta 35) punktā;
- 10) “pārvadājumu pakalpojums” ir dzelzceļa pasažieru pārvadājums, kas tiek veikts starp dzelzceļa stacijām saskaņā ar kustības grafiku, tostarp pārvadājumu pakalpojumi, ko piedāvā maršruta maiņai;
- 11) “brauciens” ir pasažiera pārvadāšana no iekāpšanas stacijas līdz galamērķa stacijai;
- 12) “iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojums” ir dzelzceļa pasažieru pārvadājumu, ko veic, nešķērsojot dalībvalsts robežu;
- 13) “pilsētas un piepilsētas dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojums” ir dzelzceļa pasažieru pārvadājums Direktīvas 2012/34/ES 3. panta 6) punkta nozīmē;
- 14) “reģionāls dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojums” ir dzelzceļa pasažieru pārvadājums Direktīvas 2012/34/ES 3. panta 7) punkta nozīmē;
- 15) “tālsatiksmes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojums” ir dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus, kurš nav pilsētas, piepilsētas vai reģionāls dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojums;
- 16) “starptautisks dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojums” ir pasažieru pārvadājumu pakalpojums, kas šķērso vismaz vienu dalībvalsts robežu un kura galvenais nolūks ir pārvadāt pasažierus starp stacijām, kas atrodas dažādās dalībvalstīs vai dalībvalstī un trešā valstī;
- 17) “kavējums” ir laiks starp publicētajā kustības grafikā norādīto pasažiera ierašanās laiku un faktisko vai gaidāmo ierašanās laiku galamērķa stacijā;
- 18) “pienākšana” ir brīdis, kad vilciena durvis tiek atvērtas galamērķa platformā un ir atļauta izkāpšana;

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2302 (2015. gada 25. novembris) par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK (OV L 326, 11.12.2015., 1. lpp.).

- 19) “abonementa biļete” vai “sezonas biļete” ir biļete neierobežotam braucienu skaitam, kas tās īpašniekam dod tiesības braukt pa dzelzceļu konkrētā maršrutā vai maršrutu tīklā noteiktā laikposmā;
- 20) “nokavēta pārsēšanās” ir situācija, kad pasažieris dzelzceļa brauciena laikā, kas pārdots kā tranzīta biļete, nokavē vienu vai vairākus reusus tāpēc, ka ir aizkavējies vai atcelts viens vai vairāki iepriekšējie reisi, vai tāpēc, ka reiss ir atgājis pirms plānotā atiešanas laika;
- 21) “persona ar invaliditāti” un “persona ar ierobežotām pārvietošanās spējām” ir jebkura persona, kurai ir pastāvīgi vai pagaidu fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var traucēt šai personai pilnvērtīgi un efektīvi izmantot transportu līdzvērtīgi citiem pasažieriem, vai kuras pārvietošanās spējas, izmantojot transportu, ir ierobežotas vecuma dēļ;
- 22) “stacija” ir vieta uz dzelzceļa, kurā dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumu var sākt, pietāt vai izbeigt.

II NODAĻA

PĀRVADĀJUMA LĪGUMS, INFORMĀCIJA UN BIĻETES

4. pants

Pārvadājuma līgums

Nemot vērā šo nodaļu, pārvadājuma līguma noslēgšanu un izpildi un informācijas un biļešu nodrošināšanu reglamentē I pielikuma II un III sadaļa.

5. pants

Nediskriminējoši līguma nosacījumi un tarifi

Neskarot sociālos tarifus, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, biļešu pārdevēji vai ceļojumu rīkotāji plašai sabiedrībai piedāvā līguma nosacījumus un tarifus bez tiešas vai netiešas diskriminācijas pēc pasažiera valstspiederības vai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma, biļešu pārdevēja vai ceļojumu rīkotāja iedibinājuma vietas Savienībā.

Šā panta pirmo daļu dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un biļešu pārdevējiem piemēro arī tad, kad tiek pieņemtas rezervācijas no pasažieriem saskaņā ar 11. pantu.

6. pants

Velosipēdi

1. Ievērojot 3. punktā izklāstītos ierobežojumus un attiecīgā gadījumā par saprātīgu samaksu pasažieriem ir tiesības vilcienā pārvadāt velosipēdus.

Vilcienos, kuros ir nepieciešama rezervācija, ir iespēja veikt rezervāciju velosipēda pārvadāšanai.

Ja pasažieris ir veicis rezervāciju velosipēda pārvadāšanai un ja minētā velosipēda pārvadāšana tiek atteikta bez pienācīgi pamatota iemesla, pasažierim ir tiesības uz maršruta maiņu vai atlīdzinājumu saskaņā ar 18. pantu, kompensāciju saskaņā ar 19. pantu un palīdzību saskaņā ar 20. panta 2. punktu.

2. Ja vilcienā ir velosipēdu novietošanai paredzētas vietas, pasažieri savus velosipēdus novieto šādās vietās. Ja šādu vietu nav, pasažieri uzrauga savus velosipēdus un pieliek visas saprātīgās pūles, lai nodrošinātu, ka to velosipēdi nerada kaitējumu citiem pasažieriem vai bojājumus pārvietošanās palīgīdzekļiem, bagāžai vai dzelzceļa transporta darbībai.

3. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi var ierobežot pasažieru tiesības vilcienā pārvadāt velosipēdus drošības vai ekspluatācijas apsvērumu dēļ, jo īpaši sastrēgumstundās piemērojamo ietilpības ierobežojumu dēļ vai ja to neļauj ritošais sastāvs. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi var arī ierobežot velosipēdu pārvadāšanu, pamatojoties uz to svaru un izmēru. Tie savās oficiālajās tīmekļa vietnēs publicē nosacījumus velosipēdu pārvadāšanai, tostarp atjauninātu informāciju par pieejamo ietilpību, izmantojot telemātikas lietojumprogrammas, kas minētas Regulā (ES) Nr. 454/2011.

4. Uzsākot iepirkuma procedūras jauna ritošā sastāva iegādei vai veicot ievērojamu esošā ritošā sastāva modernizāciju, kuras dēļ ir nepieciešama jauna atļauja ritekļa laišanai tirgū, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/797 ⁽¹²⁾ 21. panta 12. punktu, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums nodrošina, ka vilciena sastāvi, kuros minēto ritošos sastāvu izmanto, ir aprīkoti ar pienācīgu skaitu velosipēdiem paredzētu vietu. Šo apakšpunktu nepiemēro attiecībā uz restorānvagoniem, guļamvagoniem vai kupeju vagoniem.

Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi nosaka, kāds ir pienācīgs velosipēdiem paredzētu vietu skaits, ņemot vērā vilciena sastāva lielumu, pakalpojuma tipu un pieprasījumu pēc velosipēdu pārvadāšanas. Pienācīgu velosipēdiem paredzētu vietu skaitu nosaka 5. punktā minētajos plānos. Ja šādu plānu nav vai ja šajos plānos šāds skaits nav noteikts, katrā vilcienā sastāvā ir jābūt vismaz četrām velosipēdu vietām.

Konkrēta tipa pakalpojumiem dalībvalstis par minimālo pienācīgo vietu skaitu var noteikt skaitu, kas pārsniedz četras vietas, un šādā gadījumā minēto skaitu piemēro saskaņā ar otro apakšpunktu noteiktā skaita vietā.

5. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi var sastādīt un pastāvīgi atjaunināt plānus par to, kā palielināt un uzlabot velosipēdu pārvadāšanu, un par citiem risinājumiem, kas veicina kombinētu dzelzceļa un velosipēdu izmantošanu.

Kompetentās iestādes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1370/2007 ⁽¹³⁾ 2. panta b) punktā, šādus plānus var sastādīt pārvadājumu pakalpojumiem, ko veic saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumiem. Dalībvalstis var prasīt, lai šādus plānus sastādītu tās kompetentās iestādes vai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, kas darbojas to teritorijā.

6. Šā panta 5. punktā minētos plānus sastāda pēc apspriešanās ar sabiedrību un attiecīgajām pārstāvošajām organizācijām. Minētos plānus attiecīgi publicē dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma vai kompetentās iestādes tīmekļa vietnē.

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/797 (2016. gada 11. maijs) par dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību Eiropas Savienībā (OV L 138, 26.5.2016., 44. lpp.).

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1370/2007 (2007. gada 23. oktobris) par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 1191/69 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 1107/70 (OV L 315, 3.12.2007., 1. lpp.).

7. pants

Atteikšanās no saistību izpildes un ierobežojumu noteikšanas nepieļaujamība

1. Šajā regulā paredzētās saistības pret pasažieriem nedrīkst ierobežot un no to izpildes nedrīkst atteikties, jo īpaši paredzot atkāpi vai ierobežojošu klauzulu pārvadājuma līgumā. Jebkādi līguma nosacījumi, kuru tiešais vai netiešais nolūks ir atcelt, atteikt vai ierobežot tiesības, kas paredzētas šajā regulā, pasažierim nav saistoši.
2. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, ceļojumu rīkotāji vai bilešu pārdevēji var pasažierim piedāvāt līguma nosacījumus, kas ir izdevīgāki nekā šajā regulā paredzētie nosacījumi.

8. pants

Pienākums sniegt informāciju par pakalpojumu pārtraukšanu

Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi vai – attiecīgā gadījumā – kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par dzelzceļa sabiedrisko pakalpojumu līgumu, ar attiecīgiem līdzekļiem, tostarp pieejamos formātos saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/882 un Regulu (ES) Nr. 454/2011 un (ES) Nr. 1300/2014 noteikumiem, un pirms to īstenošanas publisko lēmumus galīgi izbeigt vai uz laiku pārtraukt pakalpojumus.

9. pants

Ceļojuma informācija

1. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, ceļojumu rīkotāji un bilešu pārdevēji, kas piedāvā pārvadājuma līgumus viena vai vairāku dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu vārdā, pēc pieprasījuma sniedz pasažierim vismaz II pielikuma I daļā noteikto informāciju par braucieniem, par kuriem attiecīgais dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums piedāvā pārvadājuma līgumu.
2. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un, ja iespējams, bilešu pārdevēji un ceļojumu rīkotāji brauciena laikā sniedz pasažierim vismaz II pielikuma II daļā izklāstīto informāciju. Ja stacijas apsaimniekotājam ir šāda informācija, viņš šo informāciju sniedz arī pasažierim.
3. Šā panta 1. un 2. punktā minēto informāciju sniedz vispiemērotākajā formātā, ja iespējams, pamatojoties uz reāllaika ceļošanas informāciju, tostarp, izmantojot piemērotas komunikācijas tehnoloģijas. Īpašu vērību velta tam, lai tiktu nodrošināts, ka šai informācijai var piekļūt saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/882 un Regulu (ES) Nr. 454/2011 un (ES) Nr. 1300/2014 noteikumiem.

10. pants

Piekļuve satiksmes un ceļošanas informācijai

1. Infrastruktūras pārvaldītāji dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, bilešu pārdevējiem un ceļojumu rīkotājiem izplata reāllaika datus saistībā ar vilcienu pienākšanu un atiešanu.
2. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi citiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, bilešu pārdevējiem un ceļojumu rīkotājiem, kas pārdod viņu pakalpojumus, nodrošina piekļuvi minimālajai ceļošanas informācijai, kas izklāstīta II pielikuma I un II daļā, un II pielikuma III daļā minēto rezervācijas sistēmu darbībām.

3. Informāciju izplata un piekļuvi nodrošina nediskriminējošā veidā un bez nepamatotas kavēšanās. Ar vienreizēju pieprasījumu pietiek, lai iegūtu nepārtrauktu piekļuvi informācijai. Infrastruktūras pārvaldītājs un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, kam ir pienākums darīt pieejamu informāciju saskaņā ar 1. un 2. punktu, var pieprasīt slēgt līgumu vai citu vienošanos, uz kuras pamata tiek izplatīta informācija vai nodrošināta piekļuve.

Neviena informācijas izmantošanu reglamentējoša līguma vai vienošanās noteikumi lieki neierobežo iespējas minēto informāciju izmantot atkārtoti vai to izmantot konkurences ierobežošanas nolūkā.

Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi var no citiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, ceļojumu rīkotājiem un biļešu pārdevējiem pieprasīt taisnīgu, saprātīgu un samērīgu finanšu kompensāciju par izmaksām, kas radušās piekļuves nodrošināšanā, un infrastruktūras pārvaldītāji var pieprasīt kompensāciju saskaņā ar piemērojamajiem noteikumiem.

4. Informāciju izplata un piekļuvi nodrošina, izmantojot attiecīgus tehniskus līdzekļus, piemēram, lietojumprogrammu saskarnes.

5. Tiktāl, ciktāl informāciju, uz kuru attiecas 1. vai 2. punkts, nodrošina saskaņā ar citiem Savienības tiesību aktiem, jo īpaši Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2017/1926 ⁽¹⁴⁾, uzskata, ka attiecīgie pienākumi saskaņā ar šo pantu ir izpildīti.

11. pants

Biļešu un rezervāciju pieejamība

1. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, biļešu pārdevēji un ceļojumu rīkotāji piedāvā biļetes un, ja tās ir pieejamas, tranzīta biļetes un rezervācijas.

2. Neskarot 3. un 4. punktu, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi pārdod – vai nu tieši, vai ar biļešu pārdevēju vai ceļojumu rīkotāju starpniecību – biļetes pasažieriem, izmantojot vismaz vienu no šādiem pārdošanas līdzekļiem:

- a) biļešu kases, citus pārdošanas punktus vai biļešu automātus;
- b) tālruni, internetu vai jebkuras citas plaši pieejamas informācijas tehnoloģijas;
- c) vilcienos.

Kompetentās iestādes, kā definēts Regulas (EK) Nr. 1370/2007 2. panta b) punktā, var prasīt, lai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi pārvadājumu pakalpojumiem, ko veic saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumiem, biļetes piedāvātu, izmantojot vairāk nekā vienu pārdošanas līdzekli.

3. Ja iekāpšanas stacijā nav ne biļešu kases, ne biļešu automāta, pasažieri stacijā jāinformē par:

- a) iespēju iegādāties biļetes pa tālruni vai internetā, vai vilcienā, kā arī par iegādes procedūru;
- b) tuvāko dzelzceļa staciju vai citu vietu, kur pieejamas biļešu kases vai biļešu automāti.

⁽¹⁴⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2017/1926 (2017. gada 31. maijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/40/ES attiecībā uz ES mēroga multimodālu maršruta informācijas pakalpojumu sniegšanu (OV L 272, 21.10.2017., 1. lpp.).

4. Ja iekāpšanas stacijā nav bilešu kases, nav piekļuves bilešu automātam un nav citu pieejamu līdzekļu, lai biļetes iegādātos iepriekš, personām ar invaliditāti ir atļauts iegādāties biļetes vilcienā bez papildu izmaksām. Tādu pamatotu iemeslu dēļ, kas saistīti ar drošību vai obligātu vilciena rezervāciju, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi var šīs tiesības ierobežot vai liegt.

Ja vilcienā nav darbinieku, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums konsultē personas ar invaliditāti par to, vai iegādāties biļeti, un informē, kā to darīt.

Dalībvalstis var atļaut dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem pieprasīt, lai personas ar invaliditāti par tādām ir atzītas saskaņā ar attiecīgajiem viņu dzīvesvietas valsts tiesību aktiem un praksi.

Dalībvalstis var pirmajā daļā minētās tiesības attiecināt uz visiem pasažieriem. Ja dalībvalstis piemēro šo iespēju, tās par to attiecīgi informē Komisiju. Eiropas Savienības Dzelzceļa aģentūra savā tīmekļa vietnē publicē informāciju, kas attiecas uz Regulu (ES) Nr. 454/2011 un (ES) Nr. 1300/2014 īstenošanu.

12. pants

Tranzīta biļetes

1. Ja tālsatiksmes vai reģionālos dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus ekspluatē viens dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, minētais uzņēmums par minētajiem pakalpojumiem piedāvā tranzīta biļeti. Attiecībā uz citiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi pieliek visas saprātīgās pūles, lai piedāvātu tranzīta biļetes, un šajā nolūkā savā starpā sadarbojas.

Pirmā punkta piemērošanas nolūkā terminā "viens dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums" ietilpst arī visi dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, kuri vai nu pilnībā pieder vienam un tam pašam īpašniekam, vai kuri ir meitasuzņēmumi, kas pilnībā pieder vienam no iesaistītajiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem.

2. Attiecībā uz ceļojumiem, kas ietver vienu vai vairākas pārsēšanās, pasažieris pirms biļetes vai bilešu iegādes tiek informēts par to, vai minētā biļete vai minētās biļetes ir tranzīta biļete.

3. Attiecībā uz ceļojumiem, kas ietver vienu vai vairākas pārsēšanās, biļete vai biļetes, ko no dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma iegādājas vienā komercdarījumā, ir tranzīta biļete, un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums saskaņā ar 18., 19. un 20. pantu ir atbildīgs, ja pasažieris nokavē vienu vai vairākas pārsēšanās.

4. Ja biļeti vai biļetes iegādājas vienā komercdarījumā un bilešu pārdevējs vai ceļojuma rīkotājs pēc savas iniciatīvas biļetes ir apvienojis, bilešu pārdevējs vai ceļojuma rīkotājs, kas pārdevis biļeti vai biļetes, ir atbildīgs par to, lai atlīdzinātu kopējo summu, kas samaksāta minētajā darījumā par attiecīgo biļeti vai biļetēm un turklāt lai kompensētu 75 % no minētās summas gadījumā, ja pasažieris nokavē vienu vai vairākas pārsēšanās.

Pirmajā daļā minētās tiesības uz atlīdzinājumu vai kompensāciju neskar piemērojamos valsts tiesību aktus, kuri pasažieriem piešķir papildu kompensāciju par zaudējumu.

5. Šā panta 3. un 4. punktā izklāstīto atbildību nepiemēro gadījumos, kad biļetēs vai citā dokumentā, vai elektroniski tādā veidā, kas ļauj pasažierim informāciju reproducēt turpmākai atsaucei, ir norādīts, ka biļetes ir atsevišķi pārvadājuma līgumi, un pasažieris pirms iegādes par to ir ticis informēts.

6. Pienākums pierādīt, ka pasažierim tika sniegta šajā pantā minētā informācija, gulstas uz dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu, ceļojumu rīkotāju vai biļešu pārdevēju, kas pārdeva biļeti vai biļetes.

7. Biļešu pārdevēji vai ceļojumu rīkotāji ir atbildīgi par tādu pasažieru pieprasījumu un iespējamu sūdzību izskatīšanu, kas veikti saskaņā ar 4. punktu. Šā panta 4. punktā minētos atlīdzinājumus un kompensācijas izmaksā 30 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas.

III NODAĻA

DZELZCEĻA PĀRVADĀJUMU UZŅĒMUMU ATBILDĪBA PAR PASAŽIERIEM UN VIŅU BAGĀŽU

13. pants

Atbildība par pasažieriem un bagāžu

Ņemot vērā šīs nodaļas noteikumus un neskarot piemērojamos valsts tiesību aktus, ar kuriem pasažieriem piešķir papildu kompensāciju par zaudējumu, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu atbildību par pasažieriem un viņu bagāžu reglamentē I pielikuma IV sadaļas I, III un IV nodaļa, kā arī VI un VII sadaļa.

14. pants

Apdrošināšana un atbildības segums

Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums ir pienācīgi apdrošināts, vai tam ir pienācīgas garantijas saskaņā ar tirgus nosacījumiem, ar ko segt tā atbildību, saskaņā ar Direktīvas 2012/34/ES 22. pantu.

15. pants

Avansa maksājumi

1. Pasažiera bojāejas vai miesas bojājumu gadījumā dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, kā tas noteikts I pielikuma 26. panta 5. punktā, nekavējoties un katrā ziņā ne vēlāk kā 15 dienas pēc tam, kad ir noteikta tās fiziskās personas identitāte, kura ir tiesīga saņemt kompensāciju, proporcionāli ciestajiem zaudējumiem izmaksā avansus, kas ir vajadzīgi, lai segtu tūlītējas ekonomiskās vajadzības.

2. Neskarot 1. punktu, bojāejas gadījumā attiecībā uz katru pasažieri avansa maksājums nav mazāks par 21 000 EUR.

3. Avansa maksājums nav atbildības atzīšana, un to var atskaitīt no jebkādam summām, ko turpmāk izmaksā, pamatojoties uz šo regulu, bet tas nav atmaksājams, izņemot gadījumus, kad zaudējumi nodarīti pasažiera nolaidības vai vainas dēļ vai ja avansa maksājumu saņēmusī persona nav tā persona, kura ir tiesīga saņemt kompensāciju.

16. pants

Atbildības apstrīdēšana

Pat tad, ja dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums apstrīd savu atbildību par fizisku ievainojumu, kas nodarīts pasažierim, kuru tas pārvadā, uzņēmums pieliek visas saprātīgās pūles, lai pasažierim palīdzētu tā prasībā par zaudējumu kompensāciju no trešām personām.

IV NODAĻA

KAVĒJUMI, NOKAVĒTAS PĀRSĒŠANĀS UN ATCELTIE REISI

17. pants

Atbildība par kavējumiem, nokavētu pārsēšanos un atceltiem reisiem

Nemot vērā šo nodaļu, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu atbildību par kavējumiem, nokavētu pārsēšanos un atceltiem reisiem reglamentē I pielikuma IV sadaļas II nodaļa.

18. pants

Atlīdzināšana un maršruta maiņa

1. Ja atiešanas brīdī vai tāpēc, ka ir nokavēta pārsēšanās, vai tāpēc, ka reiss ir atcelts, ir pamatoti paredzams, ka pienākšana pārvadājuma līgumā paredzētajā galamērķī aizkavēsies par 60 minūtēm vai ilgāk, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, kas nodrošina aizkavējušos vai atcelto reisus, nekavējoties pasažierim piedāvā izvēlēties vienu no šādām iespējām un veic nepieciešamos pasākumus:

- a) saņemt atlīdzinājumu pilnas biļetes cenas apjomā saskaņā ar iegādes nosacījumiem par brauciena daļu vai daļām, kas nav veiktas, kā arī par daļu vai daļām, kas jau ir veiktas, ja brauciens vairs neatbilst pasažiera sākotnējam brauciena plānam, kā arī attiecīgos gadījumos apmaksātu atpakaļbraucienu uz pirmo brauciena sākumpunktu, cik drīz vien iespējams;
- b) ar līdzvērtīgiem pārvadāšanas nosacījumiem un cik drīz vien iespējams, turpināt braucienu līdz galamērķim vai mainīt maršrutu, lai sasniegtu galamērķi;
- c) ar līdzvērtīgiem pārvadāšanas nosacījumiem kādā vēlākā dienā, kad vien pasažierim ir ērtāk, turpināt braucienu līdz galamērķim vai mainīt maršrutu, lai sasniegtu galamērķi.

2. Ja 1. punkta b) un c) apakšpunkta nolūkos līdzvērtīgu mainītu maršrutu nodrošina tas pats dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums vai ja citam uzņēmumam ir pasūtīts nodrošināt mainīto maršrutu, tas pasažierim nerada papildu izmaksas. Šī prasība attiecas arī uz gadījumiem, kad maršruta maiņa ietver pārvadājumu augstākā apkalpošanas klasē un alternatīvus transporta veidus. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi pieliek saprātīgas pūles, lai nebūtu jāveic papildu pārsēšanās un lai nodrošinātu, ka kavējums brauciena kopīgumā būtu pēc iespējas īsāks. Pasažieriem nepiedāvā pārvadājumu zemākā apkalpošanas klasē, ja vien tā nav vienīgā pieejamā iespēja mainīt maršrutu.

3. Neskarot 2. punktu, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums pēc pasažiera pieprasījuma var pasažierim atļaut slēgt līgumus ar citiem pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas pasažieriem ļauj sasniegt galamērķi līdzvērtīgos apstākļos, un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums šādā gadījumā pasažierim atlīdzina viņam radušās izmaksas.

Ja pieejamie maršruta maiņas risinājumi pasažierim netiek paziņoti 100 minūšu laikā pēc plānotā tā reisa atiešanas laika, kurš ir aizkavējies vai atcelts, vai pēc plānotā nokavētās pārsēšanās laika, pasažierim ir tiesības slēgt šādu līgumu ar citiem sabiedriskā transporta pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem pa dzelzceļu vai ar autobusu. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums pasažierim atlīdzina nepieciešamās, atbilstošās un saprātīgās viņam radušās izmaksas.

Šis punkts neietekmē valstu normatīvos un administratīvos aktus, kas pasažieriem piedāvā labvēlīgākus maršruta maiņas nosacījumus.

4. Pārvadātāji, kas nodrošina pārvadājumu pakalpojumus mainītajā maršrutā, personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām nodrošina līdzvērtīga līmeņa palīdzību un pieklūstamību alternatīvā pārvadājuma laikā. Pārvadātāji, kas nodrošina pārvadājumu pakalpojumus mainītajā maršrutā, var personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām nodrošināt alternatīvus pārvadājumu pakalpojumus, kuri atbilst viņu vajadzībām un kuri atšķiras no tiem, ko piedāvā citiem pasažieriem.

5. Šā panta 1. punkta a) apakšpunktā un 3. punktā minēto atlīdzinājumu izmaksā 30 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. Dalībvalstis var prasīt, lai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi šādus pieprasījumus pieņemtu, izmantojot konkrētus saziņas līdzekļus, ar noteikumu, ka pieprasījums nerada diskriminējošu ietekmi. Atlīdzinājums var būt kuponu un/vai citu pakalpojumu sniegšanas formā, ar noteikumu, ka minēto kuponu un/vai pakalpojumu nosacījumi ir pietiekami elastīgi, jo īpaši attiecībā uz derīguma termiņu un galamērķi, un ka pasažieris piekrīt pieņemt minētos kuponus un/vai pakalpojumus. Biļetes cenas atlīdzinājumu nesamazina, no tās atskaitot ar finanšu darījumiem saistītas izmaksas, piemēram, maksas, tālruņa vai pastmarku izmaksas.

6. Līdz 2023. gada 7. jūnijam Komisija pieņem īstenošanas aktu, ar kuru izveido kopēju veidlapu atlīdzinājuma pieprasījumiem saskaņā ar šo regulu. Minēto kopējo veidlapu sastāda formātā, kas ir pieejams personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 38. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

7. Pasažieriem ir tiesības iesniegt savus pieprasījumus, izmantojot 6. punktā minēto kopējo veidlapu. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi atlīdzinājuma pieprasījumu nedrīkst noraidīt tikai tā iemesla dēļ, ka pasažieris nav izmantojis minēto veidlapu. Ja pieprasījums nav pietiekami precīzs, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums lūdz pasažierim pieprasījumu padarīt skaidrāku un palīdz viņam to izdarīt.

19. pants

Kompensācija

1. Nezaudējot tiesības uz pārvadāšanu, pasažieris ir tiesīgs no dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma saņemt kompensāciju par kavējumu, ja viņš saskaras ar tādu pakalpojuma kavējumu, kas noticis starp biļetē vai tranzīta biļetē norādīto izbraukšanas un galamērķa vietu, par kuru nav atlīdzinātas izmaksas saskaņā ar 18. pantu. Minimālā kompensācija par kavējumiem ir šāda:

a) 25 % no biļetes cenas, ja kavējums ir no 60 līdz 119 minūtēm;

b) 50 % no biļetes cenas, ja kavējums ir 120 minūtes vai ilgāks.

2. Šā panta 1. punkts attiecas arī uz pasažieriem, kuriem ir abonementa biļete vai sezonas biļete. Ja minētie pasažieri ir pieredzējuši vairākkārtējus kavējumus vai reisu atcelšanu abonementa biļetes vai sezonas biļetes derīguma termiņa laikā, viņiem ir tiesības uz atbilstīgu kompensāciju saskaņā ar dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma kompensēšanas pasākumiem. Šie pasākumi paredz kritērijus, lai noteiktu kavējumu un aprēķinātu kompensāciju. Ja kavējumi, kas ir mazāki par 60 minūtēm, abonementa biļetes vai sezonas biļetes derīguma termiņa laikā atkārtojas vairākkārt, kavējumu ilgumu var summēt un pasažieriem var piešķirt kompensāciju saskaņā ar dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma kompensēšanas pasākumiem.

3. Neskarot 2. punktu, kompensāciju par kavējumu aprēķina proporcionāli pilnai cenai, kuru pasažieris faktiski samaksājis par aizkavējušos reisu. Ja pārvadājuma līgums ir noslēgts par braucienu turp un atpakaļ, kompensāciju par kavējumu turpceļā vai atpakaļceļā aprēķina proporcionāli cenai, kas par minēto brauciena posmu norādīta uz biļetes. Ja nav šādas norādes par atsevišķu ceļojuma brauciena posmu cenu, kompensāciju aprēķina proporcionāli pusei cenas, kas samaksāta par biļeti. Tāpat proporcionāli pilnai cenai aprēķina cenu par aizkavējušos reisu, kuru nodrošina saskaņā ar jebkuras citas formas pārvadājuma līgumu, kas pasažierim dod tiesības braukt divos vai vairāk secīgos posmos.

4. Aprēķinot kavējuma ilgumu, neņem vērā nekādus kavējumus, attiecībā uz kuriem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums var pierādīt, ka tie notikuši ārpus Savienības.

5. Līdz 2023. gada 7. jūnijam Komisija pieņem īstenošanas aktu, ar kuru izveido kopēju veidlapu kompensācijas pieprasījumiem saskaņā ar šo regulu. Minēto kopējo veidlapu sastāda formātā, kas ir pieejams personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 38. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

6. Dalībvalstis var prasīt, lai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi kompensācijas pieprasījumus pieņemtu, izmantojot konkrētus saziņas līdzekļus, ar noteikumu, ka pieprasījums nerada diskriminējošu ietekmi. Pasažieriem ir tiesības iesniegt savus pieprasījumus, izmantojot 5. punktā minēto kopējo veidlapu. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi kompensācijas pieprasījumu nedrīkst noraidīt tikai tā iemesla dēļ, ka pasažieris nav izmantojis minēto veidlapu. Ja pieprasījums nav pietiekami precīzs, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums lūdz pasažierim pieprasījumu padarīt skaidrāku un palīdz viņam to izdarīt.

7. Biļetes cenas kompensāciju izmaksā viena mēneša laikā pēc kompensācijas pieprasījuma iesniegšanas. Kompensāciju drīkst izmaksāt ar kuponiem un/vai citiem pakalpojumiem, ja nosacījumi ir elastīgi, jo īpaši attiecībā uz derīguma termiņu un galamērķi. Pēc pasažiera pieprasījuma kompensāciju izmaksā naudā.

8. Biļetes cenas kompensāciju nesamazina, no tās atskaitot ar finanšu darījumiem saistītas izmaksas, piemēram, maksas, tālruņa vai pastmarku izmaksas. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi var noteikt minimālo summu, ko nesasniedzot kompensāciju neizmaksā. Šī minimālā summa nepārsniedz 4 EUR par katru biļeti.

9. Pasažieriem nav nekādu tiesību uz kompensāciju, ja viņus informē par kavējumu pirms biļetes nopirkšanas vai ja kavējums, kas rodas sakarā ar brauciena turpināšanu, izmantojot citu pārvadājumu vai mainot maršrutu, ir mazāks par 60 minūtēm.

10. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam nav pienākuma izmaksāt kompensāciju, ja tas var pierādīt, ka kavēšanos, nokavēto pārsēšanos vai atcelšanu tiešā veidā izraisījuši vai ka tā ir bijusi neraujami saistīta ar:

a) ārkārtas apstākļiem, kuri nav saistīti ar dzelzceļa darbību, piemēram, ekstrēmi laikapstākļi, lielas dabas katastrofas vai nopietnas sabiedrības veselības krīzes, no kuriem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, neskatoties uz rīcību, ko tas atbilstoši apstākļiem konkrētajā gadījumā veicis, nespēja izvairīties, un kuru sekas tas nebija spējīgs novērst;

b) pasažiera vainas dēļ; vai

c) trešās personas rīcību, no kuras dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, neskatoties uz rīcību, ko tas atbilstoši apstākļiem konkrētajā gadījumā veicis, nespēja izvairīties un kuras sekas tas nebija spējīgs novērst, piemēram, personas uz sliežu ceļa, kabeļu zādzība, ārkārtas situācijas vilcienā, tiesībaizsardzības darbības, sabotāža vai terorisms.

Pirmās daļas c) apakšpunkta minētais izņēmums neattiecas uz dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma darbinieku streikiem, citu tādu uzņēmumu darbībām vai bezdarbību, kas izmanto to pašu dzelzceļa infrastruktūru, un infrastruktūras pārvaldītāju un staciju apsaimniekotāju darbībām vai bezdarbību.

20. pants

Palīdzība

1. Ja pienākšana vai atiešana ir aizkavējusies vai ja reiss ir atcelts, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums vai stacijas apsaimniekotājs informē pasažierus par stāvokli, kā arī par paredzamo reisa vai aizstājēja reisa atiešanas un pienākšanas laiku, tiklīdz šāda informācija ir pieejama. Ja biļešu pārdevējiem un ceļojumu rīkotājiem ir šāda informācija, tie to sniedz arī pasažierim.
2. Ja 1. punktā minētais kavējums ilgst 60 minūtes vai vairāk vai ja reiss ir atcelts, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, kas nodrošina aizkavējušos vai atcelto reisu, pasažieriem bez maksas piedāvā:
 - a) maltītes un atspirdzinājumus apjomā, kas pamatoti atbilst gaidīšanas laikam, ja tie ir pieejami vilcienā vai stacijā vai tos iespējams saprātīgā veidā piegādāt, ņemot vērā tādus kritērijus kā attālums līdz piegādātājam, piegādei vajadzīgais laiks un izmaksas;
 - b) ja ir jāpārņakšno viena vai vairākas nakts vai ja ir jāuzturas ilgāk – izmitināšanu viesnīcā vai citur un pārvadāšanu starp dzelzceļa staciju un izmitināšanas vietu, kur un ja vien tas fiziski iespējams. Gadījumos, ja šāda uzturēšanās kļūst nepieciešama 19. panta 10. punktā minēto apstākļu dēļ, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums var izmitināšanas ilgumu ierobežot maksimāli uz trim nakšīm. Kad vien iespējams, ņem vērā personu ar invaliditāti un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām piekļuves prasības un servisa suņu vajadzības;
 - c) ja vilciens nespēj turpināt kustību ceļa posmā – pārvadāšanu no vilciena līdz dzelzceļa stacijai, alternatīvam pārvadājuma sākumpunktam vai galamērķim, kur un ja vien tas fiziski iespējams.
3. Ja dzelzceļa pārvadājums ir pārtraukts un to vairs nevar turpināt vai nevar turpināt saprātīgā laikposmā, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi pēc iespējas drīz pasažieriem nodrošina alternatīvus pārvadājumu pakalpojumus un veic nepieciešamos pasākumus.
4. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi informē skartos pasažierus par to, kā pieprasīt apliecinājumu tam, ka dzelzceļa pārvadājums ir aizkavējies, izraisījis nokavētu pārsēšanos vai ir atcelts. Šo apliecinājumu piemēro arī saistībā ar 19. pantā paredzētajiem noteikumiem.
5. Piemērojot 1.–4. punktu, attiecīgais dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums pievērš īpašu uzmanību vajadzībām, kādas ir personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kā arī pavadošajām personām un servisa suņiem.
6. Ja ir izstrādāti ārkārtas rīcības plāni, ievērojot Direktīvas 2012/34/ES 13.a panta 3. punktu, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi veic koordināciju ar stacijas apsaimniekotāju un infrastruktūras pārvaldītāju, lai tos sagatavotu iespējamībai, ka rodas būtisks darbības traucējums un ilgi kavējumi, kuru rezultātā stacijā iestrēgst ievērojams skaits pasažieru. Šādos ārkārtas rīcības plānos iekļauj prasības par brīdināšanas un informācijas sistēmu piekļūstamību.

V NODAĻA

PERSONAS AR INVALIDITĀTI UN PERSONAS AR IEROBEŽOTĀM PĀRVIETOŠANĀS SPĒJĀM

21. pants

Tiesības uz pārvadāšanu

1. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un staciju apsaimniekotāji, aktīvi iesaistoties pārstāvošajām organizācijām un – attiecīgā gadījumā – personu ar invaliditāti un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām pārstāvjiem, izveido vai ievieš noteikumus par nediskriminējošu piekļuvi transportam attiecībā uz personām ar invaliditāti, tostarp to personīgajiem asistentiem, kas par tādiem ir atzīti saskaņā ar valsts praksi, un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Minētajos noteikumos ņem vērā vienošanos, kas minēta Regulas (ES) Nr. 1300/2014 pielikuma 4.4.3. punktā, jo īpaši attiecībā uz struktūrvienību, kas ir atbildīga par palīdzības sniegšanu personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

2. Personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām rezervāciju un biļetes piedāvā bez papildu maksas. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, biļešu pārdevējs vai ceļojumu rīkotājs nedrīkst atteikties pieņemt personas ar invaliditāti vai personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām rezervāciju vai izdot tai biļeti, vai arī pieprasīt, lai šādu personu pavadītu cita persona, ja vien tas nav obligāti nepieciešams, lai ievērotu 1. punktā minētos piekļuves noteikumus.

22. pants

Informācija personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām

1. Pēc pieprasījuma stacijas apsaimniekotājs, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, biļešu pārdevējs vai ceļojumu rīkotājs personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām sniedz informāciju, tostarp pieejamos formātos saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 454/2011 un (ES) Nr. 1300/2014 un Direktīvas (ES) 2019/882 noteikumiem, par stacijas un tās aprikojuma un dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu pieklūstamību un par iespējām piekļūt ritošajam sastāvam saskaņā ar 21. panta 1. punktā minētajiem piekļuves noteikumiem, kā arī par vilcienā pieejamām ērtībām.

2. Izmantojot 21. panta 2. punktā paredzēto atkāpi, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, biļešu pārdevējs vai ceļojumu rīkotājs pēc pieprasījuma piecās darbdienās pēc atteikuma pieņemt rezervāciju vai izdot biļeti vai pēc prasības būt ar pavadoni piemērošanas rakstiski informē personu ar invaliditāti vai personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām par šādas rīcības iemesliem. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, biļešu pārdevējs vai ceļojumu rīkotājs pieliek saprātīgas pūles, lai attiecīgajai personai piedāvātu pieņemamu alternatīvu pārvadājumu, ņemot vērā attiecīgās personas vajadzības, kas saistītas ar pieklūstamību.

3. Stacijās, kurās nav personāla, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un staciju apsaimniekotāji nodrošina, ka saskaņā ar 21. panta 1. punktā minētajiem piekļuves noteikumiem ir parādīta viegli pieejama informācija, tostarp pieejamos formātos saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 454/2011 un (ES) Nr. 1300/2014 un Direktīvas (ES) 2019/882 noteikumiem, par tuvākajām stacijām, kurās ir personāls, un par tieši pieejamu palīdzība personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

23. pants

Palīdzība dzelzceļa stacijās un vilcienā

1. Personām ar invaliditāti vai personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām palīdz šādi:

- a) personīgais asistents, kas par tādu atzīts saskaņā ar valsts praksi, var ceļot ar īpašu tarifu vai attiecīgā gadījumā bez maksas un, ja praktiski iespējams, viņam ierāda vietu blakus personai ar invaliditāti;
- b) ja dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums pieprasa, lai pasažieris vilcienā tiktu pavadīts saskaņā ar 21. panta 2. punktu, pavadošajai personai ir tiesības ceļot bez maksas un, ja iespējams, sēdēt blakus personai ar invaliditāti vai personai ar ierobežotām pārvietošanās spējām;

- c) tām var būt līdzīgs servisa suns saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem;
- d) attiecībā uz vilcieniem, kuros nav personāla, staciju apsaimniekotāji vai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi palīdzību nodrošina bez maksas saskaņā ar 21. panta 1. punktā minētajiem piekļuves noteikumiem, kamēr notiek iekāpšana vilcienā un izkāpšana no vilciena, ja stacijā dežurē apmācīti darbinieki;
- e) atējot no dzelzceļa stacijas, kurā ir personāls, braucot caur to tranzītā un pienākot tajā, stacijas apsaimniekotājs vai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums bez maksas sniedz palīdzību tā, lai minētā persona varētu iekāpt vilcienā, pārsēsties uz savienojamo dzelzceļa reisu, uz kuru tai ir biļete, vai izkāpt no vilciena, ar nosacījumu, ka stacijā dežurē apmācīti darbinieki. Ja par nepieciešamību pēc palīdzības ir paziņots iepriekš saskaņā ar 24. panta a) punktu, stacijas apsaimniekotājs vai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums nodrošina, lai minētā palīdzība tiktu sniegta, kā prasīts;
- f) stacijās, kurās nav personāla, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi bez maksas nodrošina palīdzību, tām atrodoties un iekāpjot vilcienā un izkāpjot no vilciena, ja vilcienā ir apmācīti darbinieki;
- g) gadījumā, ja vilcienā un stacijā nav apmācīta pavadošā personāla, staciju apsaimniekotāji vai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi pieliek visas saprātīgās pūles, lai personām ar invaliditāti vai personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām būtu nodrošināta piekļuve ceļošanai pa dzelzceļu;
- h) dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi pieliek visas saprātīgās pūles, lai personām ar invaliditāti vai personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām vilcienā nodrošinātu piekļuvi tiem pašiem pārvadājumu pakalpojumiem kā citiem pasažieriem, ja šīs personas bez citu palīdzības un droši nevar piekļūt minētajiem pārvadājumu pakalpojumiem.
2. Šīs regulas 21. panta 1. punktā minētie noteikumi nosaka kārtību, kādā īsteno šā panta 1. punktā minētās tiesības.

24. pants

Palīdzības sniegšanas nosacījumi

Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, staciju apsaimniekotāji, biļešu pārdevēji un ceļojumu rīkotāji sadarbojas, lai sniegtu palīdzību personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kā precizēts 21. un 23. pantā, piedāvājot vienotu paziņošanas mehānismu, saskaņā ar šādiem punktiem:

- a) palīdzību sniedz ar nosacījumu, ka par personas vajadzību saņemt šādu palīdzību dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam, stacijas apsaimniekotājam, biļešu pārdevējam vai ceļojumu rīkotājam, no kura biļete nopirkta, vai attiecīgā gadījumā f) apakšpunktā minētajam vienotajam kontaktpunktam ir paziņots vismaz 24 stundas iepriekš, pirms palīdzība ir vajadzīga. Uz vienu braucienu pietiek ar vienu paziņojumu. Šādus paziņojumus pārsūta visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un staciju apsaimniekotājiem, kas ir iesaistīti braucienā.

Šādus paziņojumus pieņem bez papildu izmaksām neatkarīgi no saziņas līdzekļiem, kas tiek izmantoti.

Ja biļete vai sezonas biļete ir derīga vairākiem braucieniem, pietiek ar vienu paziņojumu, ar noteikumu, ka ir sniegta attiecīga informācija par turpmāko braucienu laiku, un jebkurā gadījumā vismaz 24 stundas iepriekš, pirms palīdzība pirmo reizi ir vajadzīga. Pasažieris vai viņa pārstāvis pieliek visas saprātīgās pūles, lai par šādu turpmāko braucienu atcelšanu informētu vismaz 12 stundas iepriekš.

Dalībvalstis var atļaut, ka pirmajā, otrajā un trešajā apakšpunktā minēto 24 stundu laikposmu paziņojumu veikšanai pagarina līdz 36 stundām, bet ne pēc 2026. gada 30. jūnija. Šādos gadījumos dalībvalstis par minēto atļauju paziņo Komisijai un sniedz informāciju par pieņemtajiem vai plānotajiem pasākumiem šā laikposma samazināšanai;

- b) dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, staciju apsaimniekotāji, biļešu pārdevēji un ceļojumu rīkotāji veic visus vajadzīgos pasākumus paziņojumu saņemšanai. Ja biļešu pārdevēji nevar apstrādāt šādus paziņojumus, tie norāda alternatīvas iegādes vietas vai alternatīvus veidus paziņojuma sniegšanai;
- c) ja paziņojums saskaņā ar a) punktu nav sniegts, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums un stacijas apsaimniekotājs pieliek visas saprātīgās pūles, lai sniegtu palīdzību personai ar invaliditāti vai personai ar ierobežotām pārvietošanās spējām, lai tā varētu ceļot;
- d) neskarot šā panta f) punktu, stacijas apsaimniekotājs vai jebkura cita pilnvarota persona norāda vietas, kurās personas ar invaliditāti un personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām var paziņot par ierašanos dzelzceļa stacijā un lūgt palīdzību. Atbildību attiecībā uz šādu vietu norādīšanu un informācijas sniegšanu par tām nosaka 21. panta 1. punktā minētajos piekļuves noteikumos;
- e) palīdzību sniedz ar nosacījumu, ka persona ar invaliditāti vai persona ar ierobežotām pārvietošanās spējām ierodas noteiktajā vietā dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma vai stacijas apsaimniekotāja, kas sniedz šādu palīdzību, iepriekš noteiktā laikā. Šāds laiks nevar būt ilgāks par 60 minūtēm pirms publicētā atiešanas laika vai laika, kurā visiem pasažieriem tiek lūgts reģistrēties. Ja nav noteikts laiks, līdz kuram personai ar invaliditāti vai personai ar ierobežotām pārvietošanās spējām jāierodas, attiecīgā persona ierodas noteiktajā vietā vēlākais 30 minūtes pirms publicētā atiešanas laika vai pirms laika, kurā visiem pasažieriem tiek lūgts reģistrēties;
- f) Dalībvalstis var prasīt, lai staciju apsaimniekotāji un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi to teritorijā sadarbotos nolūkā izveidot un izmantot vienotos kontaktpunktus personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Vienoto kontaktpunktu darbības kārtību nosaka 21. panta 1. punktā minētajos piekļuves noteikumos. Minētie vienotie kontaktpunkti ir atbildīgi par to, lai:
 - i) pieņemtu palīdzības pieprasījumus stacijās;
 - ii) paziņotu par individuāliem palīdzības pieprasījumiem staciju apsaimniekotājiem un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem; un
 - iii) sniegtu informāciju par piekļūstamību.

25. pants

Kompensācija par pārvietošanās palīgīdzekļiem, palīgierīcēm un servisa suņiem

1. Ja dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un staciju apsaimniekotāji izraisa pārvietošanās palīgīdzekļu, cita starpā ratiņkrēslu un palīgierīču, zaudējumu vai bojājumu vai personu ar invaliditāti un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām izmantoto servisa suņa zaudējumu vai ievainojumu, tad tie ir atbildīgi par minēto zaudējumu, bojājumu vai ievainojumu un bez nepamatotas kavēšanās nodrošina kompensāciju. Minētā kompensācija ietver:

- a) zaudēto vai bojāto pārvietošanās palīgīdzekļu vai palīgierīču aizstāšanas vai remonta izmaksas;
- b) zaudētā vai ievainotā servisa suņa aizvietošanas vai ievainojuma ārstēšanas izmaksas; un

- c) saprātīgas izmaksas par pārvietošanās palīgīdzekļu, palīgierīču vai servisa suņu pagaidu aizvietošanu gadījumā, ja dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums vai stacijas apsaimniekotājs šādu aizvietošanu nenodrošina saskaņā ar 2. punktu.

2. Ja piemēro 1. punktu, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un staciju apsaimniekotāji ātri pieliek visas saprātīgās pūles, lai nodrošinātu nekavējoties vajadzīgus pagaidu aizstājējus pārvietošanās palīgīdzekļiem vai palīgierīcēm. Personām ar invaliditāti vai personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām minētos pagaidu aizstājējus palīgīdzekļiem vai palīgierīcēm atļauj paturēt līdz 1. punktā minētās kompensācijas izmaksāšanai.

26. pants

Personāla apmācība

1. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un staciju apsaimniekotāji nodrošina, ka viss personāls, arī nesen darbā pieņemtais personāls, kura regulārajiem pienākumos ir sniegt tiešu palīdzību personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, saņem apmācību par invaliditāti, lai zinātu, kā apmierināt vajadzības, kādas ir personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

Tie arī visam personālam, kas strādā stacijā vai vilcienos un tieši saskaras ar pasažieriem, nodrošina apmācību un regulārus zināšanu atjaunināšanas kursus nolūkā uzlabot informētību par vajadzībām, kādas ir personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

2. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un staciju apsaimniekotāji var piekrist, ka 1. punktā minētajā apmācībā piedalās darbinieki ar invaliditāti, un var apsvērt iespēju, ka tajā piedalās arī pasažieri ar invaliditāti un pasažieri ar ierobežotām pārvietošanās spējām un/vai viņus pārstāvošās organizācijas.

VI NODAĻA

DROŠĪBA, SŪDZĪBAS UN PĀRVADĀJUMU PAKALPOJUMU KVALITĀTE

27. pants

Pasažieru personiskā drošība

Vienojoties ar publiskajām iestādēm, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, infrastruktūras pārvaldītāji un staciju apsaimniekotāji savās attiecīgajās atbildības jomās veic atbilstīgus pasākumus un pielāgo tos publisko iestāžu noteiktajam drošības līmenim, lai nodrošinātu pasažieru personisko drošību dzelzceļa stacijās un vilcienos un lai pārvaldītu riskus. Tie sadarbojas un apmainās ar informāciju par labāko pieredzi tādu starpgadījumu novēršanā, kas varētu samazināt drošības līmeni.

28. pants

Sūdzības

1. Katrs dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums un stacijas apsaimniekotājs stacijā, kurā gada laikā apkalpo vidēji vairāk nekā 10 000 pasažieru dienā, izveido sūdzību izskatīšanas mehānismu attiecībā uz šajā regulā paredzētajām tiesībām un pienākumiem savās attiecīgajās atbildības jomās. Tie dara pasažieriem plaši zināmu savu kontaktinformāciju un darba valodu vai valodas. Šo mehānismu nepiemēro III nodaļas nolūkā.

2. Ar 1. punktā minēto mehānismu pasažieri var iesniegt sūdzību jebkuram dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam vai stacijas apsaimniekotājam sakarā ar to attiecīgajām atbildības jomām. Šādu sūdzību iesniedz trīs mēnešu laikā pēc incidenta, uz kuru tā attiecas. Adresāts viena mēneša laikā pēc sūdzības saņemšanas vai nu sniedz motivētu atbildi, vai attiecīgi pamatotos gadījumos informē pasažieri par to, ka viņš saņems atbildi ne vēlāk kā trīs mēnešu laikposmā pēc

sūdzības

saņemšanas dienas. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un staciju apsaimniekotāji sūdzības izvērtēšanai vajadzīgos datus glabā visu sūdzību izskatīšanas procedūras, tostarp 33. un 34. pantā minēto sūdzību izskatīšanas procedūru, laiku, un pēc pieprasījuma minētos datus dara pieejamus valsts izpildes iestādēm.

3. Ziņas par sūdzību izskatīšanas procedūru ir pieejamas sabiedrībai, tostarp personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Šī informācija pēc pieprasījuma ir pieejama vismaz tās dalībvalsts oficiālajā valodā vai valodās, kurā darbojas dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums.

4. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums 29. panta 2. punktā minētajā ziņojumā publicē saņemto sūdzību un izskatīto sūdzību skaitu un veidus, atbilžu sniegšanas laikus un veiktās darbības, lai iespējami panāktu uzlabojumus.

29. pants

Pārvadājumu pakalpojumu kvalitātes standarti

1. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi izstrādā pārvadājumu pakalpojumu kvalitātes standartus un ievieš kvalitātes pārvaldības sistēmu, lai uzturētu pakalpojumu kvalitāti. Pakalpojumu kvalitātes standarti attiecas vismaz uz III pielikumā uzskaitītajiem elementiem.

2. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi pārbauda savu darbību, kā paredzēts pakalpojumu kvalitātes standartos. Līdz 2023. gada 30. jūnijam un pēc tam ik pēc diviem gadiem tie publicē ziņojumu par savu pakalpojumu kvalitāti savā tīmekļa vietnē. Šādus ziņojumus dara pieejamus arī Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūras tīmekļa vietnē.

3. Staciju apsaimniekotāji nosaka pārvadājumu pakalpojumu kvalitātes standartus, pamatojoties uz attiecīgajiem III pielikumā minētajiem punktiem. Tie pārbauda savu darbību, ievērojot minētos standartus, un valsts publiskajām iestādēm pēc pieprasījuma nodrošina piekļuvi informācijai par saviem darbības rezultātiem.

VII NODAĻA

INFORMĀCIJA UN IZPILDE

30. pants

Pasažieru informēšana par viņu tiesībām

1. Pārdodot dzelzceļa braukšanas biļetes, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, staciju apsaimniekotāji, biļešu pārdevēji un ceļojumu rīkotāji informē pasažierus par šajā regulā noteiktajām tiesībām un pienākumiem. Lai izpildītu šo informēšanas prasību, tie var izmantot tiem pieejamo Komisijas sagatavoto šīs regulas noteikumu kopsavilkumu visās oficiālajās Savienības valodās. Minēto informāciju tie sniedz papīra vai elektroniskā formātā vai jebkādā citā veidā, tostarp pieejamos formātos saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/882 un Regulas (ES) Nr. 1300/2014 noteikumiem. Tie norāda, kur šādu informāciju var saņemt reisa atcelšanas, nokavētas pārsēšanās vai ilga kavējuma gadījumā.

2. Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un staciju apsaimniekotāji piemērotā veidā, tostarp pieejamos formātos saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/882 un Regulas (ES) Nr. 1300/2014 noteikumiem, stacijā, vilcienā un savā tīmekļa vietnē informē pasažierus par viņu tiesībām un pienākumiem saskaņā ar šo regulu un par tās struktūras vai to struktūru kontaktinformāciju, kuras dalībvalstis norīkojušas, ievērojot 31. pantu.

31. pants

Valstu izpildes struktūru norīkošana

1. Katra dalībvalsts norīko struktūru vai struktūras, kas atbild par šīs regulas izpildi. Katra no minētajām struktūrām veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu pasažieru tiesību ievērošanu.
2. Visas struktūras savā uzbūvē, lēmumos par finansējumu, juridiskajā formā un lēmumu pieņemšanā ir neatkarīgas no jebkura infrastruktūras pārvaldītāja, par maksas iekasēšanu atbildīgās struktūras, par jaudas iedalīšanu atbildīgās struktūras vai dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmuma.
3. Dalībvalstis informē Komisiju par struktūru vai struktūrām, kas norīkotas saskaņā ar šo pantu, un par to attiecīgo kompetenci. Komisija un norīkotās struktūras minēto informāciju publicē savās tīmekļa vietnēs.
4. Šajā nodaļā paredzētos izpildes pienākumus attiecībā uz staciju apsaimniekotājiem un infrastruktūras pārvaldītājiem nepiemēro Kiprai vai Maltai, kamēr to attiecīgajās teritorijās nav izveidota dzelzceļu sistēma, un attiecībā uz dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumiem, kamēr Kipras vai Maltas norīkota licencēšanas iestāde nav saskaņā ar 2. panta 1. punktu licencējusi nevienu dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumu.

32. pants

Izpildes uzdevumi

1. Valstu izpildes struktūras rūpīgi uzrauga atbilstību šīs regulas prasībām, tostarp Regulu (ES) Nr. 454/2011 un (ES) Nr. 1300/2014 prasībām, ciktāl uz minētajām regulām atsaucas šajā regulā, un veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pasažieru tiesību ievērošanu.
2. Šā panta 1. punkta nolūkā dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumi, staciju apsaimniekotāji, infrastruktūras pārvaldītāji, kā arī biļešu pārdevēji un ceļojumu rīkotāji valstu izpildes struktūrām pēc to pieprasījuma attiecīgos dokumentus un informāciju iesniedz bez nepamatotas kavēšanās un – jebkurā gadījumā – viena mēneša laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. Sarežģītos gadījumos valsts izpildes struktūra šo laikposmu var pagarināt maksimāli līdz trim mēnešiem pēc pieprasījuma saņemšanas. Valstu izpildes struktūras, veicot savus uzdevumus, ņem vērā informāciju, ko tām iesniegusi struktūra, kas saskaņā ar 33. pantu norīkota izskatīt sūdzības, ja tā ir cita struktūra. Tās arī var pieņemt lēmumus par izpildes darbībām, pamatojoties uz atsevišķām šādas struktūras pārsūtītām sūdzībām.
3. Valstu izpildes struktūras ik pēc diviem gadiem, līdz nākamā kalendārā gada 30. jūnijam, publicē ziņojumus ar statistiku par savu darbību, tostarp par piemērotajām sankcijām. Minētos ziņojumus dara pieejamus arī Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūras tīmekļa vietnē.
4. Dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmums paziņo savu kontaktinformāciju valsts izpildes struktūrai vai struktūrām dalībvalstīs, kurās tas darbojas.

33. pants

Sūdzību izskatīšana valstu izpildes struktūrās un citās struktūrās

1. Neskarot patērētāju tiesības uz alternatīvu tiesisko aizsardzību saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/11/ES⁽¹⁵⁾, pasažieris pēc tam, kad bez sekmēm ir iesniedzis sūdzību dzelzceļa pārvaldājumu uzņēmumam vai stacijas apsaimniekotājam, ievērojot 28. pantu, trīs mēnešu laikā pēc tam, kad ir saņēmis informāciju par sākotnējās sūdzības noraidīšanu, var iesniegt sūdzību valstu izpildes struktūrai vai jebkurai citai struktūrai, kas norīkota saskaņā ar šā panta 2. punktu. Ja trīs mēnešu laikā pēc sākotnējās sūdzības iesniegšanas nav saņemta atbilde, pasažierim ir tiesības iesniegt sūdzību valstu izpildes struktūrai vai jebkurai citai struktūrai, kas norīkota saskaņā ar 2. punktu. Vajadzības gadījumā minētā struktūra informē sūdzības iesniedzēju par viņa tiesībām iesniegt sūdzības strīdu alternatīvas izšķiršanas struktūrām individuālas pārsūdzības nolūkā.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES (2013. gada 21. maijs) par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK (OV L 165, 18.6.2013., 63. lpp.).

2. Ikviens pasažieris var iesniegt sūdzību par varbūtēju šīs regulas pārkāpumu vai nu valsts izpildes struktūrai, vai arī jebkurai citai struktūrai, ko dalībvalsts norīkojusi šādā nolūkā.

3. Valsts izpildes struktūra vai jebkura cita struktūra, kas norīkota saskaņā 2. punktu, divu nedēļu laikā pēc sūdzības saņemšanas apstiprina tās saņemšanu. Sūdzību izskatīšanas procedūra ilgst ne vairāk kā trīs mēnešus, skaitot no sūdzības lietas izveidošanas dienas. Sarežģītos gadījumos minētā struktūra minēto laikposmu var pagarināt līdz sešiem mēnešiem. Šādā gadījumā tā informē pasažieri par pagarināšanas iemesliem un paredzamo laiku, kas vajadzīgs procedūras pabeigšanai. Tikai tās lietas, kas saistītas ar tiesvedību, var izskatīt ilgāk nekā sešus mēnešus. Ja minētā struktūra ir arī strīdu alternatīvas izšķiršanas struktūra Direktīvas 2013/11/ES nozīmē, prevalē minētajā direktīvā noteiktie termiņi.

Personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām sniedz piekļuvi sūdzību izskatīšanas procedūrai.

4. Pasažieru sūdzības par incidentu, kurā iesaistīts dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums, izskata tās dalībvalsts valsts izpildes struktūra vai jebkura cita struktūra, kas norīkota saskaņā 2. punktu, kura piešķirusi attiecīgā uzņēmuma licenci.

5. Ja sūdzība attiecas uz varbūtējiem staciju apsaimniekotāju vai infrastruktūras pārvaldītāju pārkāpumiem, sūdzību izskata tās dalībvalsts valsts izpildes struktūra vai jebkura cita struktūra, kas norīkota saskaņā 2. punktu, kuras teritorijā incidents noticis.

6. Īstenojot sadarbību saskaņā ar 34. pantu, valsts izpildes struktūras var atkāpties no šā panta 4. vai 5. punkta vai no abiem, ja pamatotu iemeslu dēļ, jo īpaši tādu, kas saistīti ar valodu vai dzīvesvietu, tas ir pasažiera interesēs.

34. pants

Informācijas apmaiņa un pārrobežu sadarbība starp valstu izpildes struktūrām

1. Ja saskaņā ar 31. un 33. pantu ir norīkotas atšķirīgas struktūras, izveido ziņošanas mehānismus saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, ar kuriem nodrošina informācijas apmaiņu starp tām nolūkā palīdzēt valsts izpildes struktūrai veikt uzraudzības un izpildes uzdevumus un tā, lai saskaņā ar 33. pantu norīkotā sūdzību izskatīšanas struktūra varētu savākt atsevišķu sūdzību izskatīšanai vajadzīgo informāciju.

2. Valstu izpildes struktūras koordinēšanas nolūkā apmainās ar informāciju par savu darbu un lēmumu pieņemšanas principiem un praksi. Komisija tām palīdz veikt minēto uzdevumu.

3. Sarežģītos gadījumos, piemēram, tādos, kas saistīti ar vairākām sūdzībām vai vairākiem operatoriem, pārrobežu braucieniem vai nelaimes gadījumiem citas dalībvalsts teritorijā, nevis tajā, kas izdevusi uzņēmuma licenci, un jo īpaši tad, ja nav skaidrs, kura valsts izpildes struktūra ir kompetentā struktūra, vai tad, ja tas atvieglotu vai paātrinātu sūdzības atrisināšanu, valsts izpildes struktūras sadarbojas un noskaidro vadošo struktūru, kura kalpo par vienoto kontaktpunktu pasažieriem. Visas iesaistītās valsts izpildes struktūras sadarbojas, lai atvieglotu sūdzības atrisināšanu, tostarp daloties ar informāciju, palīdzot ar dokumentu tulkošanu un sniedzot informāciju par incidentu apstākļiem. Pasažierus informē par to, kura iestāde darbojas kā vadošā struktūra.

VIII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

35. pants

Sankcijas

1. Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu. Paredzētās sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas. Dalībvalstis paziņo Komisijai par šiem noteikumiem un pasākumiem un nekavējoties ziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.

2. Īstenojot 34. pantā minēto sadarbību, valsts izpildes struktūra, kas ir kompetenta 33. panta 4. vai 5. punkta nolūkā, pēc sūdzību izskatošās valsts izpildes struktūras pieprasījuma izmeklē šīs regulas pārkāpumu, uz ko norādījusi minētā struktūra, un vajadzības gadījumā nosaka sankcijas.

36. pants

Pilnvaru deleģēšana

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 37. pantu, ar ko groza šo regulu, lai:

- a) korigētu 15. panta 2. punktā minētās finanšu summas, lai ņemtu vērā izmaiņas ES saskaņotajā patēriņa cenu indeksā, kurā nav iekļauta enerģija un neapstrādāta pārtika, kā publicējusi Komisija (*Eurostat*);
- b) grozītu I pielikumu, lai ņemtu vērā grozījumus Vienveida noteikumos attiecībā uz pasažieru un bagāžas starptautisko dzelzceļa pārvadājumu līgumu (CIV), kas noteikti Konvencijas par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF) A papildinājumā.

37. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 36. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2021. gada 6. jūnija. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 36. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa lēstāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 36. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

38. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

39. pants

Ziņojums

Komisija līdz 2026. gada 7. jūnijam ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas īstenošanu un rezultātiem.

Ziņojuma pamatā ir informācija, ko sniedz, ievērojot šo regulu. Vajadzības gadījumā ziņojumam pievieno attiecīgus priekšlikumus.

40. pants

Atcelšana

Regula (EK) Nr. 1371/2007 tiek atcelta no 2023. gada 7. jūnija.

Atsauces uz atcelto regulu uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu IV pielikumā.

41. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2023. gada 7. jūnija.

Tomēr 6. panta 4. punktu piemēro no 2025. gada 7. jūnija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 29. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D.M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
A.P. ZACARIAS

I PIELIKUMS

IZVILKUMS NO VIENVEIDA NOTEIKUMIEM ATTIECĪBĀ UZ PASAŽIERU UN BAGĀŽAS
STARPTAUTISKO DZELZCEĻA PĀRVADĀJUMU LĪGUMU (CIV)

A papildinājums 1980. gada 9. maija Konvencijai par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF), kura grozīta ar 1999. gada 3. jūnija Protokolu par grozījumiem Konvencijā par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem

I SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

3. pants

Definīcijas

Šajos vienveida noteikumos termins:

- a) "pārvadātājs" ir līgumpārvadātājs, ar kuru pasažieris ir noslēdzis pārvadājuma līgumu, ievērojot šos vienveida noteikumus, vai secīgais pārvadātājs, kas ir atbildīgs, pamatojoties uz šo līgumu;
- b) "pārvadātāja aizvietotājs" ir pārvadātājs, kas nav noslēdzis pārvadājuma līgumu ar pasažieri, bet kam a) punktā minētais pārvadātājs ir pilnībā vai daļēji uzticējis dzelzceļa pārvadājuma izpildi;
- c) "vispārējie pārvadāšanas nosacījumi" ir pārvadātāja nosacījumi vispārēju nosacījumu vai tarifu veidā, kuri juridiski ir spēkā katrā dalībvalstī un kuri pēc pārvadājuma līguma noslēgšanas ir kļuvuši par tā neatņemamu daļu;
- d) "transportlīdzeklis" ir mehāniskais transportlīdzeklis vai piekabe, ko pārvadā, pārvadājot pasažierus.

II SADAĻA

PĀRVADĀJUMA LĪGUMA NOSLĒGŠANA UN IZPILDE

6. pants

Pārvadājuma līgums

- 1. Saskaņā ar pārvadājuma līgumu pārvadātājs uzņemas pārvest pasažieri, kā arī, ja nepieciešams, bagāžu un transportlīdzekļus uz galamērķi un piegādāt bagāžu un transportlīdzekļus galamērķī.
- 2. Pārvadājuma līgums jāapstiprina ar vienu vai vairākām pasažierim izdotām biļetēm. Tomēr saskaņā ar 9. pantu biļetes neesamība, nepareizums vai nozaudēšana neietekmē līguma esamību vai derīgumu, uz ko arī turpmāk attiecas šie vienveida noteikumi.
- 3. Biļete kalpo kā *prima facie* pierādījums pārvadājuma līguma noslēgšanai un saturam.

7. pants

Biļete

- 1. Vispārējie pārvadāšanas noteikumi nosaka biļešu formu un saturu, kā arī valodu un rakstzīmes, kuras izmantojamas to sastādīšanā un drukāšanā.
- 2. Biļetē jānorāda vismaz šādas ziņas:
 - a) pārvadātājs vai pārvadātāji;
 - b) paziņojums par to, ka pārvadājums, neraugoties ne uz kādu pretēju klauzulu, tiek veikts saskaņā ar šiem vienveida noteikumiem; to var atzīmēt ar akronīmu CIV;
 - c) jebkāds cits paziņojums, kas nepieciešams, lai pierādītu pārvadājuma līguma noslēgšanu un saturu un dotu iespēju pasažierim izmantot tiesības, kas izriet no šī līguma.
- 3. Saņemot biļeti, pasažierim jāpārliedzina, ka tā sastādīta atbilstīgi viņa norādēm.

4. Biļete ir nododama citam, ja vien tā nav izdota uz pasažiera vārda un ja brauciens nav sācies.
5. Biļeti var sagatavot, elektroniski reģistrējot datus, ko var pārveidot salasāmās rakstu zīmēs. Procedūrai, kas tiek izmantota datu reģistrēšanai un apstrādei, jābūt līdzvērtīgai no funkcionālā viedokļa, īpaši – ciktāl tas attiecas uz biļetes pierādījuma vērtību, ko sniedz šie dati.

8. pants

Braukšanas maksas samaksa un atmaksāšana

1. Ja vien starp pasažieri un pārvadātāju nav noslēgta citāda vienošanās, braukšanas maksu apmaksā avansā.
2. Vispārējie pārvadāšanas noteikumi nosaka, ar kādiem nosacījumiem braukšanas maksu atmaksā.

9. pants

Tiesības uz pārvadāšanu. Pārvadāšanas atteikums

1. Pasažierim no brauciena sākuma jābūt derīgai biļetei un pēc pieprasījuma tā jāuzrāda biļešu kontrolierim. Vispārējie pārvadāšanas noteikumi var paredzēt:
 - a) ka pasažieris, kurš nevar uzrādīt derīgu biļeti, papildus braukšanas maksai maksā soda naudu;
 - b) ka pasažierim, kurš atsakās pēc pieprasījuma maksāt braukšanas maksu vai soda naudu, var pieprasīt pārtraukt braucienu;
 - c) vai un ar kādiem nosacījumiem var tikt atmaksāta soda nauda.
2. Vispārējie pārvadāšanas noteikumi var paredzēt, ka pasažieriem, kuri:
 - a) rada draudus brauciena drošībai un veiksmīgai norisei, kā arī citu pasažieru drošībai;
 - b) rada citiem pasažieriem neērtības nepieņemamā veidā;

var atteikt pārvadāšanu vai arī tiem var pieprasīt pārtraukt braucienu. Šādiem pasažieriem nav tiesību saņemt atpakaļ braukšanas maksu vai maksu, ko tie ir maksājuši par reģistrētās bagāžas pārvadāšanu.

10. pants

Administratīvo formalitāšu nokārtošana

Pasažierim jākārto muitas vai citu administratīvo iestāžu prasītās formalitātes.

11. pants

Vilcienu atcelšana un kavēšanās. Nokavētas pārsēšanās

Kur tas nepieciešams, pārvadātājs biļetē apliecina, ka vilciens ticis atcelts vai pārsēšanās tikusi nokavēta.

III SADAĻA

ROKAS BAGĀŽAS, DZĪVNIKU, REĢISTRĒTĀS BAGĀŽAS UN TRANSPORTLĪDZEKĻU PĀRVADĀŠANA

I NODAĻA

Kopīgi noteikumi

12. pants

Atļautie priekšmeti un dzīvnieki

1. Saskaņā ar Vispārējiem pārvadāšanas noteikumiem pasažieris var ņemt līdzi braucienā priekšmetus, kas ir viegli pārnēsājami (rokas bagāžu), kā arī dzīvus dzīvniekus. Turklāt saskaņā ar Vispārējo pārvadāšanas noteikumu speciālajiem noteikumiem braucienā var ņemt līdzi pārnēsāšanai neērtus priekšmetus. Priekšmeti un dzīvnieki, kas var traucēt vai radīt neērtības citiem pasažieriem vai radīt bojājumus, rokas bagāžā nav iekļaujami.
2. Priekšmetus un dzīvniekus pasažieri var nodot reģistrētā bagāžā saskaņā ar Vispārējiem pārvadāšanas noteikumiem.

3. Gadījumos, kad tiek pārvadāti pasažieri, saskaņā ar Vispārējo pārvadāšanas noteikumu speciālajiem noteikumiem pārvadātājs var atļaut transportlīdzekļu pārvadāšanu.

4. Bīstamu priekšmetu pārvadājumiem rokas bagāžā, reģistrētā bagāžā, kā arī uz transportlīdzekļiem vai tajos, ko veic pa dzelzceļu saskaņā ar šo sadaļu, ir jāatbilst Noteikumiem par bīstamo kravu starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (RID).

13. pants

Pārbaude

1. Ja ir pietiekams iemesls aizdomām par iespējamu pārvadāšanas noteikumu neievērošanu, pārvadātājam ir tiesības pārbaudīt priekšmetu (rokas bagāžas, reģistrētās bagāžas un transportlīdzekļu, ieskaitot to kravu) un dzīvnieku atbilstību pārvadāšanas noteikumiem, ja vien tās valsts normatīvie akti, kurā paredzēts veikt šo pārbaudi, neaizliedz šādas pārbaudes. Pasažieris jāauzicina piedalīties pārbaudē. Ja pasažieris neierodas vai nav sasniedzams, pārvadātājam jāpieaicina divi neatkarīgi liecinieki.

2. Ja pārbaudes laikā atklājas, ka pārvadāšanas noteikumi nav ievēroti, pārvadātājs var prasīt pasažierim segt ar pārbaudi saistītos izdevumus.

14. pants

Administratīvo formalitāšu nokārtošana

Pasažierim jāpilda muitas un citu administratīvo iestāžu pieprasītās formalitātes, ja brauciena laikā tam ir priekšmeti (rokas bagāža, reģistrētā bagāža, transportlīdzekļi, ieskaitot to kravu) vai dzīvnieki. Pasažierim jābūt klāt šo priekšmetu pārbaudes laikā, izņemot – ja katras valsts normatīvie akti paredz citādi.

II NODAĻA

Rokas bagāža un dzīvnieki

15. pants

Kontrole

Pasažieris pats atbild par līdzpaņemtās rokas bagāžas un dzīvnieku uzraudzību.

III NODAĻA

Reģistrētā bagāža

16. pants

Reģistrētās bagāžas nosūtīšana

1. Līgumiskās saistības sakarā ar reģistrētās bagāžas nosūtīšanu jānosaka pasažierim izsniegtajā reģistrācijas kvītī.

2. Saskaņā ar 22. pantu reģistrācijas kvīts neesamība, nepareizība vai nozaudēšana neietekmē ar reģistrētās bagāžas nosūtīšanu saistīto vienošanos esamību vai derīgumu, uz ko arī turpmāk attiecas šie vienvērtīgie noteikumi.

3. Reģistrācijas kvīts kalpo kā *prima facie* pierādījums bagāžas reģistrēšanai un tās pārvadāšanas nosacījumiem.

4. Ja netiek pierādīts pretējais, pieņem, ka brīdī, kad pārvadātājs pieņēma reģistrēto bagāžu, tā acīmredzami bija labā kārtībā un atsevišķo bagāžas vienību skaits un masa sakrīt ar to, kas norādīts reģistrācijas kvītī.

17. pants

Bagāžas reģistrācijas kvīts

1. Vispārējie pārvadāšanas noteikumi nosaka bagāžas reģistrācijas kvīts formu un saturu, kā arī valodu un rakstzīmes, kuras izmantojamās tās sastādīšanā un drukāšanā. 7. panta 5. punktu piemēro *mutatis mutandis*.

2. Reģistrācijas kvītī jānorāda vismaz šādas ziņas:
 - a) pārvadātājs vai pārvadātāji;
 - b) paziņojums par to, ka pārvadājums, neraugoties ne uz kādu pretēju klauzulu, tiek veikts saskaņā ar šiem vienkāršajiem noteikumiem; to var atzīmēt ar akronīmu CIV;
 - c) jebkāds cits paziņojums, kas nepieciešams, lai pierādītu līgumiskās saistības attiecībā uz reģistrētās bagāžas nosūtīšanu un dotu iespēju pasažierim izmantot tiesības, kas izriet no pārvadājuma līguma.
3. Saņemot bagāžas reģistrācijas kvītī, pasažierim jāpārlicinās, ka tā sastādīta atbilstīgi viņa norādēm.

18. pants

Reģistrēšana un pārvadāšana

1. Izņemot gadījumus, kad Vispārējie pārvadāšanas noteikumi paredz citādi, bagāžu reģistrē tikai tad, ja uzrādīta biļete, kas derīga vismaz līdz bagāžas galamērķim. Citā ziņā bagāžas reģistrēšanu veic saskaņā ar noteikumiem, kas ir spēkā nosūtīšanas vietā.
2. Ja Vispārējie pārvadāšanas noteikumi paredz, ka bagāžu var pieņemt pārvadāšanai bez biļetes uzrādīšanas, šo vienkāršo noteikumu prasības, kas nosaka pasažiera tiesības un pienākumus attiecībā uz viņa reģistrēto bagāžu, *mutatis mutandis* piemēro reģistrētās bagāžas nosūtītājam.
3. Pārvadātājs var nosūtīt reģistrēto bagāžu ar citu vilcienu vai citu transporta veidu un pa citu maršrutu nekā tas, ko izmanto pasažieris.

19. pants

Reģistrētās bagāžas pārvadāšanas maksas apmaksāšana

Ja vien starp pasažieri un pārvadātāju nav noslēgta citāda vienošanās, maksu par reģistrētās bagāžas pārvadāšanu apmaksā reģistrēšanas brīdī.

20. pants

Reģistrētās bagāžas marķēšana

Pasažierim uz katras reģistrētās bagāžas vienības skaidri saredzamā vietā un pietiekami skaidrā un neizdzēšamā veidā jānorāda:

- a) savs uzvārds un adrese;
- b) galamērķis.

21. pants

Tiesības atteikties no reģistrētās bagāžas

1. Ja apstākļi atļauj un ja netiek pārkāptas muitas vai citas administratīvās iestādes prasības, pasažieris var pieprasīt bagāžu atdot atpakaļ nosūtīšanas vietā pret bagāžas reģistrācijas kvītī un, ja tā paredz Vispārējie pārvadāšanas noteikumi, uzrādot biļeti.
2. Vispārējie pārvadāšanas noteikumi var ietvert citus noteikumus attiecībā uz tiesībām atteikties no reģistrētās bagāžas, jo īpaši gadījumos, kad mainās galamērķis, un attiecībā uz iespējamām finansiālām sekām, kas var rasties pasažierim.

22. pants

Izsniegšana

1. Reģistrēto bagāžu izsniedz pret bagāžas reģistrācijas kvītī un attiecīgā gadījumā – pēc summu nomaksas, kas iekasējamas par piegādi.

Pārvadātājam ir tiesības, bet ne pienākums pārlicināties, ka kvīts uzrādītājam ir tiesības sūtījumu saņemt.

2. Uzskatāms, ka bagāža ir izsniegta bagāžas reģistrācijas kvīts uzrādītājam, ja saskaņā ar galamērķī spēkā esošajiem noteikumiem:
 - a) bagāža ir nodota muitas vai *octroi* iestādēm to telpās vai noliktavās, kas nav pārvadātāja pārraudzībā;
 - b) dzīvi dzīvnieki ir nodoti trešām personām.
3. Bagāžas reģistrācijas kvīts uzrādītājs var pieprasīt bagāžas izsniegšanu galamērķī, tiklīdz ir pagājis norunātais laiks vai attiecīgajos gadījumos – muitas un citu administratīvo iestāžu formalitāšu kārtošanai nepieciešamais laiks.
4. Ja netiek uzrādīta bagāžas reģistrācijas kvīts, pārvadātāja pienākums ir izsniegt bagāžu tikai tai personai, kas pierāda savas tiesības uz to. Ja sniegtais pierādījums šķiet nepietiekams, pārvadātājs var pieprasīt drošības naudu.
5. Bagāžu izsniedz galamērķī, līdz kuram tā tika reģistrēta.
6. Bagāžas reģistrācijas kvīts uzrādītājs, kura bagāža nav izsniegta, var pieprasīt, lai kvītī tiktu atzīmēts datums un laiks, kad viņš pieprasījis sūtījumu atbilstīgi 3. punktam.
7. Tiesīgā persona var atteikties pieņemt bagāžu, ja pārvadātājs nepilda viņa prasību veikt reģistrētās bagāžas pārbaudi, lai konstatētu iespējamo bojājumu.
8. Visādā citādā ziņā bagāžas izsniegšana notiek saskaņā ar galamērķī spēkā esošajiem noteikumiem.

IV NODAĻA

Transportlīdzekļi

23. pants

Pārvadāšanas noteikumi

Īpašie noteikumi par transportlīdzekļu pārvadāšanu, kas ietilpst Vispārējos pārvadāšanas noteikumos, ietver nosacījumus attiecībā uz transportlīdzekļu pieņemšanu pārvadāšanai, reģistrēšanu, iekraušanu un pārvadāšanu, izkraušanu un izsniegšanu, kā arī pasažiera pienākumus.

24. pants

Pārvadāšanas kvīts

1. Līgumiskās saistības attiecībā uz transportlīdzekļu pārvadāšanu jāatspoguļo pārvadāšanas kvītī, kas tiek izsniegta pasažierim. Pārvadāšanas kvīts var tikt apvienota ar pasažiera biļeti.
2. Īpašie noteikumi par transportlīdzekļu pārvadāšanu, kas ietilpst Vispārējos pārvadāšanas noteikumos, nosaka pārvadāšanas kvīts formu un saturu, kā arī valodu un rakstzīmes, kuras izmantojamas tās sastādīšanā un drukāšanā. 7. panta 5. punktu piemēro *mutatis mutandis*.
3. Pārvadāšanas kvītī jānorāda vismaz šādas ziņas:
 - a) pārvadātājs vai pārvadātāji;
 - b) paziņojums par to, ka pārvadājums, neraugoties ne uz kādu pretēju klauzulu, tiek veikts saskaņā ar šiem vienveida noteikumiem; to var atzīmēt ar akronīmu CIV;
 - c) jebkāds cits paziņojums, kas nepieciešams, lai pierādītu līgumiskās saistības attiecībā uz transportlīdzekļa pārvadāšanu un dotu iespēju pasažierim izmantot tiesības, kas izriet no pārvadājuma līguma.
4. Saņemot pārvadāšanas kvītī, pasažierim jāpārliedzinās, ka tā sastādīta atbilstīgi viņa norādēm.

25. pants

Piemērojamās tiesību normas

Saskaņā ar šo nodaļu III nodaļas noteikumi attiecībā uz bagāžas pārvadāšanu piemērojami attiecībā uz transportlīdzekļiem.

IV SADAĻA

PĀRVADĀTĀJA ATBILDĪBA

I NODAĻA

Atbildība pasažieru bojāejas vai personiska ievainojuma gadījumā

26. pants

Atbildības pamats

1. Pārvadātājs ir atbildīgs par zaudējumu vai kaitējumu, ko radījusi pasažiera bojāeja, personisks ievainojums vai jebkurš fizisks vai garīgs kaitējums, ko dzelzceļa darbības dēļ ir izraisījis nelaimes gadījums un kas noticis, pasažierim atrodoties dzelzceļa transportlīdzeklī, kurš izmanto dzelzceļa infrastruktūru, iekāpjot tajā vai izkāpjot no tā.
2. Pārvadātāju atbrīvo no atbildības:
 - a) ja nelaimes gadījumu izraisījuši apstākļi, kas nav saistīti ar dzelzceļa darbību un no kuriem pārvadātājs, neraugoties uz pienācīgu rūpību atbilstīgi apstākļiem konkrētajā gadījumā, nav varējis izvairīties, un kuru sekas tas nebija spējīgs novērst;
 - b) tiktāl, ciktāl nelaimes gadījums noticis pasažiera vainas dēļ;
 - c) ja nelaimes gadījums radies trešās personas rīcības rezultātā, no kuras pārvadātājs, neraugoties uz pienācīgu rūpību atbilstīgi apstākļiem konkrētajā gadījumā, nav varējis izvairīties un kuras sekas tas nebija spējīgs novērst; cits uzņēmums, kurš izmanto to pašu dzelzceļa infrastruktūru, netiek uzskatīts par trešo personu; tas neietekmē tiesības uz regresa prasību.
3. Ja nelaimes gadījums radies trešās personas rīcības rezultātā un ja, neskatoties uz to, pārvadātājs netiek pilnībā atbrīvots no atbildības atbilstīgi 2. punkta c) apakšpunktam, tas ir pilnīgi atbildīgs līdz šajos vienveida noteikumos noteiktajiem limitiem, tomēr nekādā mērā nekaitējot pārvadātāja tiesībām uz regresa prasību pret trešo personu.
4. Šie vienveida noteikumi neskar atbildību, kāda pārvadātājam var būt gadījumos, kas nav paredzēti 1. punktā.
5. Ja pārvadājumu, ko nosaka viens pārvadājuma līgums, veic secīgi pārvadātāji, pārvadātājs, kuram saskaņā ar pārvadājuma līgumu ir pienākums sniegt pārvadājuma pakalpojumu maršruta posmā, kurā noticis nelaimes gadījums, ir atbildīgs pasažieru bojāejas vai personisku ievainojumu gadījumā. Ja šo pakalpojumu nav sniedzis pārvadātājs, bet gan pārvadātāja aizvietotājs, abi pārvadātāji ir solidāri atbildīgi saskaņā ar šiem vienveida noteikumiem.

27. pants

Zaudējumu atlīdzība nāves gadījumā

1. Pasažiera nāves gadījumā zaudējumu atlīdzība ietver:
 - a) visas nepieciešamās nāves gadījumam sekojošās izmaksas, īpaši ar mirstīgo atlieku transportēšanu un bērēm saistītos izdevumus;
 - b) ja nāve neiestājas uzreiz – zaudējumu atlīdzību, kas noteikta 28. pantā.
2. Ja pasažiera nāves gadījumā personas, kuras pasažierim bija vai būtu bijis juridisks pienākums uzturēt, zaudē šo atbalstu, tad arī minētajām personām ir jāsniedz kompensācija par kaitējumu. Tiesības uz zaudējumu atlīdzību personām, kuras pasažieris uzturēja bez juridiskajām saistībām, nosaka attiecīgās valsts tiesību akti.

28. pants

Zaudējumu atlīdzība personiska ievainojuma gadījumā

Pasažiera personiska ievainojuma vai jebkura cita tam nodarīta fiziska vai garīga kaitējuma gadījumā zaudējumu atlīdzība ietver:

- a) visas nepieciešamās izmaksas, it īpaši tās, kas saistītas ar ārstēšanos un transportēšanu;
- b) kompensāciju par finansiālo zaudējumu pilnīgas vai daļējas darbības zaudēšanas vai pieaugušo vajadzību gadījumā.

29. pants

Kompensācijas citu miesas bojājumu gadījumā

Attiecīgās valsts tiesību akti nosaka, vai un cik lielā mērā pārvadātājs maksā zaudējumu atlīdzību par citiem miesas bojājumiem, kurus paredz 27. un 28. pants.

30. pants

Zaudējumu atlīdzības forma un apjoms bojāejas un personiska ievainojuma gadījumā

1. Šo vienveida noteikumu 27. panta 2. punktā un 28. panta b) punktā noteiktā zaudējumu atlīdzība jāpiešķir vienreizējas izmaksas veidā. Taču, ja attiecīgās valsts tiesību akti pieļauj ikgadējas izmaksas, zaudējumu atlīdzību šādā formā piešķir, ja to pieprasa ievainotie pasažieri vai personas, kurām ir uz to tiesības atbilstīgi 27. panta 2. punktam.
2. Zaudējumu atlīdzības apjomu, ko piešķir saskaņā ar 1. punktu, nosaka atbilstīgi attiecīgās valsts tiesību aktiem. Taču šo vienveida noteikumu nolūkiem maksimālo apjomu vienam pasažierim nosaka 175 000 norēķinu vienību apjomā vienreizējai izmaksai vai ikgadējām izmaksām, kas atbilst šai summai, ja attiecīgās valsts tiesību aktos paredzētais maksimālais apjoms ir mazāks par šo summu.

31. pants

Citi transporta veidi

1. Ievērojot 2. punktu, noteikumi attiecībā uz pārvadātāja atbildību pasažiera bojāejas vai personiska ievainojuma gadījumā nav attiecināmi uz zaudējumu vai kaitējumu, kas radies maršruta posmā, kurš saskaņā ar pārvadājuma līgumu netika veikts pa dzelzceļu.
2. Tomēr gadījumos, kad dzelzceļa transportlīdzekļi tiek pārvadāti ar prāmi, noteikumi attiecībā uz atbildību pasažiera bojāejas vai personiska ievainojuma gadījumā attiecināmi uz 26. panta 1. punktā un 33. panta 1. punktā minēto zaudējumu vai kaitējumu, ko izraisījis nelaimes gadījums dzelzceļa darbības dēļ un kas noticis, pasažierim atrodoties minētajā transportlīdzeklī, iekāpjot tajā vai izkāpjot no tā.
3. Ja īpašu apstākļu dēļ dzelzceļa darbība tiek uz laiku pārtraukta un pasažieri tiek vesti, izmantojot citu transporta veidu, pārvadātājs ir atbildīgs saskaņā ar šiem vienveida noteikumiem.

II NODAĻA

Atbildība gadījumos, kad nav ievērots pārvadājuma grafiks

32. pants

Atbildība vilciena atcelšanas, kavēšanās vai nokavētas pārsēšanās gadījumā

1. Pārvadātājs ir atbildīgs par pasažiera zaudējumu vai kaitējumu, kas izriet no tā, ka vilciena atcelšanas, kavēšanās vai nokavētas pārsēšanās gadījumā viņš nevar turpināt savu braucienu tajā pašā dienā vai konkrētos apstākļos brauciena turpināšana tajā pašā dienā nav ieteicama. Kompensācijas ietver saprātīgus uzturēšanās izdevumus, kā arī saprātīgus izdevumus, kas saistīti ar to personu informēšanu, kuri sagaida pasažieri.
2. Pārvadātājs tiek atbrīvots no atbildības, ja vilciena atcelšana, kavēšanās vai nokavēta pārsēšanās radusies vienā no šādiem gadījumiem:
 - a) apstākļos, kas nav saistīti ar dzelzceļa darbību un no kuriem pārvadātājs, neraugoties uz rīcību, ko tas atbilstīgi apstākļiem konkrētajā gadījumā veicis, nav varējis izvairīties, un kuru sekas tas nebija spējīgs novērst;

- b) pasažiera vainas dēļ; vai
- c) trešās personas rīcības rezultātā, no kuras pārvadātājs, neraugoties uz šādos apstākļos nepieciešamās rīcības īstenošanu, nespēja izvairīties un kuras sekas tas nebija spējīgs novērst; cits uzņēmums, kurš izmanto to pašu dzelzceļa infrastruktūru, netiek uzskatīts par trešo personu; tas neietekmē tiesības uz regresa prasību.
3. Attiecīgās valsts tiesību aktos nosaka, vai un cik lielā mērā pārvadātājs maksā zaudējumu atlīdzību par citiem zaudējumiem, kas nav paredzēti šā panta 1. punktā. Šis nosacījums neietekmē 44. panta piemērošanu.

III NODAĻA

Atbildība attiecībā uz rokas bagāžu, dzīvniekiem, reģistrēto bagāžu un transportlīdzekļiem

1. daļa

Rokas bagāža un dzīvnieki

33. pants

Atbildība

1. Pasažiera bojāejas vai personiska ievainojuma gadījumā pārvadātājs ir atbildīgs arī par zaudējumiem vai kaitējumu, ko radījis pilnīgs vai daļējs to priekšmetu zaudējums, kuri cietušajam pasažierim bija klāt vai viņam bija līdzīgs kā rokas bagāža, vai tiem nodarītais kaitējums; tas attiecas arī uz dzīvniekiem, kas bija pasažierim līdzīgi. *Mutatis mutandis* piemēro 26. panta noteikumus.
2. Tomēr pārvadātājs nav atbildīgs par pilnīgu vai daļēju to priekšmetu, rokas bagāžas un dzīvnieku zaudējumu, kuru uzraudzība saskaņā ar 15. pantu ir pasažiera pienākums, vai par tiem nodarīto kaitējumu, ja tas nav noticis pārvadātāja vainas dēļ. Citi IV sadaļas panti, izņemot 51. pantu, un VI sadaļa šajā gadījumā netiek piemērota.

34. pants

Zaudējumu atlīdzības limits mantu zaudējuma vai tām nodarīta kaitējuma gadījumā

Ja pārvadātājs ir atbildīgs saskaņā ar 33. panta 1. punktu, tas maksā kompensāciju, kas nepārsniedz 1 400 norēķinu vienības vienam pasažierim.

35. pants

Atbrīvošana no atbildības

Pārvadātājs nav atbildīgs pasažierim par zaudējumu vai kaitējumu, ko izraisījis tas, ka pasažieris nav izpildījis muitas vai citu administratīvo iestāžu prasītās formalitātes.

2. daļa

Reģistrētā bagāža

36. pants

Atbildības pamats

1. Pārvadātājs ir atbildīgs par zaudējumu vai kaitējumu, kas radies pilnīga vai daļēja reģistrētās bagāžas zaudējuma vai tai nodarīta kaitējuma rezultātā laikā starp tās pieņemšanu pārvadāšanai un tās faktisko piegādi, kā arī par to, kas radies piegādes aizkavēšanas gadījumā.
2. Pārvadātāju atbrīvo no šādas atbildības, ja zaudējums, kaitējums vai aizkavēta piegāde notikusi pasažiera vainas dēļ, pasažiera rīkojuma rezultātā, kas dots ne pārvadātāja vainas dēļ, reģistrētajai bagāžai piemītoša defekta dēļ vai arī sakarā ar apstākļiem, no kuriem pārvadātājs nevarēja izvairīties un kuru sekas tas nebija spējīgs novērst.
3. Pārvadātāju atbrīvo no šādas atbildības, ja zaudējumu vai kaitējumu izraisa īpaši riska faktori, kas piemīt vienam vai vairākiem šādiem apstākļiem:
- a) iesaiņojuma trūkums vai nepiemērotība;
 - b) bagāžas īpašā daba;
 - c) neatļautu priekšmetu pārvadāšana bagāžā.

37. pants

Pierādīšanas pienākums

1. Pierādīt to, ka zaudējumu, kaitējumu vai aizkavētu piegādi izraisījis kāds no 36. panta 2. punktā minētajiem iemesliem, ir pārvadātāja pienākums.
2. Ja pārvadātājs konstatē, ka, ievērojot apstākļus konkrētajā gadījumā, zaudējums vai kaitējums var būt radies viena vai vairāku 36. panta 3. punktā minēto riska faktoru dēļ, pieņem, ka tas tā ir bijis. Tomēr tiesīgajai personai ir tiesības pierādīt, ka zaudējums vai kaitējums pilnībā vai daļēji nav attiecināms uz šiem riskiem.

38. pants

Secīgie pārvadātāji

Ja pārvadājumu, ko nosaka viens pārvadājuma līgums, veic vairāki secīgi pārvadātāji, katrs pārvadātājs ar to vien, ka pieņem bagāžu saskaņā ar bagāžas reģistrācijas kvīti vai transportlīdzekli saskaņā ar pārvadāšanas kvīti, kļūst par pārvadājuma līguma pusi attiecībā uz bagāžas nosūtīšanu vai transportlīdzekļa pārvadāšanu saskaņā ar bagāžas reģistrācijas kvīti vai pārvadāšanas kvīti noteikumiem un uzņemas tādejādi radušās saistības. Tādā gadījumā katrs pārvadātājs ir atbildīgs par pārvadājumu visa maršruta garumā līdz pat izsniegšanai.

39. pants

Pārvadātāja aizvietotājs

1. Gadījumos, kad pārvadātājs pārvadājuma izpildi pilnībā vai daļēji uzticējis pārvadātāja aizvietotājam, izmantodams vai neizmantojams pārvadājuma līgumā noteiktās tiesības to darīt, pārvadātājs tomēr saglabā savu atbildību attiecībā uz visu pārvadājumu.
2. Viss, kas šajos vienveida noteikumos attiecas uz pārvadātāja atbildību, attiecināms arī uz pārvadātāja aizvietotāja atbildību tā izpildītajā pārvadājuma daļā. Šo vienveida noteikumu 48. un 52. pantu piemēro tad, ja tiek ierosināta lieta pret darbiniekiem vai citām personām, kuru pakalpojumus, veicot pārvadājumu, izmantojis pārvadātāja aizvietotājs.
3. Jebkāda veida īpaša vienošanās, kas paredz pārvadātājam uzņemties šajos vienveida noteikumos neparedzētus pienākumus vai atteikties no tiesībām, kas tam piešķirtas saskaņā ar šiem vienveida noteikumiem, nav spēkā attiecībā uz pārvadātāja aizvietotāju, kurš nav tam skaidri un rakstiski piekritis. Neatkarīgi no tā, vai pārvadātāja aizvietotājs ir vai nav pieņēmis šādu vienošanos, pārvadātājam paliek saistoši gan pienākumi, gan atteikšanās no tiesībām, kas radušies šādas īpašas vienošanās rezultātā.
4. Gadījumos, kad gan pārvadātājs, gan pārvadātāja aizvietotājs ir atbildīgi, un tādā mērā, kādā tie ir atbildīgi, to atbildība ir solidāra.
5. Kompensāciju kopsumma, ko maksā pārvadātājs, pārvadātāja aizvietotājs un to darbinieki un citas personas, kuru pakalpojumus tie izmanto pārvadājuma veikšanai, nedrīkst pārsniegt šajos vienveida noteikumos paredzētos limitus.
6. Šā panta noteikumi neietekmē regresa prasības tiesības, kas var pastāvēt starp pārvadātāju un pārvadātāja aizvietotāju.

40. pants

Pieņēmums par zaudējumu

1. Tiesīgā persona bez nepieciešamības uzrādīt papildu pierādījumus var uzskatīt bagāžas vienību par zaudētu, ja tā nav piegādāta vai nodota tās rīcībā četrpadsmit dienu laikā no brīža, kad atbilstīgi 22. panta 3. punktam bagāža pieprasīta.
2. Ja bagāžas vienība, kas uzskatīta par zaudētu, tiek atrasta viena gada laikā pēc pieprasījuma izdarīšanas, pārvadātājam par to jāpaziņo tiesīgajai personai, ja tās adrese ir zināma vai var tikt noskaidrota.

3. Trīsdesmit dienās pēc 2. punktā minētā paziņojuma saņemšanas tiesīgā persona var pieprasīt izsniegt bagāžas vienību. Šajā gadījumā tai jāmaksā maksa par pārvadājumu no nosūtīšanas vietas līdz izsniegšanas vietai, kā arī jāatmaksā saņemtā kompensācija, no kuras attiecīgā gadījumā atskaita tajā iekļautas izmaksas. Neraugoties uz to, tiesīgā persona saglabā tiesības pieprasīt kompensāciju par piegādes kavējumu atbilstīgi 43. pantam.

4. Ja atrastā bagāžas vienība 3. punktā noteiktajā termiņā netiek pieprasīta vai ja tā atrasta vēlāk nekā vienu gadu no piegādes pieprasījuma, pārvadātājs atbrīvojas no tās atbilstīgi normatīvajiem aktiem, kas ir spēkā vietā, kurā atrodas bagāžas vienība.

41. pants

Kompensācija zaudējuma gadījumā

1. Pilnīga vai daļēja reģistrētās bagāžas zaudējuma gadījumā pārvadātājs bez visu pārējo zaudējumu atlīdzības maksā:
 - a) ja zaudējumu vai kaitējuma summa ir noteikta – kompensāciju šīs summas apjomā, bet ne vairāk kā 80 norēķinu vienības par katru zaudētās mantas bruto masas kilogramu vai 1 200 norēķinu vienības par vienu bagāžas vienību;
 - b) ja zaudējumu vai kaitējuma summa nav noteikta – zaudējumu atlīdzību 20 norēķinu vienību apjomā par katru zaudētās mantas bruto masas kilogramu vai 300 norēķinu vienības par vienu bagāžas vienību.

Kompensāciju metodi – par masu vai bagāžas vienību – nosaka Vispārējie pārvadāšanas noteikumi.

2. Papildus tam pārvadātājs atmaksā bagāžas pārvadāšanas maksu un citus maksājumus, kas iekasēti saistībā ar zaudētās bagāžas vienības pārvadāšanu, kā arī jau samaksātās muitas un akcīzes nodevas.

42. pants

Kompensācija par zaudējumu

1. Reģistrētās bagāžas bojājuma gadījumā pārvadātājam bez visu pārējo zaudējumu atlīdzības jāmaksā kompensācija par bagāžas vērtības zudumam atbilstīgo zaudējumu.
2. Kompensācija nepārsniedz:
 - a) ja bojājuma rezultātā savu vērtību zaudējusi visa bagāža – summu, kura tiktu maksāta bagāžas pilnīga zaudējuma gadījumā;
 - b) ja bojājuma rezultātā vērtību ir zaudējusi tikai daļa no bagāžas – summu, kas tiktu maksāta par šīs bagāžas daļas zaudējumu.

43. pants

Kompensācija piegādes kavējuma gadījumā

1. Reģistrētas bagāžas piegādes kavējuma gadījumā pārvadātājs maksā par katru pilnu divdesmit četru stundu periodu, skaitot no piegādes pieprasījuma brīža, bet nepārsniedzot 14 dienas:
 - a) ja tiesīgā persona pierāda, ka tādējādi ir nodarīts zaudējums vai kaitējums, – kompensāciju, kas vienlīdzīga zaudējuma vai kaitējuma summai, nepārsniedzot 0,80 norēķinu vienības par katru aizkavētās bagāžas bruto masas kilogramu vai 14 norēķinu vienības par aizkavētās bagāžas vienību;
 - b) ja tiesīgā persona nepierāda, ka tādējādi ir nodarīts zaudējums vai kaitējums, – zaudējumu atlīdzību 0,14 norēķinu vienību apjomā par katru aizkavētās bagāžas bruto masas kilogramu vai 2,80 norēķinu vienības par aizkavētās bagāžas vienību.

Kompensācijas metodi – par masu vai bagāžas vienību – nosaka Vispārējie pārvadāšanas noteikumi.

2. Pilnīga bagāžas zaudējuma gadījumā šā panta 1. punktā paredzētā kompensācija netiek maksāta papildus tai, ko paredz 41. pants.

3. Daļēja bagāžas zaudējuma gadījumā 1. punktā paredzētā kompensācija tiek maksāta attiecībā uz to bagāžas daļu, kas nav zaudēta.
4. Ja bagāžas bojājums nav radies aizkavētas piegādes rezultātā, šā panta 1. punktā paredzētā kompensācija, ja pienākas, tiek maksāta papildus tai, ko paredz 42. pants.
5. Kompensācija, ko paredz 1. punkts, un kompensācija, ko paredz 41. un 42. pants, nekādā gadījumā kopā nevar pārsniegt to kompensāciju, kura būtu jāmaksā pilnīga bagāžas zaudējuma gadījumā.

3. daļa

Transportlīdzekļi

44. pants

Kompensācija kavējuma gadījumā

1. Ja pārvadātāja vainas dēļ notikusi iekraušanas aizkavēšanās, vai arī nokavēta transportlīdzekļa piegāde un tiesīgā persona pierāda, ka tāpēc ir cietusi zaudējumu vai kaitējumu, pārvadātājam jāmaksā kompensācija, kuras apjoms nepārsniedz pārvadāšanas maksu.
2. Ja tiesīgā persona gadījumā, kad pārvadātāja vainas dēļ notikusi iekraušanas aizkavēšanās, nolēmj pārtraukt pārvadājuma līgumu, tai atmaksā pārvadāšanas maksu. Papildus tam, ja tiesīgā persona pierāda, ka šīs aizkavēšanās rezultātā ir cietusi zaudējumu vai kaitējumu, tā var pieprasīt kompensāciju, kas nepārsniedz pārvadāšanas maksu.

45. pants

Kompensācija zaudējuma gadījumā

Transportlīdzekļa pilnīga vai daļēja zaudējuma gadījumā kompensāciju, kas maksājama tiesīgajai personai par pierādīto zaudējumu vai kaitējumu, aprēķina no transportlīdzekļa parastās vērtības. Tā nedrīkst pārsniegt 8 000 norēķinu vienības. Piekrauta vai nepiekrauta autopiekabe tiek uzskatīta par atsevišķu transportlīdzekli.

46. pants

Atbildība attiecībā uz citiem priekšmetiem

1. Attiecībā uz priekšmetiem, kas atstāti transportlīdzeklī vai atrodas transportlīdzeklī piestiprinātās kastēs (piemēram, bagāžas vai slēpju kastē), pārvadātājs ir atbildīgs tikai par to zaudējumu vai kaitējumu, kas radies tā vainas dēļ. Kopējā izmaksājamā kompensācija nedrīkst pārsniegt 1 400 norēķinu vienības.
2. Ciktāl tas attiecas uz priekšmetiem, kas piestiprināti transportlīdzekļa ārpusē, tostarp uz 1. punktā minētajām kastēm, pārvadātājs ir atbildīgs par transportlīdzekļa ārpusē novietotiem priekšmetiem tikai gadījumos, ja ir pierādīts, ka zaudējums vai kaitējums ir radies vai nu pārvadātāja darbības vai bezdarbības dēļ ar nodomu izraisīt šādu zaudējumu vai kaitējumu, vai arī neapdomības dēļ, bet apzinoties, ka šāds zaudējums vai kaitējums varētu rasties.

47. pants

Piemērojamās tiesību normas

Saskaņā ar šīs daļas noteikumiem 2. daļas noteikumi attiecībā uz atbildību par bagāžu piemērojami attiecībā uz transportlīdzekļiem.

IV NODAĻA

Kopīgi noteikumi

48. pants

Tiesību zaudēšana pieprasīt atbildības ierobežojumus

Atbildības ierobežojumi, ko paredz šie vienveida noteikumi, kā arī attiecīgo valstu tiesību akti, kas ierobežo kompensācijas līdzi fiksētam apjomam, netiek piemēroti, ja tiek pierādīts, ka zaudējums vai kaitējums ir radies vai nu pārvadātāja darbības vai bezdarbības dēļ ar nodomu izraisīt šādu zaudējumu vai kaitējumu, vai arī neapdomības dēļ, bet apzinoties, ka šāds zaudējums vai kaitējums varētu rasties.

49. pants

Konvertēšana un procenti

1. Ja kompensācijas aprēķināšanai ir nepieciešama ārvalstu valūtā noteikto summu konvertēšana, to veic atbilstīgi valūtas maiņas kursam kompensācijas maksāšanas dienā un vietā.
2. Tiesīgā persona var pieprasīt maksājamās kompensācijas procentus, kas aprēķināti ar likmi pieci procenti gadā no dienas, kad tikusi izvirzīta 55. pantā minētā prasība; ja šāda prasība nav izvirzīta – no dienas, kad tika uzsākta tiesvedība.
3. Taču tādas kompensācijas gadījumā, kas tiek maksāta saskaņā ar 27. un 28. pantu, procentu uzkrāšanās sākas tikai no dienas, kad norisinājušies kompensācijas summas novērtēšanai attiecīgie notikumi, ja šī diena ir vēlāka par prasības pieteikšanas dienu vai arī dienu, kad uzsākta tiesvedība.
4. Bagāžas gadījumā procenti maksājami tikai tad, ja kompensācija pārsniedz 16 norēķinu vienības uz vienu bagāžas reģistrācijas kvīti.
5. Bagāžas gadījumā, ja tiesīgā persona tai atvēlētā saprātīgā termiņā neiesniedz pārvadātājam prasījuma summas galīgai nokārtošanai nepieciešamos pavaddokumentus, laika posmam no minētā termiņa beigām līdz faktiskai šādu dokumentu iesniegšanai procenti netiek aprēķināti.

50. pants

Atbildība kodolincidentu gadījumā

Pārvadātāju atbrīvo no atbildības saskaņā ar šiem vienvēda noteikumiem par zaudējumu vai kaitējumu, kas radies kodolincidenta gadījumā, ja pēc attiecīgās valsts tiesību aktiem un noteikumiem, kas reglamentē atbildību kodolenerģijas jomā, par zaudējumu vai kaitējumu atbildīgs kodoliekārtu operators vai cita persona, kas to aizvieto.

51. pants

Personas, par kurām pārvadātājs ir atbildīgs

Pārvadātājs ir atbildīgs par saviem darbiniekiem un jebkurām citām personām, kuru pakalpojumus tas izmanto pārvadājuma veikšanai, kamēr šie darbinieki un citas personas darbojas savu funkciju ietvaros. Tās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāji, kurā notiek pārvadājums, tiek uzskatīti par personām, kuru pakalpojumus pārvadātājs izmanto pārvadājuma veikšanai.

52. pants

Citas prasības

1. Visos gadījumos, kuriem piemērojami šie vienvēda noteikumi, jebkura atbildības prasība pret pārvadātāju neatkarīgi no pamatojuma var tikt vērsta, tikai ievērojot šajos noteikumos minētos nosacījumus un ierobežojumus.
2. Tas pats attiecas uz jebkuru prasību, kas tiek vērsta pret tiem darbiniekiem un citām personām, par kurām pārvadātājs ir atbildīgs saskaņā ar 51. pantu.

V SADAĻA

PASAŽIERA ATBILDĪBA

53. pants

Īpaši atbildības principi

Pasažieris pret pārvadātāju ir atbildīgs par jebkuru zaudējumu vai kaitējumu:

- a) kas radies, nepildot tā pienākumus saskaņā ar:

- 1) šo vienvēda noteikumu 10., 14. un 20. pantu;

2) Vispārējo pārvadāšanas noteikumu īpašajiem noteikumiem par transportlīdzekļu pārvadāšanu; vai

3) Noteikumiem par bīstamo kravu starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (RID); vai

b) ko izraisījuši līdz ņemtie priekšmeti vai dzīvnieki;

ja vien viņš nepierāda, ka zaudējumu vai kaitējumu izraisījuši apstākļi, no kuriem, lai gan viņš rīkojies rūpīgi kā apzinīgs pasažieris, viņš nav varējis izvairīties un kuru sekas nav bijis spējīgs novērst. Šis noteikums neietekmē pārvadātāja atbildību, kas tam noteikta 26. pantā un 33. panta 1. punktā.

VI SADAĻA

TIESĪBU AIZSTĀVĒŠANA

54. pants

Daļēja zaudējuma vai kaitējuma konstatēšana

1. Gadījumos, kad pārvadātājs atklāj vai kā notikušu pieņem daļēju pārvadāto mantu (bagāžas, transportlīdzekļu) zaudējumu vai kaitējumu, vai arī to apgalvo tiesīgā persona, pārvadātājam nekavējoties un, ja iespējams, tiesīgās personas klātbūtnē jāsastāda ziņojums par mantas stāvokli atbilstīgi zaudējuma vai kaitējuma veidam, norādot, ciklīdz tas iespējams, zaudējuma vai kaitējuma apjomu, iemeslus un tā izcelšanās laiku.

2. Ziņojuma kopija bez maksas jānosūta tiesīgajai personai.

3. Ja tiesīgā persona nepiekrīt ziņojumā apgalvotajam, tā var pieprasīt, lai bagāžas un transportlīdzekļa stāvokli un zaudējuma vai kaitējuma iemeslus un apjomu noteiktu abu pārvadājuma līguma pušu, tiesas vai šķīrējtiesas nozīmēts eksperts. Turpmāko kārtību nosaka tās valsts normatīvie akti, kurā šāda konstatēšana notiek.

55. pants

Prasījumi

1. Prasījumi, kas attiecas uz pārvadātāja atbildību pasažiera bojāejas vai personiska ievainojuma gadījumā, rakstiski jāadresē pārvadātājam, pret kuru varētu tikt izvirzīta prasība. Gadījumos, kad pārvadājums notiek, pamatojoties uz vienu vienīgu līgumu, bet to veic vairāki secīgi pārvadātāji, prasījumus var adresēt pirmajam vai pēdējam pārvadātājam, kā arī pārvadātājam, kuram valstī, kurā pasažierim ir domicils vai pastāvīga dzīvesvieta, ir galvenā darījumdarbības vieta, filiāle vai aģentūra, kas noslēgusi pārvadājuma līgumu.

2. Citi prasījumi, kas attiecas uz pārvadājuma līgumu, rakstiski jāadresē 56. panta 2. un 3. punktā norādītajam pārvadātājam.

3. Dokumenti, kurus tiesīgā persona uzskata par nepieciešamu iesniegt kopā ar prasījumu, jāuzrāda oriģinālu vai kopiju veidā; ja pārvadātājs pieprasa, kopijām jābūt pienācīgi apliecinātām. Prasījuma nokārtošanai pārvadātājs var pieprasīt nodot biļetes, bagāžas reģistrācijas kvīti un pārvadāšanas kvīti.

56. pants

Pārvadātāji, pret kuriem var izvirzīt prasību

1. Prasība, kas balstīta uz pārvadātāja atbildību pasažiera bojāejas vai personiska ievainojuma gadījumā, var tikt vēsta tikai pret to pārvadātāju, kas ir atbildīgs saskaņā ar 26. panta 5. punktu.

2. Saskaņā ar 4. punktu citas no pārvadājuma līguma izrietošas prasības pasažieris var vērst pret pirmo pārvadātāju, pēdējo pārvadātāju vai arī pārvadātāju, kurš veica to pārvadājuma daļu, kurā noticis ar prasības ierosināšanu saistītais atgadījums.

3. Ja, pārvadājumu veicot secīgiem pārvadātājiem, pārvadātājs, kuram bagāža vai transportlīdzeklis jāznsniedz, ar tā piekrišanu ir ierakstīts bagāžas reģistrācijas kvītī vai pārvadāšanas kvītī, prasības saskaņā ar 2. punktu var tikt vēstas pret to pat tad, ja tas bagāžu vai transportlīdzekli nav saņēmis.

4. Prasība par summu, kas samaksāta saskaņā ar pārvadājuma līgumu, var tikt izvirzīta pret pārvadātāju, kurš šo summu saņēmis vai kura vārdā tā tika iekasēta.

5. Prasību var vērst pret 2. un 4. punktā neminētu pārvadātāju, ja tā uzsākta kā pretprasība vai kā izņēmums procesā, kas saistīts ar pamatprasību, pamatojoties uz to pašu pārvadājuma līgumu.
6. Ciktāl šie vienveida noteikumi attiecas uz pārvadātāja aizvietotāju, prasība var tikt vēsta arī pret to.
7. Ja prasītājs var izvēlēties starp vairākiem pārvadātājiem, viņa izvēles tiesības tiek anulētas līdz ar viņa vēšanos pret vienu no tiem; tas pats attiecas arī uz gadījumiem, ja prasītājs var izvēlēties starp vienu vai vairākiem pārvadātājiem un pārvadātāja aizvietotāju.

58. pants

Prasības celšanas tiesību izbeigšanās pasažiera bojāejas vai personiska ievainojuma gadījumā

1. Tiesīgās personas tiesības celt prasību, pamatojoties uz pārvadātāja atbildību pasažieru bojāejas vai personiska ievainojuma gadījumā, izbeidzas, ja tiesīgā persona 12 mēnešu laikā pēc tam, kad tā uzzinājusi par zaudējumu vai kaitējumu, nav vienam no pārvadātājiem, pret kuriem saskaņā ar 55. panta 1. punktu var tikt izvirzīti prasījumi, sniegusi paziņojumu par nelaimes gadījumu ar pasažieri. Ja tiesīgā persona sniedz pārvadātājam mutisku paziņojumu par nelaimes gadījumu, pārvadātājs izsniedz tai šāda mutiska paziņojuma apliecinājumu.
2. Tomēr tiesības celt prasību neizbeidzas, ja:
 - a) 1. punktā noteiktajā termiņā tiesīgā persona ir izvirzījusi prasījumu pret vienu no 55. panta 1. punktā minētajiem pārvadātājiem;
 - b) atbildīgais pārvadātājs 1. punktā minētajā termiņā ir uzzinājis par nelaimes gadījumu ar pasažieri kādā citā veidā;
 - c) paziņojums par nelaimes gadījumu netiek sniegts vai tiek sniegts vēlū tādu apstākļu dēļ, par kuriem tiesīgā persona nav atbildīga;
 - d) tiesīgā persona pierāda, ka nelaimes gadījums noticis pārvadātāja vainas dēļ.

59. pants

Prasības celšanas tiesību izbeigšanās sakarā ar bagāžas pārvadāšanu

1. Ja tiesīgā persona bagāžu pieņem, izbeidzas visas tiesības celt prasību pret pārvadātāju, kas izriet no pārvadājuma līguma, daļēja zuduma, bojājuma vai piegādes kavējuma gadījumā.
2. Tomēr tiesības celt prasību neizbeidzas:
 - a) daļēja zaudējuma vai kaitējuma gadījumā, ja:
 - 1) zaudējums vai kaitējums saskaņā ar 54. pantu konstatēts pirms tam, kad tiesīgā persona pieņēmusi bagāžu;
 - 2) zaudējuma vai kaitējuma konstatācija, kas bija jāveic saskaņā ar 54. pantu, netika veikta vienīgi pārvadātāja vainas dēļ;
 - b) tāda zaudējuma vai kaitējuma gadījumā, kurš nav acīmredzams un ir konstatēts pēc tam, kad bagāžu pieņēmusi tiesīgā persona, ar nosacījumu, ka tā:
 - 1) lūdz konstatējumu saskaņā ar 54. pantu nekavējoties pēc zaudējuma vai kaitējuma atklāšanas un ne vēlāk kā trīs dienas pēc bagāžas pieņemšanas;
 - 2) un papildus tam pierāda, ka zaudējums vai kaitējums radies laikā starp bagāžas pieņemšanu pārvadāšanai un tās piegādi;
 - c) piegādes aizkavēšanās gadījumā, ja tiesīgā persona divdesmit vienas dienas laikā aizstāvējusi savas tiesības pret vienu no 56. panta 3. punktā minētajiem pārvadātājiem;
 - d) ja tiesīgā persona pierāda, ka zaudējums vai kaitējums noticis pārvadātāja vainas dēļ.

60. pants

Prasības celšanas noilgums

1. Prasības celšanas noilguma termiņš attiecībā uz zaudējumu atlīdzību, pamatojoties uz pārvadātāja atbildību pasažieru bojāejas vai personiska aizskārums gadījumā, ir:
 - a) pasažiera gadījumā – trīs gadi no nelaimes gadījuma dienas;

b) citu tiesīgo personu gadījumā – trīs gadi no pasažiera miršanas dienas, bet ne ilgāk par pieciem gadiem no nelaimes gadījuma dienas.

2. Noilguma termiņš citām no pārvadājuma līguma izrietošām prasībām ir viens gads. Tomēr noilguma termiņš ir divi gadi tādas prasības gadījumā, kas skar zaudējumu vai kaitējumu, ko izraisījusi darbība vai bezdarbība ar nodomu izraisīt šādu zaudējumu vai kaitējumu, vai arī neapdomība, bet apzinoties, ka šāds zaudējums vai kaitējums varētu rasties.

3. Šā panta 2. punktā paredzētais noilguma termiņš tiek skaitīts:

a) kompensācijām pilnīga zuduma gadījumā – no četrpadsmitās dienas pēc 22. panta 3. punktā minētā termiņa beigām;

b) kompensācijām daļēja zuduma, bojājuma vai piegādes kavējuma gadījumā – no faktiskās piegādes dienas;

c) visos citos gadījumos, kas attiecas uz pasažieru pārvadāšanu, – no dienas, kad beidzas biļetes derīguma termiņš.

Diena, kas norādīta kā noilguma termiņa sākums, šajā termiņā netiek ieskaitīta.

4. Šeit neminēto noilguma termiņu apturēšanu vai pārtraukšanu nosaka attiecīgās valsts tiesību akti.

VII SADAĻA

ATTIECĪBAS STARP PĀRVADĀTĀJIEM

61. pants

Pārvadāšanas maksas sadalījums

1. Jebkuram pārvadātājam, kurš iekasējis vai kuram būtu jāiekasē pārvadāšanas maksas, jāmaksā iesaistītajiem pārvadātājiem attiecīgā daļa no šīm maksām. Maksājuma metodes nosaka līgumi starp pārvadātājiem.

2. Šo vienveida noteikumu 6. panta 3. punkts, 16. panta 3. punkts un 25. pants piemērojams arī attiecībās starp secīgiem pārvadātājiem.

62. pants

Regresa prasība

1. Pārvadātājam, kurš saskaņā ar šiem vienveida noteikumiem ir samaksājis kompensāciju, ir tiesības vērsties ar regresa prasību pie citiem pārvadātājiem, kuri piedalījušies pārvadājuma veikšanā, atbilstīgi turpmāk minētajiem noteikumiem:

a) pārvadātājs, kas izraisījis zaudējumu vai kaitējumu, ir pilnībā par to atbildīgs;

b) ja zaudējumu vai kaitējumu izraisījuši vairāki pārvadātāji, katrs no tiem ir atbildīgs par zaudējumu vai kaitējumu, ko tas izraisījis; ja šāds sadalījums nav iespējams, kompensācija jāsadala starp tiem saskaņā ar c) apakšpunktu;

c) ja nav iespējams pierādīt, kurš no pārvadātājiem izraisījis zaudējumu vai kaitējumu, kompensācija tiek sadalīta starp visiem pārvadātājiem, kuri piedalījās pārvadājumā, izņemot tos, kuri var pierādīt, ka nav izraisījuši zaudējumu vai kaitējumu; šāda sadalīšana notiek proporcionāli to attiecīgajām daļām pārvadāšanas maksā.

2. Gadījumā, ja kāds no pārvadātājiem ir maksātnespējīgs, uz to attiecinātā nesamaksātā daļa tiek sadalīta starp pārējiem pārvadājumā iesaistītajiem pārvadātājiem proporcionāli to attiecīgajām daļām pārvadāšanas maksā.

63. pants

Regresa prasības kārtība

1. Maksājuma pamatotību, kuru veicis pārvadātājs, kas izmanto savas regresa prasības tiesības saskaņā ar 62. pantu, nevar apstrīdēt pārvadātājs, pret kuru tiek vērsta regresa prasība, ja kompensāciju noteikusi tiesa vai šķīrējtiesa un ja šim pārvadātājam, kuram par to savlaicīgi paziņots, ir bijusi iespēja iesaistīties procesā. Tiesa vai šķīrējtiesa, kas pārzina pamatprocesu, nosaka laiku, kāds tiek atvēlēts šādam paziņojumam un iesaistei procesā.

2. Pārvadātājam, kurš izmanto regresa prasības tiesības, pret visiem iesaistītajiem pārvadātājiem, ar kuriem tas nav panācis risinājumu, prasība jāceļ vienā un tajā pašā procesā, pretējā gadījumā pārvadātājs zaudē savas regresa prasības tiesības pret tiem pārvadātājiem, pret kuriem tas nav cēlis prasību.

3. Tiesa vai šķīrējtiesa savu lēmumu izsaka vienā spriedumā par visām tai iesniegtajām regresa prasībām.
4. Pārvadātājs, kurš vēlas izmantot savas regresa prasības tiesības, var iesniegt prasību tās valsts tiesā vai šķīrējtiesā, kuras teritorijā vienam no pārvadājumā iesaistītajiem pārvadātājiem ir galvenā darbījumsdarbības vieta, filiāle vai aģentūra, kura slēgusi pārvadājuma līgumu.
5. Ja prasība tiek iesniegta pret vairākiem pārvadātājiem, pārvadātājs-prasītājs ir tiesīgs izvēlēties tiesu procesa uzsākšanai no tām, kuras saskaņā ar 4. punktu ir kompetentas.
6. Regresa prasību tiesvedība nevar tikt apvienota ar tiesvedību, ko nolūkā iegūt kompensāciju, pamatojoties uz pārvadājuma līgumu, uzsākusi tiesīgā persona.

64. pants

Regresa prasības līgumi

Pārvadātāji var slēgt līgumus, kuri atšķiras no 61. un 62. panta noteikumiem.

II PIELIKUMS

MINIMĀLĀ INFORMĀCIJA, KO SNIEDZ DZELZCEĻA PĀRVADĀJUMU UZŅĒMUMI UN BIĻEŠU PĀRDEVĒJI

I daļa. Informācija pirms brauciena

Vispārīgie nosacījumi, kas attiecas uz līgumu

Laika grafiki un nosacījumi visātrākajam braucienam

Laika grafiki un nosacījumi visām pieejamajām braukšanas maksām, izceļot vislētāko braucienu

Piekļūstamība, piekļuves nosacījumi un vilcienā pieejamās ērtības personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/882 un Regulām (ES) Nr. 454/2011 un (ES) Nr. 1300/2014.

Pieejamā ietilpība un piekļuves nosacījumi pasažieriem ar velosipēdiem

Sēdvietu pieejamība pirmās un otrās klases vagonos, kā arī kupeju vagonos un guļamvagonos

Traucējumi un kavēšanās (plānotie un reāllaikā)

Labierīcību, tostarp Wi-Fi un tualetu, un pakalpojumu pieejamība vilcienā, tostarp tāda personāla pieejamība, kas palīdz pasažieriem

Informācija pirms biļetes iegādes par to, vai biļete vai biļetes ir tranzīta biļete

Procedūras zudušas bagāžas pieprasīšanai

Procedūras sūdzību iesniegšanai

II daļa. Informācija brauciena laikā

Vilcienā pieejamie pakalpojumi un labierīcības, tostarp Wi-Fi

Nākamā pietura

Traucējumi un kavēšanās (plānotie un reāllaikā)

Galvenie savienojumu pakalpojumi

Drošības un drošuma jautājumi

III daļa. Darbības saistībā ar rezervācijas sistēmām

Pieprasījumi par dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu pieejamību, tostarp piemērojamajiem tarifiem

Dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu rezervācijas pieprasījumi

Pieprasījumi daļēji vai pilnībā atcelt rezervāciju

III PIELIKUMS

MINIMĀLIE PAKALPOJUMU KVALITĀTES STANDARTI

Informācija un biļetes

Pakalpojumu precizitāte un vispārējie principi pakalpojumu traucējumu gadījumā

Kavēšanās:

- i) vispārējā vidējā reisu kavējumu procentuālā daļa par katru pārvadājumu kategoriju (tālsatiksmes, reģionālie un pilsētas/piepilsētas reisi);
- ii) to kavējumu procentuālā daļa, ko izraisījuši 19. panta 10. punktā minētie apstākļi;
- iii) to reisu procentuālā daļa, kuru atiešana ir kavējusies;
- iv) to reisu procentuālā daļa, kuru pienākšana ir kavējusies:
 - to kavējumu procentuālā daļa, kuri ir mazāki par 60 minūtēm,
 - to kavējumu procentuālā daļa, kuri ir 60–119 minūtes,
 - to kavējumu procentuālā daļa, kuri ir 120 minūtes vai vairāk;

Reisu atcelšana:

- i) atcelto reisu procentuālā daļa katrā pārvadājumu kategorijā (starptautiskie, iekšzemes tālsatiksmes, reģionālie un pilsētas/piepilsētas reisi);
- ii) regulas 19. panta 10. punktā minēto apstākļu dēļ atcelto reisu procentuālā daļa katrā pārvadājumu kategorijā (starptautiskie, iekšzemes tālsatiksmes, reģionālie un pilsētas/piepilsētas reisi).

Ritošā sastāva un staciju tīrība (gaisa kvalitātes un temperatūras kontrole vagonos, sanitāro telpu higiēna utt.)

Klientu apmierinātības izpēte

Sūdzību izskatīšana, atmaksājumi un kompensācijas par neatbilstību kvalitātes standartiem

Palīdzība, ko sniedz personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, un diskusijas par šo palīdzību ar organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti un personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām, un attiecīgā gadījumā ar to pārstāvjiem

IV PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Regula (EK) Nr. 1371/2007	Šī regula
1. pants	1. pants
1. panta a) punkts	1. panta a) punkts
1. panta b) punkts	1. panta b) punkts
—	1. panta c) punkts
1. panta c) punkts	1. panta d) punkts
—	1. panta e) punkts
1. panta d) punkts	1. panta f) punkts
1. panta e) punkts	1. panta g) punkts
—	1. panta h) punkts
1. panta f) punkts	1. panta i) punkts
2. pants	2. pants
2. panta 1. punkts	2. panta 1. punkts
2. panta 2. punkts	—
2. panta 3. punkts	—
2. panta 4. punkts	—
2. panta 5. punkts	2. panta 6. punkta a) apakšpunkts, 8. punkts
2. panta 6. punkts	2. panta 6. punkta b) apakšpunkts
2. panta 7. punkts	2. panta 7. punkts
—	2. panta 2. punkts
—	2. panta 3. punkts
—	2. panta 4. punkts
—	2. panta 5. punkts
3. pants	3. pants
3. panta 1. punkts	3. panta 1. punkts
3. panta 2. un 3. punkts	—
3. panta 4. punkts	3. panta 2. punkts

Regula (EK) Nr. 1371/2007	Šī regula
3. panta 5. punkts	3. panta 3. punkts
3. panta 6. punkts	3. panta 4. punkts
3. panta 7. punkts	3. panta 5. punkts
3. panta 8. punkts	3. panta 6. punkts
—	3. panta 7. punkts
3. panta 9. punkts	3. panta 8. punkts
3. panta 10. punkts	3. panta 9. punkts
—	3. panta 10. punkts
—	3. panta 11. punkts
3. panta 11. punkts	3. panta 12. punkts
—	3. panta 13. punkts
—	3. panta 14. punkts
—	3. panta 15. punkts
—	3. panta 16. punkts
3. panta 12. punkts	3. panta 17. punkts
—	3. panta 18. punkts
3. panta 13. punkts	3. panta 19. punkts
—	3. panta 20. punkts
3. panta 15. punkts	3. panta 21. punkts
—	3. panta 22. punkts
4. pants	4. pants
—	5. pants
5. pants	6. pants
6. pants	7. pants
7. pants	8. pants
8. pants	9. pants
—	10. pants
9. pants	11. pants
—	12. pants

Regula (EK) Nr. 1371/2007	Šī regula
11. pants	13. pants
12. pants	14. pants
13. pants	15. pants
14. pants	16. pants
15. pants	17. pants
16. pants	18. pants
—	18. panta 2., 3., 4., 5., 6. un 7. punkts
17. panta 1. punkts	19. panta 1., 2., 3. un 4. punkts
—	19. panta 5. un 6. punkts
17. panta 2. punkts	19. panta 7. punkts
17. panta 3. punkts	19. panta 8. punkts
17. panta 4. punkts	19. panta 9. punkts
—	19. panta 10. punkts
18. pants	20. pants
—	20. panta 6. punkts
19. pants	21. pants
20. pants	22. pants
21. panta 1. punkts	—
21. panta 2. punkts	23. panta 1. punkta g) apakšpunkts
22. un 23. pants	23. pants
22. panta 2. punkts	—
24. pants	24. pants
25. pants	25. panta 1., 2. un 3. punkts
—	26. pants
26. pants	27. pants
27. pants	28. pants
—	28. panta 3. punkts
27. panta 3. punkts	28. panta 4. punkts

Regula (EK) Nr. 1371/2007	Šī regula
28. pants	29. pants
29. pants	30. pants
30. pants	31. pants
—	32. un 33. pants
31. pants	34. pants
—	34. panta 1. un 3. punkts
32. pants	35. pants
—	35. panta 2. punkts
33. pants	-
34. pants	36. pants
35. pants	38. pants
—	37. pants
36. pants	39. pants
—	40. pants
37. pants	41. pants
I pielikums	I pielikums
II pielikums	II pielikums
III pielikums	III pielikums
—	IV pielikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/783**(2021. gada 29. aprīlis),****ar ko izveido vides un klimata pasākumu programmu (LIFE) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1293/2013****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Savienības vides, klimata un relevantie enerģētikas tiesību akti un rīcībpolitika ir ievērojami uzlabojuši vides stāvokli. Tomēr joprojām pastāv nozīmīgas vides un klimata problēmas, kas, ja tās netiks atrisinātas, radīs būtiskas negatīvas sekas Savienībai un tās iedzīvotāju labklājībai.
- (2) Vides un klimata pasākumu programma (LIFE), kas 2014.–2020. gada laikposmam izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1293/2013 ⁽⁴⁾, ir jaunākā no vairākām Savienības programmām kopš 1992. gada, kas atbalsta vides un klimata tiesību aktu un rīcībpolitisko prioritāšu īstenošanu. Nesenajā vidusposma novērtējumā LIFE izpelnījās pozitīvu vērtējumu, proti, līdz šim panāktais dod pamatu to vērtēt kā lietderīgu, efektīvu un relevantu. Tāpēc 2014.–2020. gada programma LIFE būtu jāturpina, tajā gan ieviešot zināmas izmaiņas, kas ierosinātas vidusposma novērtējumā un vēlākos izvērtējumos. Attiecīgi būtu jāizveido vides un klimata pasākumu programma (LIFE) ("programma LIFE") septiņiem gadiem, lai tās ilgumu saskaņotu ar daudzgadu finanšu shēmas ilgumu, kas noteikts Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093 ⁽⁵⁾.
- (3) Tiecoties sasniegt Savienības mērķus un mērķrādītājus, kas noteikti vides, klimata un relevantajos enerģētikas tiesību aktos, rīcībpolitikās un plānos, jo īpaši Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumā par Eiropas zaļo kursu ("Eiropas zaļais kurss") izklāstītos mērķus, un starptautiskos saistību instrumentos, programmai LIFE būtu jāveicina taisnīga pāreja uz ilgtspējīgu, aprites, energoefektīvu, uz atjaunojamiem energoresursiem balstītu, klimat-neitrālu un klimatnoturīgu ekonomiku, kas palīdzētu aizsargāt, atjaunot un uzlabot vides, tostarp gaisa, ūdens un augsnes kvalitāti, un veselības kvalitāti un apturēt bioloģiskās daudzveidības zudumu, un vērst šo tendenci pretējā

⁽¹⁾ OV C 62, 15.2.2019., 226. lpp.⁽²⁾ OV C 461, 21.12.2018., 156. lpp.⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 17. aprīļa nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 16. marta nostāja pirmajā lasījumā (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2021. gada 26. aprīļa nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1293/2013 (2013. gada 11. decembris) par vides un klimata pasākumu programmas (LIFE) izveidi, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 614/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 185. lpp.).⁽⁵⁾ Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433 I, 22.12.2020., 11. lpp.)

virzienā, tostarp atbalstot *Natura 2000* tīkla īstenošanu un pārvaldību un novēršot ekosistēmu degradāciju, – vai nu ar tiešiem pasākumiem, vai palīdzot minētos mērķus integrēt citās rīcībpolitikās. Programmai *LIFE* būtu arī jāatbalsta tādu vispārējo rīcības programmu īstenošana, kas pieņemtas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 192. panta 3. punktu, piemēram, 7. vides rīcības programma ⁽⁶⁾ un jebkura turpmākā Savienības vides rīcības programma.

- (4) Savienība ir apņēmusies izstrādāt visaptverošu pieeju ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kas noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam un fokusā izvirza ciešo saisti starp tādu dabas resursu pārvaldību, kas ļauj nodrošināt to ilgtermiņa pieejamību un ekosistēmu pakalpojumiem, un abu saikni ar cilvēka veselību un ilgtspējīgu un sociāli iekļaujošu ekonomisko izaugsmi. Paturot to prātā, programmai *LIFE* vajadzētu atspoguļot solidaritātes principus, vienlaikus dodot būtisku ieguldījumu gan ekonomikas izaugsmē, gan sociālajā kohēzijā.
- (5) Lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību, visu Savienības rīcībpolitiku un pasākumu definēšanā un īstenošanā būtu jāiekļauj vides un klimata aizsardzības prasības. Tāpēc būtu jāveicina sinerģija un papildināmība ar citām Savienības finansēšanas programmām, tostarp sekmējot tādu darbību finansēšanu, kas papildina stratēģiskos integrētos projektus un stratēģiskos dabas projektus un atbalsta programmas *LIFE* satvarā izstrādāto risinājumu ieviešanu un atkārtošānu. Ir nepieciešama koordinācija, lai nepieļautu divkāršu finansēšanu. Komisijai un dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai projekta finansējuma saņēmējiem nepārklātos administratīvais darbs un netiktu uzlikts administratīvs slogs, kas izriet no dažādos finanšu instrumentos noteiktajiem ziņošanas pienākumiem.
- (6) Programmai *LIFE* vajadzētu dot ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā un to mērķu un mērķrādītāju sasniegšanā, kas izvirzīti Savienības vides, klimata un relevantajos enerģētikas tiesību aktos, stratēģijās, plānos un starptautiskajos saistību instrumentos, it īpaši attiecībā uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, Konvencijā par bioloģisko daudzveidību ⁽⁷⁾ un Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemtajā Parīzes nolīgumā ⁽⁸⁾ ("Parīzes nolīgums par klimata pārmaiņām"), un, *inter alia*, Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO/EEK) Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem ⁽⁹⁾ ("Orhūsas konvencija"), ANO/EEK Konvencijā par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos, ANO Bāzeles Konvencijā par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu, ANO Roterdamas konvencijā par procedūru, saskaņā ar kuru starptautiskajā tirdzniecībā dodama iepriekš norunāta piekrišana attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem, un ANO Stokholmas Konvencijā par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem.
- (7) Savienība piešķir lielu nozīmi programmas *LIFE* finansēto projektu rezultātu ilgtermiņa ilgtspējai un spējai nodrošināt un noturēt minētos rezultātus pēc projektu īstenošanas, *inter alia*, ar projektu turpināšanu vai rezultātu atkārtošānu vai pārnesi.
- (8) Lai izpildītu saistības, ko Savienība uzņēmusies saskaņā ar Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām, Savienībai jāklūst par ilgtspējīgu, aprites, energoefektīvu, uz atjaunojamiem energoresursiem balstītu, klimatneitrālu un klimatnoturīgu sabiedrību. Lai to panāktu, savukārt ir jāveic darbības, kas sekmēs energoefektivitāti un atjaunojamās enerģijas izmantošanu, kā arī palīdzēs īstenot klimata un enerģētikas politikas satvaru 2030. gadam, dalībvalstu integrētos nacionālos enerģētikas un klimata plānus, kā arī saskaņā ar Parīzes nolīguma par klimata pārmaiņām ilgtermiņa mērķiem īstenot Savienības ilgtermiņa klimata un enerģētikas stratēģiju, īpaši pievēršoties nozarēm, kas pašlaik rada vislielākās siltumnīcefekta gāzu emisijas un piesārņojumu. Programmā *LIFE* būtu jāietver arī pasākumi, kas palīdz īstenot Savienības klimataadaptācijas rīcībpolitiku, lai mazinātu neaizsargātību pret negatīvajām klimata pārmaiņu sekām.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1386/2013/ES (2013. gada 20. novembris) par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2020. gadam "Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem" (OV L 354, 28.12.2013., 171. lpp.).

⁽⁷⁾ Padomes Lēmums 93/626/EEK (1993. gada 25. oktobris), kas attiecas uz Konvencijas par bioloģisko daudzveidību noslēgšanu (OV L 309, 13.12.1993., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

⁽⁹⁾ OV L 124, 17.5.2005., 4. lpp.

- (9) Projektiem saskaņā ar jauno programmas *LIFE* apakšprogrammu “Pāreja uz tīru enerģiju” būtu jākoncentrējas uz spēju veidošanas radīšanu un tādu zināšanu, prasmju, inovatīvu paņēmieni, metožu un risinājumu izplatīšanu, kuri ļauj panākt Savienības tiesību aktu un rīcībpolitikas mērķus attiecībā uz pāreju uz atjaunojamo energoresursu enerģiju un lielāku energoefektivitāti. Šāda spēju veidošana un izplatīšana parasti ir koordinācijas un atbalsta pasākumi, kuriem ir augsta pievienotā vērtība Savienības līmenī un kuru mērķis ir likvidēt tirgus šķēršļus, kas kavē sociāli ekonomisko pāreju uz ilgtspējīgu enerģiju, un galvenokārt iesaista maza un vidēja lieluma subjektus, kā arī vairākus aktorus, tostarp vietējās un reģionālās valsts iestādes, un bezpeļņas organizācijas. Šādas darbības sniedz vairākus papildu ieguvumus, piemēram, novērš enerģētisko nabadzību, uzlabo iekštelpu gaisa kvalitāti, samazina vietējos piesārņotājus, pateicoties energoefektivitātes uzlabojumiem un izkliedēto atjaunojamo energoresursu palielināšanai, kā arī veicina labvēlīgu ietekmi uz vietējo ekonomiku un sociāli iekļaujošāku izaugsmi.
- (10) Lai veicinātu klimata pārmaiņu mazināšanu un Savienības starptautisko saistību izpildi attiecībā uz dekarbonizāciju, ir jāpaātrina enerģētikas nozares pārveide. Programmas “Apvārsnis 2020”⁽¹⁰⁾ satvarā līdz 2020. gadam finansētās spēju veidošanas darbības, kas atbalsta energoefektivitāti un atjaunojamos energoresursus, būtu jāintegrē programmas *LIFE* jaunajā apakšprogrammā “Pāreja uz tīru enerģiju”, jo to mērķis ir nevis finansēt izcilību un radīt inovācijas, bet gan palīdzēt ieviest jau pieejamās tehnoloģijas atjaunojamiem energoresursiem un energoefektivitātei, kuras palīdzēs mazināt klimata pārmaiņas. Programmā *LIFE* būtu jāiesaista visas ieinteresētās personas un nozares, kas ir iesaistītas pārejā uz tīru enerģiju. Šādu spēju veidošanas darbību iekļaušana programmā *LIFE* sagatavo augsni sinerģijai starp apakšprogrammām un vairo Savienības finansējuma vispārējo saskaņotību. Tāpēc būtu jāvēl un jāizplata dati par jau pieejamo pētniecības un inovācijas risinājumu izmantošanu programmas *LIFE* projektos, arī no programmas “Apvārsnis Eiropa”, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695⁽¹¹⁾ (“Apvārsnis Eiropa”), un tās priekštecēm.
- (11) Ietekmes izvērtējumā, kas pievienots Komisijas priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2018/2002⁽¹²⁾, ar ko grozīja Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2012/27/ES⁽¹³⁾, lēsts, ka, lai sasniegtu Savienības 2030. gada enerģētikas mērķrādītājus, laikposmā no 2021. līdz 2030. gadam ik gadu būs vajadzīgas papildu investīcijas 177 miljardu EUR apmērā. Lielākā investīciju nepietiekamība konstatēta ēku dekarbonizācijas jomā, lai paaugstinātu energoefektivitāti un maza mēroga atjaunojamo energoresursu izmantojumu, kur kapitāls jānovirza ļoti izkliedētiem projektiem. Viens no mērķiem apakšprogrammā “Pāreja uz tīru enerģiju”, kurā aptverta energoefektivitātes palielināšana un strauja atjaunojamo energoresursu izvēršana, ir veidot šādu projektu izstrādes un sakopšanas spēju, tādējādi palīdzot arī apgūt Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļus un veicinot investīcijas atjaunojamā enerģijā un energoefektivitātē, arī izmantojot finanšu instrumentus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523⁽¹⁴⁾.
- (12) Programma *LIFE* ir vienīgā programma, kas īpaši ir paredzēta rīcībai vides un klimata jomā, un tāpēc tai ir ļoti svarīga loma Savienības tiesību aktu un rīcībpolitikas īstenošanas atbalstīšanā minētajās jomās.
- (13) Sinerģijai ar “Apvārsnis Eiropa” būtu jāveicina tas, ka “Apvārsnis Eiropa” stratēģiskās pētniecības un inovācijas plānošanas procesā tiek apzināts un noteikts, kādas ir pētniecības un inovāciju vajadzības attiecībā uz Savienības vides, klimata un enerģētikas problēmu risināšanu. Programmai *LIFE* arī turpmāk vajadzētu būt Savienības

⁽¹⁰⁾ Padomes Lēmums 2013/743/ES (2013. gada 3. decembris), ar ko izveido īpašo programmu, ar kuru īsteno Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads), un atceļ Lēmumus 2006/971/EK, 2006/972/EK, 2006/973/EK, 2006/974/EK un 2006/975/EK (OV L 347, 20.12.2013., 965. lpp.).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas programmu “Apvārsnis Eiropa”, nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2002 (2018. gada 11. decembris), ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti (OV L 328, 21.12.2018., 210. lpp.).

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

vides, klimata un relevantās enerģētikas tiesību aktu un rīcībpolitikas īstenošanas veicinātājam, tostarp ņemot vērā un izmantojot "Apvārsnis Eiropa" pētniecības un inovācijas rezultātus, un tai palīdzot tos izvērst lielākā mērogā, ja tas var palīdzēt risināt problēmas, kas saistītas ar vidi, klimatu vai enerģētikas pārkārtošanu. "Apvārsnis Eiropa" Eiropas Inovācijas padome var palīdzēt lielākā mērogā izvērst un komercializēt jaunas, revolucionāras idejas, kas varētu rasties, īstenojot *LIFE* projektus. Līdzīgā kārtā būtu jāņem vērā arī sinerģijas ar Inovāciju fondu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ietvaros, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK ⁽¹⁵⁾.

- (14) Darbībai, kurai programmā *LIFE* piešķirts finansējums, vajadzētu būt iespējai saņemt finansējumu arī no citām Savienības programmām ar noteikumu, ka šāds finansējums neattiecas uz tām pašām izmaksām. Darbības, kas saņem kumulatīvo finansējumu no dažādām Savienības programmām, būtu jārevīdē tikai vienreiz un tādā veidā, lai revīzija aptvertu visas iesaistītās Savienības programmas un to attiecīgos piemērojamos noteikumus.
- (15) Komisijas 2017. gada 3. februāra paziņojums par ES vides politikas īstenošanas pārskatu: kopīgas problēmas un kā apvienot centienus, lai gūtu labākus rezultātus (*EIR*) liecina, ka ir vēl daudz jāizdara, lai paātrinātu Savienības vides *acquis* īstenošanu un pastiprinātu vides un klimata mērķu integrāciju un iekļaušanu citās rīcībpolitikās. Tāpēc programmai *LIFE* būtu jāveicina risināt horizontālas, sistēmiskas problēmas, kā arī *EIR* apzinātos īstenošanas nepilnību pamatcēloņus, un panākt vajadzīgo progresu, izstrādājot, testējot un atkārtotot jaunas pieejas, atbalstot rīcībpolitiku izstrādi, uzraudzību un pārskatīšanu, uzlabojot vides, klimata pārmaiņu un saistīto enerģētikas pārkārtošanas jautājumu pārvaldību, tostarp veicinot ieinteresēto personu iesaisti visos līmeņos, spēju veidošanu, komunikāciju un izpratni, mobilizējot investīcijas no Savienības investīciju programmām vai citiem finansējuma avotiem, kā arī atbalstot darbības, kas ļaus pārvarēt dažādos šķēršļus, kuri liedz rezultatīvi īstenot svarīgus vides tiesību aktos noteiktus plānus.
- (16) Lai apturētu bioloģiskās daudzveidības zudumu un ekosistēmu degradāciju, tostarp jūras ekosistēmās, un vērstu šo tendenci pretējā virzienā, ir vajadzīgs atbalsts relevantu Savienības tiesību aktu un rīcībpolitiku izstrādei, īstenošanai, izpildes panākšanai un izvērtēšanai, tostarp tādu kā Komisijas 2020. gada 20. maija paziņojums ES biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam - Atgriezīsim savā dzīvē dabu, Padomes Direktīva 92/43/EEK ⁽¹⁶⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK ⁽¹⁷⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1143/2014 ⁽¹⁸⁾, it īpaši veidojot zināšanu bāzi rīcībpolitiku izstrādei un īstenošanai un mazā mērogā vai pielāgoti konkrētai vietējai, reģionālai vai nacionālai situācijai izstrādājot, testējot, demonstrējot un izmantojot paraugprakses un paraugrisinājumus, tādus kā efektīva pārvaldība, tostarp integrētas pieejas to prioritārās rīcības plānu īstenošanai, kas pieņemti, ievērojot Direktīvu 92/43/EEK. Šai regulai būtu jāveicina rīcības bioloģiskās daudzveidības jomā integrēšana Savienības rīcībpolitikās un jāpalīdz sasniegt vispārējo mērķi, proti, 2024. gadā 7,5 % un 2026. gadā un 2027. gadā 10 % no gada izdevumiem saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu atvēlēt bioloģiskās daudzveidības mērķiem, vienlaikus ņemot vērā starp klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķiem pastāvošo pārklāšanos.

Savienībai un dalībvalstīm būtu jāseko saviem ar bioloģisko daudzveidību saistītajiem izdevumiem, lai tās varētu izpildīt Konvencijā par bioloģisko daudzveidību paredzētos ziņošanas pienākumus. Būtu jāizpilda arī citos relevantajos Savienības tiesību aktos paredzētās izsekošanas prasības. Ar bioloģisko daudzveidību saistītajiem Savienības izdevumiem būtu jāseko saskaņā ar efektīvu, pārredzamu un visaptverošu metodiku, ko izstrādā Komisija

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1143/2014 (2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību (OV L 317, 4.11.2014., 35. lpp.).

sadarbībā ar Eiropas Parlamentu un Padomi, kā norādīts 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumā starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ⁽¹⁹⁾.

- (17) Nesenie novērtējumi un izvērtējumi, arī ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijas līdz 2020. gadam vidusposma pārskats un dabas tiesību aktu atbilstības pārbaude, liecina, ka viens no galvenajiem pamatcēloņiem, kāpēc Savienības tiesību akti par dabu un bioloģiskās daudzveidības stratēģija nav īstenoti pietiekamā mērā, ir pienācīga finansējuma trūkums.

Ievērojamu papildu ieguldījumu minēto vajadzību apmierināšanā varētu dot galvenie Savienības finansēšanas instrumenti, tostarp Eiropas Reģionālās attīstības fonds, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1301/2013 ⁽²⁰⁾ ("Eiropas Reģionālās attīstības fonds") un Kohēzijas fonds, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1300/2013 ⁽²¹⁾ ("Kohēzijas fonds"), Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 1305/2013 ⁽²²⁾ ("Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai"), un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 508/2014 ("Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds"). Programma *LIFE* šādas integrējošas pieejas efektivitāti varētu vēl vairāk uzlabot ar stratēģiskiem dabas projektiem, kas veltīti tam, lai veicinātu Savienības dabas un bioloģiskās daudzveidības tiesību aktu un rīcībpolitiku īstenošanu, tostarp darbībām, kuras paredzētas prioritārās rīcības plānos, kuri pieņemti, ievērojot Direktīvu 92/43/EEK. Stratēģiskajiem dabas projektiem būtu dalībvalstīs jāatbalsta rīcības programmas relevanto dabas un bioloģiskās daudzveidības mērķu integrēšanai citās rīcībpolitikās un finansēšanas programmās, tā nodrošinot, ka minēto rīcībpolitiku īstenošanai tiek mobilizēti vajadzīgie līdzekļi.

Dalībvalstīm vajadzētu būt atļautam savos kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskajos plānos nolemt zināmu Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai piešķiruma daļu izmantot tam, lai piesaistītu atbalstu darbībām, kas ir komplementāras šajā regulā definētajiem stratēģiskajiem dabas projektiem.

- (18) Lai sekmētu aprites ekonomiku un resursefektivitāti, ir jāmaina veids, kādā izstrādā, ražo, patērē, remontē, atkalizmanto, reciklē un likvidē materiālus un produktus, tostarp plastmasu, un jāpievēršas visam produktu aprites ciklam. Programmai *LIFE* būtu jāveicina pāreja uz aprites ekonomikas modeli, sniedzot finansiālu atbalstu dažādiem aktoriem, piemēram, uzņēmumiem, publiskajām iestādēm un patērētājiem, jo īpaši izmantojot, izstrādājot un pārņemot konkrētām vietējām, reģionālām vai nacionālām situācijām pielāgotu paraugtehnoloģiju, paraugpraksi un paraugrisinājumus, tostarp ar integrētām pieejām atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas piemērošanai un atkritumu apsaimniekošanas un to rašanās novēršanas plānu īstenošanu. Atbalstot to, ka tiek īstenots Komisijas 2018. gada 16. janvāra paziņojums par Eiropas stratēģiju attiecībā uz plastmasu aprites ekonomikā varētu īpaši cīnīties pret jūras piedrazojuma problēmu.
- (19) Lai Savienības iedzīvotājiem būtu laba veselība un lai viņi labi justos, būtiska nozīme ir augstam vides aizsardzības līmenim. Programmai *LIFE* būtu jāatbalsta Savienības mērķi attiecībā uz ķīmisko vielu ražošanu un izmantošanu tā, lai atstātu pēc iespējas mazāku nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēka veselību un vidi, nolūkā sasniegt mērķi par

⁽¹⁹⁾ OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1301/2013 (2013. gada 17. decembris) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi "Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai" un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 289. lpp.).

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1300/2013 (2013. gada 17. decembris) par Kohēzijas fondu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1084/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 281. lpp.).

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1305/2013 (2013. gada 17. decembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp.).

netoksisku vidi Savienībā. Programmai *LIFE* būtu arī jāatbalsta pasākumi Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/49/EK ⁽²³⁾ īstenošanas veicināšanai, lai nodrošinātu tādu trokšņu līmeņus, kas neizraisa būtisku negatīvu ietekmi uz cilvēka veselību un tās apdraudējumu.

- (20) Gaisa rīcībpolitikas jomā Savienības ilgtermiņa mērķis ir panākt tādu gaisa kvalitātes līmeni, kas neatstātu būtisku negatīvu ietekmi uz cilvēka veselību un vidi un to nepakļautu riskam, vienlaikus stiprinot sinerģiju starp gaisa kvalitātes uzlabojumiem un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu. Sabiedrība gaisa piesārņojumu labi apzinās, un iedzīvotāji no iestādēm gaida rīcību, jo īpaši apgabalos, kuros iedzīvotāji un ekosistēmas ir pakļautas augstam gaisa piesārņojuma līmenim. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 ⁽²⁴⁾ uzsver, cik liela loma tīra gaisa mērķu sasniegšanā var būt Savienības finansējumam. Tāpēc ar programmu *LIFE* būtu jāatbalsta projekti, arī stratēģiski integrētie projekti, kam ir potenciāls piesaistīt publiskos un privātos līdzekļus, demonstrēt paraugpraksi un veicināt gaisa kvalitātes plānu un tiesību aktu īstenošanu vietējā, reģionālā, starpreģionālā, nacionālā un transnacionālā līmenī.
- (21) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/60/EK ⁽²⁵⁾ tika izveidots Savienības virszemes ūdeņu, piekrastes ūdeņu, pārejas ūdeņu un pazemes ūdeņu aizsardzības satvars. Minētās direktīvas mērķi tiktu atbalstīti ar ūdens resursu rīcībpolitikas mērķu labāku īstenošanu un integrēšanu citās politikas jomās. Tāpēc ar programmu *LIFE* būtu jāatbalsta projekti, kas palīdz efektīvi īstenot Direktīvu 2000/60/EK un citus relevantus Savienības ūdens resursu jomas tiesību aktus, kuri palīdz sasniegt labu stāvokli Savienības ūdensobjektos, izmantojot, izstrādājot un pārņemot paraugpraksi, kā arī organizējot komplementāras darbības citās Savienības programmās vai piesaistot citus finansējuma avotus.
- (22) Viens no vispārējiem Savienības vides rīcībpolitikas mērķiem ir aizsargāt un atjaunot jūras vidi. Ar programmu *LIFE* vajadzētu palīdzēt pārvaldīt, saglabāt, atjaunot un monitorēt bioloģisko daudzveidību un jūras ekosistēmas, it sevišķi *Natura 2000* jūras teritorijas, un aizsargāt sugas saskaņā ar prioritārās rīcības plāniem, kas pieņemti, ievērojot Direktīvu 92/43/EEK, panākt labu vides stāvokli saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/56/EK ⁽²⁶⁾, veicināt jūru tīrību un veselību, īstenot Komisijas 2018. gada 16. janvāra paziņojumu par Eiropas stratēģiju attiecībā uz plastmasu aprites ekonomikā, jo īpaši risinot pazaudētu zvejas rīku un jūras piedrāzējuma problēmu, un veicināt Savienības iesaisti starptautiskajā okeānu pārvaldībā, kas ir izšķirīgi svarīgi, lai sasniegtu Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam izvirzītos mērķus un nākamajām paaudzēm atstātu veselīgus okeānus. Programmas *LIFE* stratēģiskajiem integrētajiem projektiem un stratēģiskajiem dabas projektiem vajadzētu ietvert relevantas darbības, kuru mērķis ir jūras vides aizsardzība.
- (23) Lai uzlabotos pārvaldība vides un klimata pārmaiņu lietās un ar tām saistītās enerģētikas pārkārtošanas lietās, ir jāiesaista pilsoniskā sabiedrība, veicinot sabiedrības informētību, tostarp izmantojot komunikācijas stratēģiju, kurā ņemti vērā jaunie plašsaziņas līdzekļi un sociālie tīkli, un patērētāju iesaisti, un jāpaplašina ieinteresēto personu, tostarp nevalstisko organizāciju (NVO), iesaiste konsultācijās par attiecīgajām rīcībpolitikām un to īstenošanā visos līmeņos. Tāpēc ir lietderīgi, lai programma *LIFE* atbalstītu plašu NVO loku, kā arī bezpeļņas subjektu tīklus, kas īsteno vispārēju Savienības interešu mērķus un kas galvenokārt darbojas vides vai klimata rīcības jomā, konkursa un pārredzamā veidā piešķirot darbības dotācijas, lai šādām NVO, tīkliem un subjektiem palīdzētu efektīvi sekmēt Savienības politikas īstenošanu un veidot un stiprināt to spēju kļūt par efektīvākiem partneriem.

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/49/EK (2002. gada 25. jūnijs) par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību (OV L 189, 18.7.2002., 12. lpp.).

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.).

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

⁽²⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (Jūras stratēģijas pamatdirektīva) (OV L 164, 25.6.2008., 19. lpp.).

- (24) Pārvaldības uzlabošanai visos līmeņos vajadzētu būt visu programmas *LIFE* apakšprogrammu transversālām mērķim, un programmai *LIFE* vajadzētu palīdzēt izstrādāt un īstenot vides un klimata *acquis* un nodrošināt tā izpildi un ievērošanu, jo īpaši horizontālo vides pārvaldības regulējumu, arī tiesību aktus, ar ko īsteno Orhūsas konvenciju.
- (25) Programmai *LIFE* tirgus dalībnieki būtu jā sagatavo pārejai uz ilgtspējīgu, energoefektīvu, uz atjaunojamo energoresursu enerģiju balstītu, klimatneitrālu un klimatnoturīgu aprites ekonomiku un tie šajā pārejā būtu jāatbalsta, izmēģinot jaunas darbījumbārbības iespējas, uzlabojot profesionālās prasmes, atvieglojot patērētāju piekļuvi ilgtspējīgiem produktiem un pakalpojumiem, iesaistot un pilnvarojot sabiedriskās domas iespaidotājus un izmēģinot jaunas metodes, kā pielāgot esošos procesus un darbījumbārbības vidi. Lai atbalstītu ilgtspējīgu risinājumu plašāku ieviešanos tirgū, jācenšas panākt to pieņemšana sabiedrībā un patērētāju iesaiste.
- (26) Ar programmu *LIFE* paredzēts atbalstīt tādu metožu, pieeju un paraugprakses demonstrēšanu, ko var pārņemt un izvērst. Inovatīvi risinājumi sekmētu ekoloģisko raksturlielumu un ilgtspējas uzlabošanos, jo īpaši nolūkā attīstīt ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi apvidos, kuros notiek aktīvs darbs klimata, ūdens, augsnes, bioloģiskās daudzveidības un atkritumu apsaimniekošanas jomā. Šajā ziņā būtu jāuzsver sinerģija ar citām programmām un rīcībpolitikām, tādām kā Eiropas inovācijas partnerība lauksaimniecības produktivitātei un ilgtspējai un ES Vides vadības un audita sistēma.
- (27) Savienības līmenī lielas investīcijas vides un klimata pasākumos tiek galvenokārt finansētas no lielām Savienības finansēšanas programmām. Tāpēc noteikti ir jāpastiprina integrēšanas centieni, lai nodrošinātu citu Savienības finansēšanas programmu darbību ilgtspēju, ieguldījumu bioloģiskajā daudzveidībā un klimatnoturīgumā un lai visos Savienības instrumentos tiktu integrēti ilgtspēju nodrošinoši pasākumi. Programmā *LIFE* izstrādājamajiem stratēģiskajiem integrētajiem projektiem un stratēģiskajiem dabas projektiem, kam ir katalizatora loma, būtu jāizmanto minēto finansēšanas programmu un citu finansējuma avotu, piemēram, valsts fondu, sniegtās finansējuma saņemšanas iespējas un jāveido sinerģija.
- (28) Stratēģisko dabas projektu un stratēģisko integrēto projektu panākumi ir atkarīgi no ciešas sadarbības starp valsts, reģionālām un vietējām iestādēm un nevalstiskiem aktoriem, uz kuriem attiecas programmas *LIFE* mērķi. Tāpēc saistībā ar projektu izstrādi, īstenošanu, izvērtēšanu un uzraudzību būtu jāpiemēro pārredzamības un lēmumu publiskuma principi, jo īpaši gadījumā, ja notiek līdzekļu integrēšana vai iesaistīti vairāki finansējuma avoti.
- (29) Ņemot vērā, cik svarīgi ir koordinēti un vērienīgi cīnīties pret klimata pārmaiņām atbilstoši Savienības pienākumam īstenot Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām un sasniegt Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, programma *LIFE* palīdzēs integrēt klimata pasākumus un panākt vispārējo mērķrādītāju, proti, ar vismaz 30 % no ES budžeta izdevumiem atbalstīt klimatisko mērķu sasniegšanu. Paredzams, ka programmas *LIFE* pasākumu ieguldījums klimata mērķu sasniegšanā būs 61 % no programmas *LIFE* kopējā līdzekļu apjoma. Relevantās darbības tiks apzinātas programmas *LIFE* sagatavošanā un īstenošanā un vēlreiz izvērtētas relevanto novērtēšanas un pārskatīšanas procesu kontekstā. Saskaņā ar Eiropas zaļo kursu programmas *LIFE* darbībās būtu jāievēro princips "nekaitēt".
- (30) Īstenojot programmu *LIFE*, pienācīga uzmanība būtu jāveltī tālāko reģionu stratēģijai, kas izklāstīta Komisijas 2017. gada 24. oktobra paziņojumā par Stiprāku un atjaunotu stratēģisko partnerību ar ES tālākajiem reģioniem, ņemot vērā LESD 349. pantu un minēto reģionu īpašās vajadzības un neaizsargātību. Būtu jāņem vērā arī Savienības rīcībpolitikas, kas nav vides, klimata un relevantās enerģētikas rīcībpolitikas.
- (31) Nolūkā atbalstīt programmas *LIFE* īstenošanu, Komisijai būtu jāsadarbības ar programmas *LIFE* valstu kontaktpunktu tīklu, lai stimulētu sadarbību ar mērķi uzlabot valstu kontaktpunktu tīklu pakalpojumus un darīt tos efektīvākus visā Savienībā, lai palielinātu iesniegto priekšlikumu vispārējo kvalitāti, organizētu seminārus un darbseminārus, publicētu sarakstus ar programmas *LIFE* ietvaros finansētajiem projektiem vai veiktu citas

darbības, piemēram, plašsaziņas līdzekļu kampaņas, kas orientētas uz projektu rezultātu labāku izplatīšanu, pieredzes, zināšanu un paraugprakses apmaiņas veicināšanu un projektu rezultātu atkārtošanu visā Savienībā, tādējādi veicinot sadarbību un komunikāciju. Šādas darbības it sevišķi būtu jāorientē uz dalībvalstīm, kurās apgūst maz līdzekļu, un ar tām būtu jāveicina saziņa un sadarbība starp projektu labuma guvējiem, pieteikumu iesniedzējiem un ieinteresētajām personām, kas iesaistīti pabeigtos vai vēl noritošos projektos tajā pašā jomā. Ir būtiski šādas komunikācijas un sadarbības darbības vērst uz reģionālām un vietējām iestādēm un ieinteresētajām personām.

- (32) Programmas *LIFE* projektu novērtēšanas un piešķiršanas procesu nosakošajam kritērijam vajadzētu būt kvalitātei. Lai atvieglotu programmas *LIFE* mērķu īstenošanu visā Savienībā un lai veicinātu projektu priekšlikumu kvalitāti, būtu jādara pieejams finansējums tehniskās palīdzības projektiem, kuru mērķis ir efektīva dalība programmā *LIFE*. Komisijai būtu jācenšas panākt efektīvu, uz kvalitāti balstītu ģeogrāfisko pārklājumu visā Savienībā, tostarp atbalstot dalībvalstis, lai palielinātu projektu kvalitāti, izmantojot spēju veidošanu. Daudzgaļu darba programmā būtu jāprecizē zema efektīva dalība, atbalsttiesīgās darbības un piešķiršanas kritēriji attiecībā uz programmu *LIFE*, pamatojoties uz attiecīgo dalībvalstu pieteikumu iesniedzēju dalību un sekmīguma līmeni, *inter alia*, ņemot vērā iedzīvotāju skaitu un iedzīvotāju blīvumu, katras dalībvalsts *Natura 2000* teritoriju kopplatību, kas izteikta kā proporcija no *Natura 2000* teritoriju kopplatības, un katras dalībvalsts teritorijas proporcionālo daļu, ko aizņem *Natura 2000* teritorijas. Atbalsttiesīgajām darbībām vajadzētu būt tādām, kuru mērķis ir uzlabot projektu pieteikumu kvalitāti.
- (33) Saskaņā ar Komisijas 2018. gada 18. janvāra paziņojumu par ES rīcību vidiskās atbilstības un pārvaldības uzlabošanai, lai veicinātu sadarbību starp dalībvalstīm ir izveidots Eiropas Savienības Vides tiesību aktu īstenošanas un izpildes tīkls (*IMPEL*), Eiropas Prokuroru tīkls vides tiesībsardzībai (*ENPE*) un Eiropas Savienības Tiesnešu forums vides tiesībsardzībai (*EUFJE*), un tiem ir unikāla loma Savienības vides tiesību aktu izpildē. Tie ievērojamā mērā palīdz panākt, ka Savienības vides tiesību akti visā Savienībā tiek īstenoti un to izpilde tiek panākta saskanīgi, izvairoties no konkurences izkropļojumiem un uzlabojot vides inspekciju un tiesībsardzības mehānismu kvalitāti ar tīklu sistēmu gan Savienības, gan dalībvalstu līmenī un nodrošina apmaiņu ar informāciju un pieredzi dažādos pārvaldes līmeņos ar mācībām un detalizētām diskusijām par vides jautājumiem un izpildes panākšanas aspektiem, tostarp uzraudzības un atļauju piešķiršanas procesiem. Ņemot vērā to ieguldījumu programmas *LIFE* mērķu sasniegšanā, ir lietderīgi atļaut dotācijas *IMPEL*, *ENPE* un *EUFJE* piešķirt bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus, lai arī turpmāk sniegtu atbalstu minēto struktūru darbībām. Uzaicinājums varētu nebūt obligāts arī citos gadījumos, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046⁽²⁷⁾ ("Finanšu regula") vispārīgās prasības, piemēram, attiecībā uz dalībvalstu ieceltām struktūrām, par kuru darbību tās atbild, ja attiecīgās dalībvalstis ir identificētas kā dotācijas labuma guvējas ar Savienības tiesību aktu.
- (34) Ir lietderīgi noteikt programmas *LIFE* finansējumu, kas Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējās budžeta procedūras laikā ir galvenā atsauces summa atbilstīgi 18. punktam 2020. gada 16. decembra lēstāžu nolīgumā starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp ceļvedī jaunu pašu resursu ieviešanai.
- (35) Maksimālās līdzfinansējuma likmes ar programmas *LIFE* finansētām dotācijām būtu jānosaka tādā līmenī, kāds nepieciešams, lai uzturētu efektīvu atbalsta līmeni programmā *LIFE*. Lai ņemtu vērā vajadzīgo pielāgojamību, kas nepieciešama, lai reaģētu uz pašreizējo darbību un subjektu loku, konkrētām līdzfinansējuma likmēm būtu jāveicina noteiktība, vienlaikus saglabājot zināmu elastību, proporcionāli konkrētajām vajadzībām vai prasībām. Uz konkrētajām līdzfinansējuma likmēm vienmēr būtu jāattiecinā noteiktās relevantās maksimālās līdzfinansējuma likmes.

⁽²⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

- (36) Šai regulai piemēro Finanšu regulu, ko, pamatojoties uz LESD 322. pantu, pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome. Finanšu regulā ir izklāstīti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, godalgām, iepirkumu, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentiem, budžeta garantijām, finansiālo palīdzību un ārējo ekspertu izdevumu atlīdzināšanu, kā arī paredzēti noteikumi par finanšu dalībnieku atbildības pārbaudēm. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, iekļauj arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.
- (37) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ⁽²⁸⁾ un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95 ⁽²⁹⁾, (Euratom, EK) Nr. 2185/96 ⁽³⁰⁾ un (ES) 2017/1939 ⁽³¹⁾ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pasākumus attiecībā uz pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu, un – attiecīgā gadījumā – administratīvu sodu uzlikšanu. Saskaņā jo īpaši ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013 Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un inspekcijas uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.
- Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (EPPO) ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371 ⁽³²⁾. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbības Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, OLAF, Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – EPPO nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.
- (38) Programmas *LIFE* budžeta finansēšanas veidi un īstenošanas metodes būtu jāizvēlas atkarībā no iespējām ar tiem sasniegt darbību konkrētos mērķus un gūt rezultātus, jo īpaši ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un paredzamo neatbilstības risku. Attiecībā uz dotācijām būtu jāizskata fiksētu summu, vienotu likmju un vienības izmaksu standarta likmju izmantošana. Komisijai būtu jānodrošina, ka īstenošana ir viegli saprotama, un būtu jāveicina projekta izpildītāju darba īsteno vienkāršošana.
- (39) Attiecīgā gadījumā programmas *LIFE* rīcībpolitikas mērķu sasniegšanai būtu jāizmanto Regulas (ES) 2021/523 finanšu instrumenti un budžeta garantijas, tostarp no programmas *LIFE* piešķirtā summa, kā noteikts daudzgadu darba programmās saskaņā ar minēto programmu.
- (40) Saskaņā ar Padomes Lēmuma 2013/755/ES ⁽³³⁾ 94. pantu subjekti, kas iedibināti aizjūras zemēs un teritorijās, ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar programmas *LIFE* noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstī, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta. Šādiem subjektiem programmā *LIFE* būtu jāpiešķir galvenokārt ar apakšprogrammas “Daba un bioloģiskā daudzveidība” projektiem.

⁽²⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

⁽²⁹⁾ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopieniu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

⁽³⁰⁾ Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopieniu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁽³¹⁾ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

⁽³³⁾ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību (“Lēmums par aizjūras asociāciju”) (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

- (41) Brīvprātīgā shēma "Bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmu pakalpojumi Eiropas aizjūras teritorijās" (*BEST*) veicina bioloģiskās daudzveidības, arī jūras bioloģiskās daudzveidības, saglabāšanu un ekosistēmu pakalpojumu ilgtspējīgu izmantošanu, arī ekosistēmās balstītas pieejas attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, Savienības tālākajos reģionos un aizjūras zemēs un teritorijās. Īstenojot 2011. gadā pieņemto *BEST* sagatavošanas darbību un pēc tam pieņemto *BEST 2.0* programmu un *BEST RUP* projektu, shēma *BEST* ir palīdzējusi vairot izpratni par tālāko reģionu un aizjūras zemju un teritoriju ekoloģisko nozīmi un svarīgo lomu pasaules bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Komisija lēš, ka minētajās teritorijās uz vietas īstenojamo projektu finansiālam atbalstam ik gadu ir vajadzīgi 8 miljoni EUR. Aizjūras zemes un teritorijas savās 2017. un 2018. gada ministru deklarācijās augstu novērtējušas šo mazo dotāciju shēmu bioloģiskajai daudzveidībai. Tāpēc ir lietderīgi no programmas *LIFE* finansēt mazas bioloģiskajai daudzveidībai paredzētas dotācijas, tostarp spēju veidošanai un darbībām, kurām ir veicinoša ietekme, gan tālākajos reģionos, gan aizjūras zemēs un teritorijās.
- (42) Programmai *LIFE* vajadzētu būt atvērtai trešām valstīm saskaņā ar Savienības un attiecīgo valstu nolīgumiem, kuros noteikti konkrētie to dalības nosacījumi.
- (43) Trešās valstis, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties saskaņā ar Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu⁽³⁴⁾ noteikto sadarbības satvaru, kas paredz programmu īstenošanu, pamatojoties uz lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar minēto līgumu. Trešās valstis var piedalīties, arī pamatojoties uz citiem juridiskiem instrumentiem. Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, kas prasītu, lai trešās valstis atbildīgajam kredītkotājam, *OLAF* un Revīzijas palātai piešķirtu tiesības un piekļuvi, kas tiem vajadzīgas savas attiecīgās kompetences visaptverošai īstenošanai.
- (44) Ievērojot 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu⁽³⁵⁾ 22. un 23. punktu, programma *LIFE* būtu jānovērtē, pamatojoties uz informāciju, kas apkopota saskaņā ar īpašām uzraudzības prasībām, bet vienlaikus izvairoties no administratīva sloga, jo īpaši dalībvalstīm, un no pārmērīga regulējuma. Minētajās prasībās vajadzības gadījumā būtu jāiekļauj izmērāmi rādītāji, ko izmanto par pamatu, lai novērtētu programmas *LIFE* ietekmi uz vietas. Programmas *LIFE* pilnīgā ietekme veidojas no netiešiem, ilgtermiņa un grūti izmērāmiem ieguldījumiem virzībā uz visu Savienības vides un klimata mērķu sasniegšanu. Attiecībā uz programmas *LIFE* uzraudzību – šajā regulā noteiktie tiešie iznākuma rādītāji un izsekošanas prasības būtu jāpapildina ar apkopotiem konkrētiem projektu līmeņa rādītājiem, kas aprakstāmi daudzgadu darba programmās vai uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus, cita starpā attiecībā uz *Natura 2000* un dažu gaisa piesārņotāju emisijām.
- (45) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai saistībā ar daudzgadu darba programmu pieņemšanu, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011⁽³⁶⁾.
- (46) Lai nodrošinātu, ka programmas *LIFE* atbalsts un īstenošana ir saskaņīga ar Savienības rīcībpolitikām un prioritātēm, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu nolūkā grozīt šo regulu, pārskatot un papildinot rādītājus, vai papildināt šo regulu, definējot īpašus rādītājus katrai apakšprogrammai un projekta veidam un izveidojot uzraudzības un novērtēšanas sistēmu. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

⁽³⁴⁾ OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.

⁽³⁵⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

⁽³⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (47) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, dot ieguldījumu augsta līmeņa vides aizsardzībā un vērienīgā klimatiskā rīcībā, ilgtspējīgā attīstībā un izmantojot labu pārvaldību un daudzu ieinteresēto personu iesaisti, palīdzēt sasniegt vides, bioloģiskās daudzveidības, klimata, aprites ekonomikas, relevanto atjaunojamās enerģijas un energoefektivitātes tiesību aktu, stratēģiju, plānu un starptautisku saistību instrumentu mērķus un mērķrādītājus, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet šīs regulas darbības mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (48) Tāpēc Regula (ES) Nr. 1293/2013 būtu jāatceļ.
- (49) Ir lietderīgi nodrošināt, lai pāreja no iepriekšējās vides un klimata pasākumu programmas (*LIFE*) uz programmu *LIFE* notiktu netraucēti un bez pārtraukuma, un saskaņot programmas *LIFE* sākšanu ar daudzgadu finanšu shēmas sākšanu, kā noteikts Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093. Tādēļ šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un tā būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

Vispārīgie noteikumi

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu izveido vides un klimata pasākumu programmu (*LIFE*) (programma *LIFE*) daudzgadu finanšu shēmas laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam. Programmas *LIFE* ilgums ir saskaņots ar daudzgadu finanšu shēmas ilgumu.

Šajā regulā ir noteikti arī programmas *LIFE* mērķi, tās budžets 2021.–2027. gada laikposmam, Savienības finansējuma veidi un šāda finansējuma sniegšanas noteikumi.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “stratēģiski dabas projekti” ir projekti, kas palīdz sasniegt Savienības dabas un bioloģiskās daudzveidības mērķus, dalībvalstīs īstenojot saskaņotas rīcības programmas, lai minētos mērķus un prioritātes integrētu citās rīcībpolitikās un finanšu instrumentos, tostarp koordinēti īstenojot prioritārās rīcības plānus, kuri pieņemti, ievērojot Direktīvu 92/43/EEK;
- 2) “stratēģiski integrētie projekti” ir projekti, kas reģionālā, starpreģionālā, nacionālā vai transnacionālā mērogā īsteno vides vai klimata stratēģijas vai rīcības plānus, kurus izstrādājušas dalībvalstu iestādes un kuri prasīti konkrētos Savienības vides, klimata vai relevantos enerģētikas tiesību aktos vai rīcībpolitikās, vienlaikus nodrošinot ieinteresēto personu iesaisti un veicinot sadarbību ar vismaz vienu citu Savienības, nacionālo vai privāto finansējuma avotu un tā piesaisti;
- 3) “tehniskās palīdzības projekti” ir projekti, kas palīdz veidot spējas piedalīties standarta rīcības projektos, sagatavot stratēģiskus dabas projektus un stratēģiskus integrētos projektus vai sagatavoties piekļuvei citiem Savienības finanšu instrumentiem, vai atbalsta citus pasākumus, kuri vajadzīgi, lai sagatavotu citu programmas *LIFE*, iepriekšējo programmu vai citu Savienības programmu finansēto projektu rezultātu izvēršanu lielākā mērogā vai to atkārtošanu, nolūkā sasniegt 3. pantā noteiktos programmas *LIFE* mērķus; starp šādiem projektiem var būt arī spēju veidošana saistībā ar dalībvalstu iestāžu darbībām efektīvai dalībai programmā *LIFE*;

- 4) “standarta rīcības projekti” ir projekti, kas vērsti uz konkrētajiem programmas *LIFE* mērķiem, bet nav ne stratēģiskie integrētie projekti, ne stratēģiskie dabas projekti, ne tehniskās palīdzības projekti;
- 5) “finansējuma apvienošanas darbības” ir Savienības budžeta atbalstītas darbības, tostarp Finanšu regulas 2. panta 6. punktā minētā finansējuma apvienošanas mehānisma ietvaros, kuras apvieno no Savienības budžeta finansēta neatmaksājamā atbalsta formas, finanšu instrumentus, vai abus ar atmaksājama atbalsta formām no attīstības vai citām publisko finanšu iestādēm, kā arī komerciālām finanšu iestādēm un investoriem;
- 6) “tiesību subjekts” ir jebkura fiziska persona vai jebkura juridiska persona, kas izveidota un par tādu atzīta saskaņā ar valsts, Savienības vai starptautiskajiem tiesību aktiem, un kam ir juridiskās personas statuss un spēja rīkoties savā vārdā, īstenot tiesības un uzņemties pienākumus, vai jebkurš subjekts, kas nav juridiska persona saskaņā ar Finanšu regulas 197. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

3. pants

Mērķi

1. Programmas *LIFE* vispārīgais mērķis ir sekmēt pāreju uz ilgtspējīgu, aprites, energoefektīvu, uz atjaunojamiem energoresursiem balstītu, klimatneitrālu un klimatnoturīgu ekonomiku, lai aizsargātu, atjaunotu un uzlabotu vides, tostarp gaisa, ūdens un augsnes, kvalitāti, apturētu bioloģiskās daudzveidības zudumu un vērstu šo tendenci pretējā virzienā, un novērstu ekosistēmu degradāciju, tostarp atbalstot *Natura 2000* tīkla īstenošanu un pārvaldību, tādējādi dodot ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā. Programma *LIFE* atbalsta arī atbilstīgi LESD 192. panta 3. punktam pieņemto vispārējo rīcības programmu īstenošanu.

2. Programmas *LIFE* konkrētie mērķi ir šādi:

- a) izstrādāt, demonstrēt un popularizēt inovatīvus paņēmienus, metodes un pieejas, kā sasniegt Savienības tiesību aktos un rīcībpolitikās izvirzītos vides, tostarp dabas un bioloģiskās daudzveidības, un klimata rīcības politikas mērķus, tostarp pāriet uz atjaunojamo energoresursu enerģiju un uzlabot energoefektivitāti, dot ieguldījumu zināšanu bāzē un paraugprakses izmantošanā, īpaši dabas un bioloģiskās daudzveidības jomā, tostarp ar *Natura 2000* tīkla atbalstu;
- b) atbalstīt relevanto Savienības tiesību aktu un rīcībpolitiku izstrādi, īstenošanu, uzraudzību un izpildes panākšanu vides jomā, tostarp attiecībā uz dabu un bioloģisko daudzveidību, un attiecībā uz klimata rīcību un pāreju uz atjaunojamo energoresursu enerģiju vai energoefektivitātes palielināšanu, tostarp uzlabojot pārvaldību visos līmeņos, jo īpaši stiprinot publisko un privāto aktoru spējas un pilsoniskās sabiedrības iesaisti;
- c) palīdzēt lielā mērogā izvērst veiksmīgus tehniskus un rīcībpolitiskus relevanto Savienības tiesību aktu un rīcībpolitiku īstenošanas risinājumus vides jomā, tostarp attiecībā uz dabu un bioloģisko daudzveidību, un attiecībā uz klimata rīcību un pāreju uz atjaunojamo energoresursu enerģiju vai energoefektivitātes palielināšanu, atkārtotot rezultātus, integrējot saistītos mērķus citās rīcībpolitikās un publiskā un privātā sektora praksēs, mobilizējot investīcijas un uzlabojot piekļuvi finansējumam.

4. pants

Struktūra

Programmai *LIFE* ir šāda struktūra:

1) joma “Vide”, kurā ietilpst:

- a) apakšprogramma “Daba un bioloģiskā daudzveidība”;
- b) apakšprogramma “Aprites ekonomika un dzīves kvalitāte”;

2) joma "Klimata rīcība", kurā ietilpst:

- a) apakšprogramma "Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām";
- b) apakšprogramma "Pāreja uz tīru enerģiju".

5. pants

Budžets

1. Finansējums programmas *LIFE* īstenošanai laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim ir 5 432 000 000 EUR faktiskajās cenās.

2. Orientējošais 1. punktā minētās summas sadalījums ir:

- a) 3 488 000 000 EUR jomai "Vide", no kā
 - i) 2 143 000 000 EUR apakšprogrammai "Daba un bioloģiskā daudzveidība" un
 - ii) 1 345 000 000 EUR apakšprogrammai "Aprites ekonomika un dzīves kvalitāte";
- b) 1 944 000 000 EUR jomai "Klimata rīcība", no kā
 - i) 947 000 000 EUR apakšprogrammai "Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām" un
 - ii) 997 000 000 EUR apakšprogrammai "Pāreja uz tīru enerģiju".

3. Šā panta 1. un 2. punktā minētās summas neskar Regulā (ES) 2020/2093 un Finanšu regulā izklāstīto elastības noteikumu piemērošanu.

4. Neatkarīgi no 2. punkta vismaz 60 % no budžeta līdzekļiem, kas piešķirti projektiem, kurus 2. punkta a) apakšpunktā minētajā jomā "Vide" atbalsta ar rīcības dotācijām, paredz dotācijām projektiem, ar ko atbalsta apakšprogrammu "Daba un bioloģiskā daudzveidība", kura minēta 2. punkta) apakšpunkta i) punktā.

5. No programmas *LIFE* var finansēt Komisijas veiktas tehniskas un administratīvas palīdzības darbības, kas vajadzīgas tās īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un novērtēšanas darbības, tostarp attiecībā uz korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām, un tīkla darbības, ar ko atbalsta programmas *LIFE* valstu kontakt-punktus, tostarp mācības, savstarpējas mācīšanās pasākumus un pieredzes apmaiņas pasākumus.

6. No programmas *LIFE* var finansēt darbības, kuras Komisija īsteno, lai atbalstītu Savienības vides, klimata vai relevanto enerģētikas tiesību aktu un rīcībpolitiku sagatavošanu, īstenošanu un integrēšanu nolūkā sasniegt 3. pantā izklāstītos mērķus. Šādas darbības var ietvert:

- a) informēšanu un komunikāciju, tostarp izpratnes vairošanas kampaņas, un korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, kā arī par Savienības vides, klimata vai relevanto enerģētikas tiesību aktu īstenošanas un transponēšanas statusu;
- b) pētījumus, apsekojumus, modelēšanu un scenāriju izstrādi;
- c) tiesību aktu, rīcībpolitiku un programmu sagatavošanu, īstenošanu, uzraudzību, pārbaudi un novērtēšanu, kā arī to projektu izvērtēšanu un analīzi, kurus nefinansē no programmas *LIFE*, ja tie palīdz sasniegt 3. pantā izklāstītos mērķus;

- d) darbseminārus, konferences un sanāksmes;
- e) sadarbības tīklu veidošanu un paraugprakses platformas;
- f) citas darbības, piemēram, godalgu piešķiršana.

6. pants

Programmas LIFE asociētās trešās valstis

1. Programmā LIFE var piedalīties šādas trešās valstis:

- a) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri noteikti Līgumā par Eiropas Ekonomisko zonu;
- b) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis – saskaņā ar attiecīgajos pamat nolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem par minēto valstu līdzdalību Savienības programmās, un saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem, kas noteikti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
- c) Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis, – saskaņā ar attiecīgajos pamat nolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem par minēto valstu līdzdalību Savienības programmās, un saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem, kas noteikti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
- d) citas trešās valstis – saskaņā ar nosacījumiem, kas noteikti īpašā nolīgumā, kurš aptver konkrētās trešās valsts dalību kādā Savienības programmā, ar noteikumu, ka nolīgums:
 - i) nodrošina taisnīgu līdzsvaru starp trešās valsts, kas piedalās Savienības programmās, iemaksām un ieguvumiem;
 - ii) nosaka nosacījumus dalībai programmās, tostarp katras programmas finansiālo iemaksu aprēķinu, un programmu administratīvās izmaksas;
 - iii) trešajai valstij nepiešķir nekādas pilnvaras pieņemt lēmumu attiecībā uz Savienības programmu;
 - iv) garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt Savienības finanšu intereses.

Pirmās daļas d) apakšpunkta ii) punktā minētās iemaksas veido piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 5. punktu.

2. Ja trešā valsts programmā LIFE piedalās ar lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar starptautisku nolīgumu, vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrīkotājs, OLAF un Revīzijas palāta varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes uz vietas un inspekcijas, kā paredzēts Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

7. pants

Starptautiska sadarbība

Programmas LIFE īstenošanas laikā var sadarboties ar attiecīgām starptautiskām organizācijām un ar to iestādēm un struktūrām, ja tas ir nepieciešams 3. pantā noteikto mērķu sasniegšanai.

8. pants

Sinergija ar citām Savienības programmām

Komisija sekmē konsekventu programmas *LIFE* īstenošanu. Komisija un dalībvalstis sekmē koordinēšanu un to, lai tiktu panākta tās saskanība ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu+, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Sociālo fondu Plus ("ESF+") ("Eiropas Sociālais fonds+"), Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu, pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1316/2013⁽³⁷⁾, un programmu *InvestEU*, kas izveidota ar Regulu (ES) 2021/523, nolūkā radīt sinerģiju, it sevišķi attiecībā uz stratēģiskiem dabas projektiem un stratēģiskiem integrētajiem projektiem, un atbalstīt programmā *LIFE* izstrādāto risinājumu ieviešanu un pārņemšanu. Komisija un dalībvalstis visos līmeņos cenšas nodrošināt papildināmību.

9. pants

Īstenošana un Savienības finansējuma veidi

1. Komisija programmu *LIFE* īsteno tiešā pārvaldībā vai netiešā pārvaldībā kopā ar struktūrām, kas minētas Finanšu regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

2. Programmas *LIFE* sniegtais finansējums var būt jebkurā Finanšu regulā noteiktajā veidā, jo īpaši dotāciju, godalgu un iepirkuma veidā. Tajā var būt paredzēts arī finansējums finanšu instrumentu veidā finansējuma apvienošanas darbību ietvaros.

3. Vismaz 85 % no programmas *LIFE* budžeta piešķir:

a) dotācijām, kas minētas 11. panta 2. un 6. punktā;

b) projektiem, kurus finansē ar citiem finansējuma veidiem, tādā apmērā, kas noteikts 18. pantā minētajā daudzgadu darba programmā; vai

c) attiecīgā gadījumā un tādā apmērā, kas noteikts 18. pantā minētajā daudzgadu darba programmā, finansējumam finanšu instrumentu veidā finansējuma apvienošanas darbību ietvaros, kā minēts šā panta 2. punktā.

Komisija nodrošina, ka projekti, kurus finansē ar citiem finansējuma veidiem, pilnībā atbilst 3. pantā izklāstītajiem mērķiem.

Maksimālā summa, ko piešķir 11. panta 4. punktā minētajām dotācijām, ir 15 miljoni EUR.

4. Maksimālās līdzfinansējuma likmes atbalsttiesīgām darbībām, kas minētas šīs regulas 11. panta 2. punkta a) līdz d) apakšpunktā, veido līdz 60 % no attiecināmajām izmaksām un līdz 75 % attiecībā uz projektiem, kurus finansē no apakšprogrammas "Daba un bioloģiskā daudzveidība", un īpaši tiem, kas saistīti ar prioritārām dzīvotnēm vai sugām, kā daļa no Direktīvas 92/43/EEK īstenošanas, vai uz projektiem, kas attiecas uz tādām putnu sugām, kuras saskaņā ar Direktīvas 2009/147/EK 16. pantu izveidotā Tehniskā un zinātniskā progresa ieviešanas komiteja uzskata par prioritārām finansējuma saņemšanai, ja tas nepieciešams, lai sasniegtu saglabāšanas mērķi. Darbībām, kas minētas šīs regulas 11. panta 6. punktā, maksimālā līdzfinansējuma likme veido 70 % no attiecināmajām izmaksām. Neskarot attiecīgās un iepriekš noteiktās maksimālās līdzfinansējuma likmes, konkrētas likmes precīzāk nosaka šīs regulas 18. pantā minētajā daudzgadu darba programmā. Konkrētās likmes var pielāgot atbilstoši katras apakšprogrammas, projekta veida vai dotācijas veida prasībām.

⁽³⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1316/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (OV L 348, 20.12.2013., 129. lpp.).

Projektiem, kas minēti 11. panta 4. punktā, maksimālās līdzfinansējuma likmes nepārsniedz 95 % no attiecināmajām izmaksām pirmās daudzgadu darba programmas laikā; otrajai daudzgadu darba programmai un pēc apstiprinājuma saņemšanas minētajā darba programmā līdzfinansējuma likme veido 75 % no attiecināmajām izmaksām.

5. Programmas *LIFE* projektu novērtēšanas un piešķiršanas procesu nosakošais kritērijs ir kvalitāte. Komisija cenšas panākt efektīvu, uz kvalitāti balstītu ģeogrāfisko pārklājumu visā Savienībā, tostarp atbalstot dalībvalstis, lai palielinātu projektu kvalitāti, izmantojot spēju veidošanu.

II NODAĻA

Attiecināmība

10. pants

Dotācijas

Programmas *LIFE* dotācijas piešķir un pārvalda saskaņā ar Finanšu regulas VIII sadaļu.

11. pants

Atbalsttiesīgās darbības

1. Uz finansējumu var pretendēt vienīgi darbības, ar kurām īsteno 3. pantā izklāstītos mērķus.
2. Dotācijas var piešķirt šādu veidu darbību finansēšanai:
 - a) stratēģiski dabas projekti 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajā apakšprogrammā;
 - b) stratēģiski integrētie projekti 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā, 2. punkta a) apakšpunktā un 2. punkta b) apakšpunktā minētajās apakšprogrammās;
 - c) tehniskās palīdzības projekti;
 - d) standarta rīcības projekti;
 - e) citas darbības, kas vajadzīgas 3. panta 1. punktā izklāstītā vispārīgā mērķa sasniegšanai, tostarp saskaņošanas un atbalsta darbības, kuru mērķis ir sekmēt spēju veidošanu, informācijas un zināšanu izplatīšanu un izpratnes veidošanu, lai atbalstītu pāreju uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu un lielāku energoefektivitāti.
3. Apakšprogrammas "Daba un bioloģiskā daudzveidība" projektos, kas attiecas uz *Natura 2000* teritoriju pārvaldību, atjaunošanu un monitoringu saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK un Direktīvu 2009/147/EK, ņem vērā prioritātes, kuras izklāstītas valstu un reģionālajos plānos, stratēģijās un dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības rīcībpolitikās, tostarp saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK pieņemtajos prioritārās rīcības plānos.
4. Tehniskās palīdzības projekti spēju veidošanai, kas saistīti ar dalībvalstu iestāžu darbību, kuras mērķis ir uzlabot efektīvu dalību programmā *LIFE*, atbalsta to dalībvalstu darbības, kurās ir zema efektīva līdzdalība, lai uzlabotu valstu kontaktpunktu pakalpojumus visā Savienībā un palielinātu iesniegto priekšlikumu vispārējo kvalitāti.
5. Ar dotācijām var finansēt darbības ārpus dalībvalsts vai aizjūras zemes vai ar to saistītās teritorijas, ar noteikumu, ka projekts ir vērsts uz Savienības vides un klimata mērķiem un darbības ārpus Savienības ir jāveic, lai nodrošinātu dalībvalstī vai aizjūras zemē vai ar to saistītā teritorijā veikto pasākumu iedarbīgumu, vai lai atbalstītu starptautiskos nolīgumus, kuru puse ir Savienība, nodrošinot finansējumu daudzpusēju konferenču organizēšanai. Maksimālais ieguldījums, ko piešķir starptautiskajiem nolīgumiem daudzpusēju konferenču rīkošanai, ir 3,5 miljoni EUR 1. pantā norādītajam programmas *LIFE* darbības ilgumam, un šādas dotācijas neņem vērā, lai sasniegtu 9. panta 3. punkta pirmajā daļā minēto robežvērtību.

6. Ar darbības dotācijām atbalsta tādu bezpeļņas subjektu darbību, kas ir iesaistīti Savienības tiesību aktu un rīcībpolitiku izstrādē, īstenošanā un izpildes panākšanā un kas galvenokārt darbojas vides vai klimata pasākumu, tostarp enerģētikas pārkārtošanas, jomā saskaņā ar programmas *LIFE* mērķiem, kuri izklāstīti 3. pantā.

12. pants

Subjekti, kas tiesīgi piedalīties

1. Papildus Finanšu regulas 197. pantā noteiktajiem kritērijiem subjektiem piemēro atbilstības kritērijus, kas noteikti šā panta 2. un 3. punktā.

2. Tiesīgi piedalīties ir šādi subjekti:

a) tiesību subjekti, kas iedibināti kādā no šādām valstīm vai teritorijām:

i) dalībvalsts vai aizjūras zeme vai teritorija, kas ar to ir saistīta;

ii) programmas *LIFE* asociētā trešā valsts;

iii) citas trešās valstis, kas uzskaitītas 18. pantā minētajā daudzgadu darba programmā, ņemot vērā šā panta 4. un 5. punktā paredzētos nosacījumus;

b) jebkurš tiesību subjekts, kas izveidots saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, vai jebkura starptautiska organizācija.

3. Fiziskas personas nav tiesīgas piedalīties.

4. Tiesību subjekti, kas iedibināti trešā valstī, kura nav programmas *LIFE* asociētā valsts, izņēmuma kārtā ir tiesīgi piedalīties programmā, ja tas ir vajadzīgs konkrētas darbības mērķu sasniegšanai, lai nodrošinātu Savienībā veikto pasākumu iedarbīgumu.

5. Tiesību subjekti, kas iedibināti trešā valstī, kura nav programmas *LIFE* asociētā valsts, principā sedz savas dalības izmaksas.

13. pants

Tieša piešķiršana

Neskarot Finanšu regulas 188. pantu, šīs regulas I pielikumā uzskaitītajām struktūrām dotācijas var piešķirt bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus.

14. pants

Piešķiršanas kritēriju noteikšana

Komisija 18. pantā minētajā daudzgadu darba programmā un uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus nosaka piešķiršanas kritērijus, ņemot vērā šādus principus:

a) no programmas *LIFE* finansētiem projektiem jāatbilst Savienības interesēm, sniedzot nozīmīgu ieguldījumu 3. pantā izklāstīto vispārējo un konkrēto programmas *LIFE* mērķu sasniegšanā, un nav jāapdraud minēto mērķu sasniegšana, un, ja vien iespējams, jāveicina zaļā publiskā iepirkuma izmantošana;

b) projektiem jānodrošina izmaksefektīvu pieeju un tiem ir jābūt tehniski un finansiāli saskaņotiem;

c) priekšroka jādod projektiem ar vislielāko potenciālu palīdzēt sasniegt 3. pantā noteiktos mērķus;

- d) novērtējumā papildpunkti jāpiešķir projektiem, kas sniedz blakusieguvumus un veicina sinerģiju starp 4. pantā minētajām apakšprogrammām;
- e) novērtējumā papildpunkti jāpiešķir projektiem, kam ir vislielākais potenciāls tikt atkārtotiem un ieviesti publiskajā vai privātajā sektorā vai vislielākās izredzes piesaistīt lielākās investīcijas vai finansiālos resursus (veicināšanas potenciāls);
- f) jānodrošina, ka standarta rīcības projektu rezultāti ir atkārtojami;
- g) novērtējumā papildpunkti jāpiešķir projektiem, kas par pamatu ņem citu programmas *LIFE*, tās iepriekšējo programmu vai no citiem Savienības līdzekļiem finansētu projektu rezultātus vai tos izvērs lielākā mērogā;
- h) attiecīgā gadījumā īpaša uzmanība jāvelta projektiem ģeogrāfiskos apgabalos, kam ir īpašas vajadzības vai kas ir sevišķi neaizsargāti, piemēram, apgabalos ar īpašiem vides izaicinājumiem vai dabas ierobežojumiem, pārrobežu apgabalos, augstas dabas vērtības apgabalos un tālākajos reģionos.

15. pants

Ar zemes iegādi saistītās attiecināmās izmaksas

Papildus kritērijiem, kas izklāstīti Finanšu regulas 186. pantā, ar zemes iegādi saistītās izmaksas uzskata par attiecināmām ar noteikumu, ka ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) iegāde veicina saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK 3. pantu izveidotā tīkla *Natura 2000* uzlabošanu, uzturēšanu un integritātes atjaunošanu, tostarp savienotības uzlabošanu, radot koridorus, atbalsta punktus vai citus zaļās infrastruktūras elementus;
- b) zemes iegāde ir vienīgais vai izmaksefektīvākais veids, kā panākt vēlamo saglabāšanas iznākumu;
- c) iegādātā zeme tiek rezervēta ilgtermiņā zemes izmantojumam, kas atbilst programmas *LIFE* konkrētajiem mērķiem; un
- d) attiecīgā dalībvalsts ar īpašuma nodošanu vai citādā veidā nodrošina šādas zemes ilgtermiņa paredzēšanu dabas aizsardzības mērķiem.

16. pants

Kumulatīvais un alternatīvais finansējums

1. Darbība, kurai piešķirts finansējums no citas Savienības programmas, var saņemt finansējumu arī no programmas *LIFE* ar noteikumu, ka finansējums nesedz vienas un tās pašas izmaksām un ka darbība sekmē 3. pantā noteikto vides vai klimata mērķu sasniegšanu un neapdraud kādu no tiem. Attiecīgajam darbības finansējumam piemēro attiecīgās Savienības programmas noteikumus. Kumulatīvais finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas. Atbalstu no dažādajām Savienības programmām var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentiem, kuros izklāstīti atbalsta nosacījumi.

2. Atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda+ vai Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai – saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un attiecībā uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzām, un saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kuras finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku

attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013, – var piešķirt darbībām, kurām piešķirts programmas *LIFE* “izcilības zīmoga” sertifikāts par atbilstību šādiem kumulatīviem nosacījumiem:

- a) tās ir izvērtētas programmas *LIFE* uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus;
- b) tās atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus kvalitātes prasību minimumam;
- c) budžeta ierobežojumu dēļ tās nevar tikt finansētas saskaņā ar minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus.

III NODAĻA

Finansējuma apvienošanas darbības

17. pants

Finansējuma apvienošanas darbības

Finansējuma apvienošanas darbības saskaņā ar programmu *LIFE* īsteno saskaņā ar Regulu (ES) 2021/523 un Finanšu regulas X sadaļu, pienācīgu uzmanību pievēršot ilgtspējas un pārredzamības prasībām.

IV NODAĻA

Plānošana, uzraudzība, ziņošana un novērtēšana

18. pants

Daudzgaļu darba programma

1. Komisija, izmantojot īstenošanas aktus, pieņem programmas *LIFE* daudzgaļu darba programmas. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 22. panta 2. punktā.
2. Katrā daudzgaļu darba programmā atbilstoši 3. pantā izklāstītajiem mērķiem nosaka:
 - a) summas, kas jāsadala starp vajadzībām katrā apakšprogrammā un starp dažādiem finansējuma veidiem, kā arī maksimālo kopējo summu, kas jāpiešķir dotācijām, kas minētas 11. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā
 - b) attiecīgā gadījumā maksimālo kopējo summu finansējumam finanšu instrumentu veidā finansējuma apvienošanas darbību ietvaros saskaņā ar programmu *LIFE*;
 - c) maksimālo kopējo summu dotācijām, ko piešķir I pielikumā uzskaitītajām struktūrām saskaņā ar 13. pantu;
 - d) projektu tēmas vai konkrētas vajadzības, kurām finansējums 11. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktā minētajiem projektiem tiek piešķirts jau iepriekš;
 - e) stratēģijas un plānus, kam paredzēti stratēģiskie integrētie projekti, attiecībā uz kuriem finansējumu var pieprasīt 11. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētajiem projektiem;
 - f) maksimālo attiecināmības laikposmu projektu īstenošanai;
 - g) orientējošos grafikus uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus laikposmā, uz ko attiecas daudzgaļu darba programma;

- h) projektu iesniegšanas un atlases procedūras tehnisko metodiku un piešķiršanas kritērijus saskaņā ar 14. pantā minētajiem elementiem;
 - i) līdzfinansējuma likmes, kas minētas 9. panta 4. punktā;
 - j) regulas 11. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto atbalsttiesīgo darbību maksimālās līdzfinansējuma likmes;
 - k) attiecīgā gadījumā detalizētus noteikumus saistībā ar kumulatīvā un alternatīvā finansējuma piemērošanu;
 - l) zemu efektīvu dalību un atbalsttiesīgās darbības un piešķiršanas kritērijus tehniskās palīdzības projektiem, kuru mērķis ir spēju veidošana, kas saistīta ar dalībvalstu iestāžu darbībām efektīvas dalības nodrošināšanai programmā *LIFE*.
3. Pirmā daudzgadu darba programma ilgst četrus gadus, bet otrā daudzgadu darba programma – trīs gadus.

4. Saistībā ar daudzgadu darba programmām Komisija publicē uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus attiecībā uz konkrēto laikposmu. Komisija nodrošina, ka attiecīgajā priekšlikumu iesniegšanas uzaicinājumā neizmantos līdzekļus pārdala tajā pašā jomā starp dažādiem darbību veidiem, kas minēti 11. panta 2. punktā.

5. Komisija nodrošina, ka daudzgadu darba programmu izstrādes laikā notiek apspriešanās ar ieinteresētajām personām.

19. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Komisija, pamatojoties uz II pielikumā izklāstītajiem rādītājiem, ziņo par programmas *LIFE* virzību uz 3. pantā izklāstīto mērķu sasniegšanu.

2. Lai nodrošinātu, ka programmas *LIFE* virzība uz tās mērķu sasniegšanu tiek izvērtēta efektīvi, Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 23. pantu attiecībā uz to, lai grozītu II pielikumu ar mērķi vajadzības gadījumā pārskatīt vai papildināt rādītājus, tostarp nolūkā tos saskaņot ar citām Savienības programmām noteiktajiem rādītājiem, un papildināt šo regulu ar noteikumiem par uzraudzības un novērtēšanas satvara izveidi.

3. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 23. pantu, lai papildinātu šo regulu nolūkā noteikt konkrētus rādītājus katrai apakšprogrammai un projektu veidam, pamatojoties uz II pielikumu.

4. Komisija nodrošina, ka programmas īstenošanas un rezultātu uzraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi. Lai to panāktu un saskaņā ar relevantu metodiku, Savienības līdzekļu saņēmējiem nosaka samērīgas ziņošanas prasības, lai varētu savākt apkopojamus projekta līmeņa iznākuma un ietekmes rādītājus attiecībā uz visiem relevantajiem konkrētajiem vides un klimata rīcībpolitikas mērķiem, arī *Natura 2000* un dažu gaisa piesārņotāju, tostarp CO₂, emisijām.

5. Komisija regulāri uzrauga klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķu integrēšanu un par to ziņo, arī par izdevumu apmēru. Ņemot vērā, ka programmas *LIFE* darbības pamatā ir pieprasījums, 61 % no programmas *LIFE* kopējās summas, kas noteikta 5. pantā, ir paredzēts ieguldīt budžeta mēroga mērķrādītājā – panākt, ka vismaz 30 % izdevumu dod ieguldījumu klimatisko mērķu sasniegšanā. Šim ieguldījumam seko, izmantojot Savienības klimatisko marķieru sistēmu. Šī regula veicina rīcības bioloģiskās daudzveidības jomā integrēšanu Savienības rīcībpolitikās un palīdz sasniegt vispārējo mērķi, proti, 2024. gadā 7,5 % un 2026. gadā un 2027. gadā 10 % no gada izdevumiem saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu atvēlēt bioloģiskās daudzveidības mērķiem, vienlaikus ņemot vērā starp klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķiem pastāvošo pārklāšanos.

Ar bioloģisko daudzveidību saistītajiem izdevumiem seko, izmantojot efektīvu, pārredzamu un visaptverošu metodiku, kas jāizstrādā Komisijai sadarbībā ar Eiropas Parlamentu un Padomi, kā minēts 2020. gada 16. decembra lēstāžu nolīgumā starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai. Ar minētajām izsekošanas metodēm kvantificē saistību apropriācijas, kuras, kā gaidāms, 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmā dos ieguldījumu attiecīgi klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanā, attiecīgajā sadalījuma līmenī. Izdevumus ik gadu uzrāda programmas deklarācijā. Par programmas *LIFE* ieguldījumu Savienības klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanā regulāri ziņo novērtējumu un gada ziņojuma kontekstā.

6. Komisija izvērtē sinerģiju starp programmu *LIFE* un citām komplementārām Savienības programmām un sinerģiju starp tās apakšprogrammām.

20. pants

Novērtēšana

1. Komisija laikus veic šajā regulā paredzētās novērtēšanas, lai to rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā, un pievērš pienācīgu uzmanību saskaņotībai, sinerģijai, Savienības pievienotajai vērtībai un ilgtermiņa ilgtspējai, ņemot vērā klimata un vides jomā noteiktās Savienības prioritātes.

2. Komisija veic programmas *LIFE* vidusposma novērtēšanu, tiklīdz par tās īstenošanu ir pieejama pietiekama informācija, bet ne vēlāk kā 42 mēnešus pēc programmas *LIFE* īstenošanas sākuma, izmantojot rādītājus, kā noteikts saskaņā ar II pielikumu.

Novērtēšana aptver vismaz šādus elementus:

- a) programmas *LIFE* īstenošanas kvalitatīvie un kvantitatīvie aspekti;
- b) resursu izlietojuma lietderība;
- c) apmērs, kādā sasniegti visu pasākumu mērķi, ja iespējams, norādot rezultātus un ietekmi;
- d) projektu faktiskie vai sagaidāmie panākumi citu Savienības līdzekļu piesaistē, jo īpaši ņemot vērā ieguvumus, ko nodrošina lielāka saskaņība ar citiem Savienības finanšu instrumentiem;
- e) apmērs, kādā panākta mērķu sinerģija un programmas *LIFE* papildināmība ar citām relevantām Savienības programmām;
- f) programmas *LIFE* nodrošinātā Savienības pievienotā vērtība un ilgtermiņa ietekme, ko izvērtē nolūkā pieņemt lēmumu par pasākumu atjaunošanu, grozīšanu vai apturēšanu;
- g) apmērs, kādā iesaistītas ieinteresētās personas;
- h) programmas *LIFE* ieguldījuma kvantitatīvā un kvalitatīvā analīze attiecībā uz to dzīvotņu un sugu saglabāšanas statusu, kas uzskaitītas Direktīvās 92/43/EEK un 2009/147/EK;
- i) regulas 9. panta 5. punktā minētā Savienības ģeogrāfiskā pārklājuma analīze un, ja šāds pārklājums nav sasniegts, analīze par tam pamatā esošajiem iemesliem.

3. Programmas *LIFE* īstenošanas beigās, bet ne vēlāk kā četrus gadus pēc 1. panta otrajā daļā norādītā laikposma beigām, Komisija veic programmas *LIFE* galīgo novērtēšanu.

4. Komisija šajā novērtēšanā izdarītos secinājumus kopā ar saviem apsvērumiem paziņo Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai. Komisija novērtēšanas rezultātus dara publiski pieejamus.

VI NODAĻA

Pārejas un nobeiguma noteikumi

21. pants

Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Savienības finansējuma saņēmēji atzīst minēto līdzekļu izcelsmi un nodrošina Savienības līdzekļu redzamību – jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā –, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga. Šajā nolūkā saņēmēji izmanto programmas *LIFE* logotipu, kas attēlots III pielikumā. Uz visām ilgtietojamām precēm, kas iegādātas saistībā ar programmu *LIFE*, ir programmas *LIFE* logotips, ja vien Komisija nav noteikusi citādi. Ja programmas *LIFE* logotipa izmantošana nav praktiski iespējama, programmu *LIFE* min visās komunikācijas darbībās, tostarp uz paziņojumu dēļiem sabiedrībai redzamās stratēģiskās vietās.

2. Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar programmu *LIFE*, saistībā ar darbībām, ko veic saskaņā ar programmu *LIFE*, un saistībā ar iegūtajiem rezultātiem. Programmai *LIFE* piešķirtie finanšu resursi veicina arī korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl minētās prioritātes ir saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

22. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz programmas *LIFE* komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

3. Ja komiteja atzinumu nesniedz, Komisija īstenošanas akta projektu nepieņem, un tiek piemērota Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešā daļa.

4. Komisija reizi gadā komitejai ziņo par kopējo progresu, kas panākts programmas *LIFE* apakšprogrammu īstenošanā, un par programmas *LIFE* īpašajām darbībām, *inter alia* par finansējuma apvienošanas darbībām, kas īstenotas ar budžeta līdzekļiem, kuri piešķirti no programmas *LIFE*.

23. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 19. panta 2. un 3. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir līdz 2028. gada 31. decembrim.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 19. panta 2. un 3. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 19. panta 2. un 3. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

24. pants

Atcelšana

Ar šo Regulu (ES) Nr. 1293/2013 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

25. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 614/2007 ⁽³⁸⁾ un Regulu (ES) Nr. 1293/2013, ko turpina piemērot minētajām darbībām līdz to noslēgšanai.
2. No programmas *LIFE* finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp programmu *LIFE* un pasākumiem, kuri pieņemti, ievērojot Regulu (EK) Nr. 614/2007 un Regulu (ES) Nr. 1293/2013.
3. Lai varētu pārvaldīt darbības, kas līdz 2027. gada 31. decembrim nebūs pabeigtas, vajadzības gadījumā apropriācijas 5. panta 5. punktā paredzēto izmaksu segšanai var iekļaut Savienības budžetā pēc 2027. gada.
4. Atmaksājumus no finanšu instrumentiem, kas izveidoti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1293/2013, var ieguldīt saskaņā ar Regulu (ES) 2021/523 izveidotajos finanšu instrumentos.
5. Apropriācijas, kas atbilst piešķirtajiem ieņēmumiem, kuri gūti, atgūstot summas, kas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 614/2007 vai Regulu (EK) Nr. 1293/2013 izmaksātas nepamatoti, izmanto programmas *LIFE* finansēšanai saskaņā ar Finanšu regulas 21. pantu.

26. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 29. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D.M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
A.P. ZACARIAS

⁽³⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 614/2007 (2007. gada 23. maijs) par Finanšu instrumentu videi (*LIFE+*) (OV L 149, 9.6.2007., 1. lpp.).

I PIELIKUMS

STRUKTŪRAS, KAM DOTĀCIJAS VAR PIEŠKIRT BEZ UZAICINĀJUMA IESNIEGT PRIEKŠLIKUMUS

1. Eiropas Savienības Vides tiesību aktu īstenošanas un izpildes tīkls (*IMPEL*);
 2. Eiropas Prokuroru tīkls vides tiesībaizsardzībai (*ENPE*);
 3. Eiropas Savienības Tiesnešu forums vides tiesībaizsardzībai (*EUFJE*).
-

II PIELIKUMS

RĀDĪTĀJI

1. Iznākuma rādītāji

- 1.1. To projektu skaits, kuros tiek izstrādāti, demonstrēti un popularizēti inovatīvi paņēmieni un pieejas;
- 1.2. To projektu skaits, ar kuriem tiek piemērota paraugprakse dabas un bioloģiskās daudzveidības jomā;
- 1.3. To projektu skaits, kuri veltīti relevanto Savienības tiesību aktu un rīcībpolitiku izstrādei, īstenošanai, uzraudzībai vai izpildes panākšanai;
- 1.4. To projektu skaits, kuri uzlabo pārvaldību, kāpinot publisko un privāto aktoru spējas un pilsoniskās sabiedrības iesaisti;
- 1.5. To projektu skaits, tostarp stratēģiskie integrētie projekti un stratēģiskie dabas projekti, ar kuriem īsteno:
 - svarīgus plānus vai stratēģijas,
 - “Dabas un bioloģiskās daudzveidības” jautājumu integrēšanas rīcības programmas.

2. Rezultātu rādītāji

- 2.1. Neto vides un klimata izmaiņas, pamatojoties uz apkopotiem projektu līmeņa rādītājiem, kuri nosakāmi šādu apakšprogrammu uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus:
 - “Daba un bioloģiskā daudzveidība”,
 - “Aprites ekonomika un dzīves kvalitāte”, kas aptver vismaz šos aspektus:
 - gaisa kvalitāte,
 - augsne,
 - ūdens,
 - atkritumi,
 - ķīmiskās vielas,
 - troksnis,
 - resursu izlietojums un lietderība,
 - “Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām”,
 - “Pāreja uz tīru enerģiju”.
- 2.2. Projektu atraisītās kumulatīvās investīcijas vai finansējums, kam gūta piekļuve (miljonos EUR).
- 2.3. To organizāciju skaits, kas iesaistītas projektos vai saņem darbības dotācijas.
- 2.4. To projektu īpatsvars, kam bijusi veicinoša ietekme pēc projekta beigām.

III PIELIKUMS

PROGRAMMAS LIFE LOGOTIPS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/784**(2021. gada 29. aprīlis)****par vēršanos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc legislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Šīs regulas mērķis ir, vēršoties pret mitināšanas pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu teroristiskiem mērķiem un veicinot sabiedrisko drošību visā Savienībā, nodrošināt digitālā vienotā tirgus raitu darbību atklātā un demokrātiskā sabiedrībā. Digitālā vienotā tirgus darbība būtu jāuzlabo, stiprinot juridisko noteiktību mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem un lietotāju uzticēšanos tiešsaistes videi, kā arī pastiprinot pasākumus, kas aizsargā vārda brīvību, tostarp brīvību saņemt un izplatīt informāciju un idejas atklātā un demokrātiskā sabiedrībā un mediju brīvību un plurālismu.
- (2) Reglamentējošie pasākumi, kas paredzēti, lai vērstos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē, būtu jāpapildina ar dalībvalstu stratēģijām terorisma apkarošanai, ieskaitot medijpratību un kritiskās domāšanas stiprināšanu, alternatīvu un atbildes vēstījumu veidošanu un citas iniciatīvas, kuru mērķis ir mazināt teroristiska satura ietekmi un neaizsargātību pret to, kā arī ieguldījumu sociālajā darbā, deradikalizācijas iniciatīvas un sadarbību ar skartajām kopienām, lai panāktu radikalizācijas ilgtspējīgu novēršanu sabiedrībā.
- (3) Lai vērstos pret teroristisku saturu tiešsaistē, kas ir daļa no plašākas nelikumīga tiešsaistes satura problēmas, ir jāapvieno likumdošanas, ar likumdošanu nesaistīti un brīvprātīgi pasākumi, kas balstīti iestāžu un mitināšanas pakalpojumu sniedzēju sadarbībā, pilnībā ievērojot pamattiesības.
- (4) Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kas darbojas internetā, ir svarīga loma digitālajā ekonomikā, jo tie savieno uzņēmumus un iedzīvotājus un atvieglo publiskas debates un informācijas, viedokļu un ideju izplatīšanu un iegūšanu un tādējādi būtiski veicina inovāciju, ekonomisko izaugsmi un darbvietu radīšanu Savienībā. Tomēr dažos gadījumos trešās personas ļaunprātīgi izmanto mitināšanas pakalpojumu sniedzēju pakalpojumus, lai tiešsaistē veiktu nelikumīgas darbības. Īpašas bažas rada tas, ka minētos pakalpojumus ļaunprātīgi izmanto teroristu grupas un to atbalstītāji, lai tiešsaistē izplatītu teroristisku saturu nolūkā plaši paust savu vēstījumu, radikalizēt un vervēt sekotājus, kā arī veicināt un virzīt teroristisku darbību.

⁽¹⁾ OV C 110, 22.3.2019., 67. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 17. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 16. marta nostāja pirmajā lasījumā (OV C 135, 16.4.2021., 1. lpp.). Eiropas Parlamenta 2021. gada 28. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

- (5) Kaut gan teroristisks saturs tiešsaistē nav vienīgais faktors, tas sevi ir apliecinājis kā katalizators personu radikalizācijai, kas var novest līdz terora aktiem, un tādēļ rada nopietnas nelabvēlīgas sekas lietotājiem, iedzīvotājiem un sabiedrībai kopumā, kā arī tiešsaistes pakalpojumu sniedzējiem, kuri mitina šādu saturu, jo tas grauj to lietotāju uzticēšanos un kaitē to uzņēmējdarbības modeļiem. Ņemot vērā tiešsaistes pakalpojumu sniedzēju centrālo lomu un tehnoloģiskos līdzekļus un iespējas, kas saistīti ar to sniegtajiem pakalpojumiem, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem ir īpaša sociālā atbildība sargāt savus pakalpojumus no tā, ka tos ļaunprātīgi izmanto teroristi, un palīdzēt vērsties pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē ar to pakalpojumu starpniecību, vienlaikus ņemot vērā to, cik ļoti svarīga ir vārda brīvība, tostarp brīvība saņemt un izplatīt informāciju un idejas atklātā un demokrātiskā sabiedrībā.
- (6) Centieni Savienības līmenī apkarot teroristisku saturu tiešsaistē sākās 2015. gadā ar brīvprātīgu dalībvalstu un mitināšanas pakalpojumu sniedzēju sadarbību. Minētie centieni ir jāpapildina ar skaidru tiesisko regulējumu, lai vēl vairāk samazinātu piekļuvi teroristiskam saturam tiešsaistē un pienācīgi stātos pretī šādai strauji mainīgajai problēmai. Ar šo tiesisko regulējumu ir iecerēts balstīties uz brīvprātīgajiem centieniem, kas tika pastiprināti ar Komisijas Ieteikumu (ES) 2018/334 ⁽³⁾, un atsaukties uz Eiropas Parlamenta aicinājumu stiprināt pasākumus, ar ko vērsties pret nelikumīgu un kaitīgu saturu tiešsaistē saskaņā ar horizontālo satvaru, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/31/EK ⁽⁴⁾, kā arī uz Eiropadomes aicinājumu uzlabot tāda tiešsaistes satura atklāšanu un izņemšanu, kas kūda uz terora aktiem.
- (7) Šai regulai nevajadzētu ietekmēt Direktīvas 2000/31/EK piemērošanu. Konkrēti, jebkādiem pasākumiem, ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējs veic, pildot šo regulu, tostarp jebkādiem konkrētiem pasākumiem, pašiem par sevi nevajadzētu būt par iemeslu tam, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzējs zaudē minētajā direktīvā paredzēto atbrīvojumu no atbildības. Turklāt šī regula neskar valsts iestāžu un tiesu pilnvaras noteikt mitināšanas pakalpojumu sniedzēju atbildību gadījumos, kad nav izpildīti Direktīvā 2000/31/EK izklāstītie nosacījumi atbrīvošanai no atbildības.
- (8) Ja starp šo regulu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/13/ES ⁽⁵⁾ rodas pretrunas attiecībā uz noteikumiem, kas reglamentē audiovizuālo mediju pakalpojumus, kas definēti minētās direktīvas 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā, prevalēt vajadzētu Direktīvai 2010/13/ES. Tam nebūtu jāietekmē šajā regulā noteikti pienākumi, jo īpaši attiecībā uz video koplietošanas platformas pakalpojumu sniedzējiem.
- (9) Šai regulai būtu jānosaka noteikumi ar mērķi vērsties pret ļaunprātīgu mitināšanas pakalpojumu izmantošanu teroristiska satura izplatīšanai tiešsaistē, lai garantētu iekšējā tirgus raitu darbību. Minētajiem noteikumiem būtu pilnībā jārespektē pamattiesības, kas ir aizsargātas Savienībā, un jo īpaši tās, kas garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta").
- (10) Šīs regulas mērķis ir palīdzēt aizsargāt sabiedrisko drošību un vienlaikus izveidot piemērotus un stabilus aizsardzības pasākumus, kas nodrošina, ka tiek aizsargātas pamattiesības, tostarp tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, uz personas datu aizsardzību, uz vārda brīvību, tostarp brīvību saņemt un izplatīt informāciju, uz darījumu darbības brīvību un uz tiesību efektīvu aizsardzību. Turklāt ir aizliegta jebkāda diskriminācija. Ņemot vērā lielo nozīmi, kas piešķirta vārda un informācijas brīvībai un mediju brīvībai un plurālismam, kas ir būtisks plurālistiskas un demokrātiskas sabiedrības pamats un ir vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība, kompetentajām iestādēm un mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jāpieņem tikai tādi pasākumi, kas ir vajadzīgi, piemēroti un samērīgi demokrātiskā sabiedrībā. Ņemot vērā mitināšanas pakalpojumu sniedzēju centrālo lomu publisko debašu sekmēšanā un faktu, viedokļu un ideju izplatīšanā un iegūšanā saskaņā ar tiesību aktiem, pasākumiem, kas ietekmē vārda un informācijas brīvību, vajadzētu būt stingri mērķorientētiem, lai vērstos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē, respektējot tiesības likumīgi saņemt un izplatīt informāciju. Efektīvi tiešsaistes pasākumi nolūkā vērsties pret teroristisku saturu tiešsaistē un vārda un informācijas brīvības aizsardzība ir nevis pretrunīgi, bet gan papildinoši un savstarpēji pastiprinoši mērķi.

⁽³⁾ Komisijas Ieteikums (ES) 2018/334 (2018. gada 1. marts) par pasākumiem efektīvai cīņai pret nelikumīgu saturu tiešsaistē (OV L 63, 6.3.2018., 50. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts), par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.).

- (11) Lai nodrošinātu skaidrību par rīcību, kas gan mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, gan kompetentajām iestādēm ir jāveic, lai vērstos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē, šajā regulā būtu jānosaka “teroristiska satura” definīcija preventīvos nolūkos, atbilstoši attiecīgo nodarījumu definīcijai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/541 ⁽⁶⁾. Tā kā ir jāvēršas pret viskaitīgāko teroristisko propagandu tiešsaistē, minētajai definīcijai būtu jāaptver materiāls, kas kādu kūda vai aicina izdarīt vai palīdzēt izdarīt teroristu nodarījumus, kādu aicina piedalīties teroristu grupas darbībās vai slavina teroristu darbības, tostarp materiāls, kurā attēlots teroristu uzbrukums. Definīcijai būtu arī jāaptver materiāls, kas sniedz norādījumus par to, kā izgatavot vai izmantot sprāgstvielas, šaujamieročus vai citus ieročus vai indīgas vai bīstamas vielas, kā arī ķīmiskas, bioloģiskas, radioloģiskas vielas un kodolvielas (CBRN), vai par citām konkrētām metodēm vai paņēmieniem, tostarp, kā izvēlēties mērķus nolūkā izdarīt vai palīdzēt izdarīt teroristu nodarījumus. Šāds materiāls ietver tekstu, attēlus, skaņu ierakstus un videomateriālus, kā arī teroristu nodarījumu pārraides tiešraidē, kas rada draudus, ka no jauna tiks izdarīti šādi nodarījumi. Novērtējot to, vai materiāls ir teroristisks saturs šīs regulas nozīmē, kompetentajām iestādēm un mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jāņem vērā tādi faktori kā izteikumu raksturs un formulējums, konteksts, kādā šie izteikumi pausti, un to potenciāls novest pie kaitīgām sekām personu drošībai un drošumam. Novērtēšanā svarīgam faktoram vajadzētu būt tam, ka materiālu ir sagatavojusi persona, grupa vai vienība, kas iekļauta Savienības sarakstā ar personām, grupām un vienībām, kuras iesaistītas terora aktos un kurām piemēro ierobežojošus pasākumus, vai ka tas tai ir piedēvējams vai tiek izplatīts tās vārdā.
- (12) Par teroristisku saturu nebūtu jāuzskata tāds saturs, ko izplata izglītības, žurnālistikas, mākslas vai pētniecības nolūkos vai pret teroristisku darbību vērstas informētības veicināšanas nolūkā. Nosakot, vai materiāls, ko nodrošina satura sniedzējs, ir uzskatāms par “teroristisku saturu” šīs regulas nozīmē, jo īpaši būtu jāņem vērā tiesības uz vārda un informācijas brīvību, tostarp mediju brīvību un plurālismu, un mākslas un zinātņu brīvību. Īpaši gadījumos, kad satura sniedzējam ir redakcionāla atbildība, visos lēmumos par izplatītā materiāla izņemšanu būtu jāņem vērā žurnālistikas standarti, kas noteikti ar preses vai mediju regulējumu saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ieskaitot Hartu. Turklāt radikālu, polemisku vai strīdīgu uzskatu paušana publiskās debatēs par sensitīviem politiskiem jautājumiem nebūtu jāuzskata par teroristisku saturu.
- (13) Lai efektīvi vērstos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē, vienlaikus nodrošinot personu privātās dzīves neaizskaramību, šī regula būtu jāpiemēro informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem, kuri glabā un pēc pieprasījuma izplata sabiedrībā pakalpojuma lietotāja sniegto informāciju un materiālu, neatkarīgi no tā, vai šādas informācijas un materiāla glabāšanai un izplatīšanai sabiedrībā ir tikai tehnisks, automātisks un pasīvs raksturs. Jēdziens “glabāšana” būtu jāsaprot kā datu glabāšana fiziska vai virtuāla servera atmiņā. Tāpēc šīs regulas darbības jomā nevajadzētu būt “vienkāršu informācijas kanālu” vai “buferatmiņas” pakalpojumu sniedzējiem, kā arī citiem pakalpojumiem, ko sniedz citos interneta infrastruktūras slāņos un kas nav saistīti ar šādu glabāšanu, piemēram, reģistri un reģistratūras, kā arī domēnu nosaukumu sistēmu (DNS), maksājumu pakalpojumu vai izklaidēta pakalpojumu atteikuma (*DoS*) aizsardzības pakalpojumu sniedzējiem.
- (14) Jēdzienam “izplatīšana sabiedrībā” būtu jāaptver informācijas pieejamības nodrošināšana potenciāli neierobežotam personu skaitam, proti, tas, ka informācija tiek padarīta viegli pieejama lietotājiem kopumā un satura sniedzējam nekas cits nav jādara, neatkarīgi no tā, vai minētās personas faktiski piekļūst attiecīgajai informācijai. Attiecīgi, ja piekļuve informācijai prasa reģistrāciju vai pielaidi lietotāju grupai, minētā informācija par izplatītu sabiedrībā būtu jāuzskata tikai tad, ja lietotāji, kas vēlas piekļūt informācijai, tiek automātiski reģistrēti vai uzņemti bez cilvēku pieņemta lēmuma vai izdarītas atlases par to, kam piešķirt piekļuvi. Šīs regulas darbības jomā nevajadzētu būt starppersonu sakaru pakalpojumiem, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/1972 ⁽⁷⁾ 2. panta 5) punktā, piemēram, e-pasti vai privāti ziņapmaiņas pakalpojumi. Informācija būtu jāuzskata par glabātu un izplatītu sabiedrībā šīs regulas nozīmē tikai tad, ja šādas darbības tiek veiktas pēc satura sniedzēja tieša

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/541 (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI un groza Padomes Lēmumu 2005/671/TI (OV L 88, 31.3.2017., 6. lpp.).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (OV L 321, 17.12.2018., 36. lpp.).

pieprasījuma. Līdz ar to šai regulai nebūtu jāattiecas uz tādiem pakalpojumu sniedzējiem, kuru pakalpojumus, piemēram mākoņdatošanas infrastruktūru, sniedz pēc citu pušu, nevis satura sniedzēju pieprasījuma un no kuru pakalpojumiem satura sniedzēji gūst tikai netiešu labumu. Šai regulai būtu jāattiecas, piemēram, uz sociālo mediju, video, attēlu un audio koplietošanas pakalpojumu, kā arī uz datņu koplietošanas pakalpojumiem un citiem mākoņpakalpojumiem, ciktāl minētie pakalpojumi tiek izmantoti, lai glabāto informāciju darītu pieejamu sabiedrībā pēc satura sniedzēja tieša pieprasījuma. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs piedāvā vairākus pakalpojumus, šī regula būtu jāpiemēro tikai tiem pakalpojumiem, kas ietilpst tās darbības jomā.

- (15) Teroristisku saturu bieži izplata sabiedrībā, izmantojot pakalpojumus, kurus sniedz mitināšanas pakalpojumu sniedzēji, kas iedibināti trešās valstīs. Lai aizsargātu lietotājus Savienībā un nodrošinātu, ka uz visiem mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kas darbojas digitālajā vienotajā tirgū, attiecas vienādas prasības, šī regula būtu jāpiemēro visiem Savienībā piedāvāto attiecīgo pakalpojumu sniedzējiem neatkarīgi no tā, kurā valstī ir to galvenais iedibinājums. Būtu jāuzskata, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzējs piedāvā pakalpojumus Savienībā, ja tas dod iespēju fiziskām vai juridiskām personām vienā vai vairākās dalībvalstīs izmantot tā pakalpojumus un tam ir būtiska saikne ar minēto dalībvalsti vai minētajām dalībvalstīm.
- (16) Būtiskai saiknei ar Savienību vajadzētu pastāvēt tad, ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējam ir iedibinājums Savienībā, tā pakalpojumus izmanto nozīmīgs lietotāju skaits vienā vai vairākās dalībvalstīs vai tā darbības ir vērstas uz vienu vai vairākām dalībvalstīm. Darbību vērsana uz vienu vai vairākām dalībvalstīm būtu jānosaka, pamatojoties uz visiem attiecīgajiem apstākļiem, tostarp tādiem faktoriem kā attiecīgajā dalībvalstī parasti lietotās valodas vai valūtas lietošana vai iespēja pasūtīt preces vai pakalpojumus no šādas dalībvalsts. Par šādu vērsanu varētu secināt arī no lietotnes pieejamības attiecīgās valsts lietotņu veikalā, no vietējas reklamēšanās vai reklamēšanās valodā, ko galvenokārt lieto attiecīgajā dalībvalstī, vai no tādām attiecībām ar klientiem kā klientu apkalpošanas nodrošināšana valodā, ko galvenokārt lieto minētajā dalībvalstī. Tāpat par būtisku saikni būtu jāuzskata gadījumi, kad mitināšanas pakalpojumu sniedzējs vērs savas darbības uz vienu vai vairākām dalībvalstīm, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 ⁽⁸⁾ 17. panta 1. punkta c) apakšpunktā. Tam vien, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzēja tīmekļa vietnei, e-pasta adresei vai citai kontaktinformācijai var piekļūt vienā vai vairākās dalībvalstīs, pašam par sevi nevajadzētu būt pietiekamam, lai veidotu būtisku saikni. Turklāt pakalpojumu sniegšana tikai tādēļ, lai ievērotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/302 ⁽⁹⁾ noteikto diskriminācijas aizliegumu, uz šā pamata vien nebūtu jāuzskata par būtisku saikni ar Savienību.
- (17) Būtu jānosaka procedūra un pienākumi, kas izriet no izņemšanas rīkojumiem, ar kuriem pēc kompetento iestāžu veikta novērtējuma mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem prasa izņemt teroristisku saturu vai atspējot piekļuvi tam. Ņemot vērā ātrumu, kādā teroristisks saturs tiek izplatīts tiešsaistes pakalpojumos, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jāuzliek par pienākumu nodrošināt, ka izņemšanas rīkojumā identificētais teroristiskais saturs tiek izņemts vai tam tiek atspējota piekļuve visās dalībvalstīs vienas stundas laikā no izņemšanas rīkojuma saņemšanas. Izņemot pienācīgi pamatotos ārkārtējos gadījumos, kompetentajai iestādei būtu mitināšanas pakalpojumu sniedzējam jāsniedz informācija par procedūrām un piemērojamajiem termiņiem vismaz 12 stundas pirms pirmā izņemšanas rīkojuma izdošanas minētajam mitināšanas pakalpojumu sniedzējam. Pienācīgi pamatoti ārkārtēji gadījumi ir tad, ja teroristiska satura izņemšana vai piekļuves atspējošana tam vēlāk nekā vienu stundu pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas radītu nopietnu kaitējumu, piemēram, situācijās, kad pastāv tūlītēji draudi personas dzīvībai vai fiziskajai neaizskaramībai vai kad šāds saturs attēlo notikumus, kas tobrīd rada kaitējumu personas dzīvībai vai fiziskajai neaizskaramībai. Kompetentajai iestādei būtu jānosaka, vai gadījumi ir uzskatāmi par ārkārtējiem gadījumiem, un savs lēmums būtu pienācīgi jāpamato izņemšanas rīkojumā. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs nepārvaramas varas vai faktiskas neiespējamības dēļ, tostarp objektīvi attaisnojamu tehnisku vai operacionālu iemeslu dēļ, izņemšanas rīkojumu nevar izpildīt vienas stundas laikā no tā saņemšanas, tam cik vien iespējams drīz būtu jāinformē rīkojumu izdevusi kompetentā iestāde un izņemšanas rīkojums jāizpilda, tiklīdz situācija ir atrisināta.

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/302 (2018. gada 28. februāris), ar ko novērš nepamatotu ģeogrāfisko bloķēšanu un citus diskriminācijas veidus iekšējā tirgū klientu valstspiederības, dzīvesvietas vai uzņēmējdarbības veikšanas vietas dēļ un groza Regulas (EK) Nr. 2006/2004 un (ES) 2017/2394 un Direktīvu 2009/22/EK (OV L 60 I, 2.3.2018., 1. lpp.).

- (18) Izņemšanas rīkojumā būtu jāiekļauj pamatojums, kādēļ materiāls, kas jāizņem vai kam jāatspējo piekļuve, ir klasificējams kā teroristisks saturs, un jāsniedz pietiekama informācija minētā satura lokalizēšanai, norādot precīzu URL vai vajadzības gadījumā jebkādu citu papildu informāciju, piemēram, attiecīgā satura ekrānuzņēmumu. Minētajam pamatojumam būtu mitināšanas pakalpojumu sniedzējam un galu galā satura sniedzējam jāļauj efektīvi izmantot savas tiesības uz tiesisko aizsardzību. Sniegtajiem iemesliem nevajadzētu nozīmēt, ka ir jāizpauž sensitīva informācija, kas varētu apdraudēt tobrīd notiekošas izmeklēšanas.
- (19) Kompetentajai iestādei izņemšanas rīkojums būtu jāiesniedz tieši kontaktpunktam, ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējs norīkojis vai izveidojis šīs regulas nolūkos, ar jebkādiem elektroniskiem līdzekļiem, kas dod iespēju iegūt rakstisku apliecinājumu apstākļos, kuri mitināšanas pakalpojumu sniedzējam ļauj noteikt rīkojuma autentiskumu, tostarp tā nosūtīšanas un saņemšanas datumu un laika pareizību, piemēram, ar drošu e-pastu vai platformām vai citiem drošiem kanāliem, tostarp tādiem, ko darījis pieejamus mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par personas datu aizsardzību. Šo prasību vajadzētu būt iespējamam izpildīt, cita starpā izmantojot kvalificētus elektroniski reģistrētus piegādes pakalpojumus, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 910/2014⁽¹⁰⁾. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai tā juridiskais pārstāvis rezidē vai ir iedibināts citā, nevis rīkojumu izdevušās kompetentās iestādes dalībvalstī, minētā izņemšanas rīkojuma kopija būtu vienlaikus jāiesniedz minētās dalībvalsts kompetentajai iestādei.
- (20) Tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, vajadzētu būt iespējamam pārbaudīt izņemšanas rīkojumu, ko izdevušas citas dalībvalsts kompetentās iestādes, lai noteiktu, vai tas smagi vai klaji nepārkāpj šo regulu vai Hartā noteiktās pamattiesības. Gan satura sniedzējam, gan mitināšanas pakalpojumu sniedzējam vajadzētu būt tiesībām pieprasīt, lai kompetentā iestāde dalībvalstī, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, veic šādu pārskatīšanu. Ja tiek izdarīts šāds pieprasījums, minētajai kompetentajai iestādei būtu jāpieņem lēmums par to, vai izņemšanas rīkojums nesatur šādu pārkāpumu. Ja minētajā lēmumā tiek konstatēts šāds pārkāpums, izņemšanas rīkojumam vairs nevajadzētu radīt tiesiskas sekas. Pārbaude būtu jāveic ātri, lai nodrošinātu kļūdaini izņemtā vai atspējotā satura ātru atjaunošanu.
- (21) Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kuru pakalpojumi ir pakļauti teroristiska satura riskam, ir savi komerciālie noteikumi, tiem tajos būtu jāiekļauj normas, kas ir vērstas pret to pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu teroristiska satura izplatīšanai sabiedrībā. Minētie komerciālie noteikumi tiem būtu jāpiemēro rūpīgi, pārredzami, samērīgi un nediskriminējoši.
- (22) Ņemot vērā problēmas mērogu un ātrumu, kāds ir nepieciešams, lai efektīvi identificētu un izņemtu teroristisku saturu, būtisks elements, ar ko vērsties pret teroristisku saturu tiešaistē, ir efektīvi un samērīgi konkrētie pasākumi. Lai savos pakalpojumos mazinātu piekļuvi teroristiskam saturam, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kuru pakalpojumi ir pakļauti teroristiska satura riskam, būtu jāievieš konkrēti pasākumi, kuros ir ņemti vērā riski un līmenis, kādā tie ir pakļauti teroristiska satura riskam, kā arī ietekme uz trešo personu tiesībām un sabiedrības ieinteresētību informācijā. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jānosaka, kādi piemēroti, efektīvi un samērīgi konkrētie pasākumi būtu jāievieš, lai identificētu un izņemtu teroristisku saturu. Konkrētie pasākumi varētu ietvert arī piemērotus tehniskus vai operacionālus pasākumus vai spējas, piemēram, personāls vai tehniski līdzekļi, lai identificētu un ātri izņemtu teroristisku saturu vai atspējotu piekļuvi tam, mehānismi, lai lietotāji varētu ziņot vai signalizēt par iespējamu teroristisku saturu, vai jebkādi citi pasākumi, ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējs uzskata par piemērotiem un efektīviem, lai vērstos pret teroristiska satura pieejamību savos pakalpojumos.
- (23) Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, ieviešot konkrētus pasākumus, būtu jānodrošina, ka tiek saglabātas lietotāju tiesības uz vārda un informācijas brīvību, kā arī mediju brīvību un pluralisms, kas ir aizsargāti saskaņā ar Hartu. Papildus ikvienai prasībai, kas noteikta tiesību aktos, tostarp tiesību aktos par personas datu aizsardzību, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jārikojas ar pienācīgu rūpību un jāīsteno aizsardzības pasākumi, vajadzības gadījumā arī cilvēka veikta uzraudzība un verifikācija, lai izvairītos no nejaušiem vai kļūdainiem lēmumiem, kuru rezultātā tiek izņemts vai tiek atspējota piekļuve saturam, kas nav teroristisks.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 910/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK (OV L 257, 28.8.2014., 73. lpp.).

- (24) Lai kompetentā iestāde varētu noteikt, vai pasākumi ir efektīvi un samērīgi un vai automatizētu līdzekļu izmantošanas gadījumā mitināšanas pakalpojumu sniedzējam ir nepieciešamās spējas nodrošināt cilvēka veiktu uzraudzību un verifikāciju, mitināšanas pakalpojumu sniedzējam būtu jāziņo minētajai iestādei par konkrētajiem pasākumiem, ko tas ir ieviesis. Kad kompetentās iestādes novērtē pasākumu efektivitāti un samērīgumu, tām būtu jāņem vērā attiecīgi parametri, tostarp mitināšanas pakalpojumu sniedzējam izdoto izņemšanas rīkojumu skaits, mitināšanas pakalpojumu sniedzēja lielums un ekonomiskā kapacitāte un pakalpojumu ietekme uz teroristiska satura izplatīšanu, piemēram, pamatojoties uz lietotāju skaitu Savienībā, kā arī ieviestie aizsardzības pasākumi, ar ko vērsās pret tā pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu teroristiska satura izplatīšanai tiešsaistē.
- (25) Ja kompetentā iestāde uzskata, ka ieviestie konkrētie pasākumi nav pietiekami, lai novērstu riskus, tai būtu jāspēj prasīt, lai tiek pieņemti papildu piemēroti, efektīvi un samērīgi konkrētie pasākumi. Prasībai ieviest šādus papildu konkrētos pasākumus nevajadzētu radīt vispārēju pienākumu pārraudzīt vai iesaistīties aktīvā faktu meklēšanā Direktīvas 2000/31/EK 15. panta 1. punkta nozīmē, ne arī pienākumu izmantot automatizētus rīkus. Tomēr mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējamam izmantot automatizētus rīkus, ja tie to uzskata par lietderīgu un vajadzīgu, lai efektīvi vērstos pret to pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu teroristiska satura izplatīšanai.
- (26) Mitināšanas pakalpojumu sniedzēju pienākums saglabāt izņemto saturu un ar to saistītos datus būtu jānosaka konkrētiem nolūkiem un jāierobežo uz nepieciešamo laikposmu. Saglabāšanas prasība ir jāattiecinā arī uz saistītajiem datiem tādā apmērā, ciktāl šādi dati varētu citādi tikt zaudēti attiecīgā teroristiskā satura izņemšanas rezultātā. Saistītie dati var ietvert tādus datus kā abonenta dati, jo īpaši dati, kas attiecas uz satura sniedzēja identitāti, kā arī piekļuves dati, tostarp dati par datumu un laiku, kad satura sniedzējs izmantojis pakalpojumu vai pierēģistrējies pakalpojumam un izreģistrējies no tā, kā arī IP adrese, ko interneta piekļuves pakalpojumu sniedzējs piešķir satura sniedzējam.
- (27) Pienākums saglabāt saturu administratīvās vai tiesas kontroles procedūrām ir nepieciešams un pamatots, ņemot vērā vajadzību nodrošināt, ka pastāv efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi satura sniedzējiem, kuru saturs ir ticis izņemts vai kuru saturam ir atspējota piekļuve, kā arī nodrošināt minētā satura atjaunošanu atkarībā no minēto procedūru iznākuma. Pienākums saglabāt saturu izmeklēšanas vai kriminālvajāšanas nolūkos ir pamatots un nepieciešams, ņemot vērā vērtību, kas materiālam varētu būt teroristisku darbību sagraušanā vai novēršanā. Tāpēc par pamatotu būtu jāuzskata arī teroristiska satura saglabāšana teroristu nodarījumu novēršanas, atklāšanas, izmeklēšanas un kriminālvajāšanas nolūkos. Šajos nolūkos teroristiskais saturs un ar to saistītie dati būtu jāglabā tikai uz noteiktu laikposmu, kas nepieciešams, lai tiesībsardzības iestādēm ļautu pārbaudīt minēto teroristisko saturu un nolemt, vai tas ir vajadzīgs minētajiem nolūkiem. Datu saglabāšanai, kas nepieciešama teroristu nodarījumu novēršanas, atklāšanas, izmeklēšanas un kriminālvajāšanas nolūkos, būtu jāattiecas tikai uz tiem datiem, kas varētu būt saistīti ar teroristu nodarījumiem un tāpēc varētu palīdzēt kriminālvajāšanā par teroristu nodarījumiem vai novērst nopietnus riskus sabiedriskajai drošībai. Ja mitināšanas pakalpojumi sniedzēji izņem materiālu vai atspējo piekļuvi tam, jo īpaši ar saviem konkrētajiem pasākumiem, tiem būtu nekavējoties jāinformē kompetentās iestādes par saturu, kurā ir informācija, kas saistīta ar tūlītējiem draudiem dzīvībai vai iespējamu teroristu nodarījumu.
- (28) Lai nodrošinātu samērīgumu, saglabāšanas laikposms būtu jāierobežo līdz sešiem mēnešiem, kas satura sniedzējam dotu pietiekami daudz laika ierosināt administratīvās vai tiesas kontroles procedūras un kas tiesībsardzības iestādēm ļautu piekļūt datiem, kuri nepieciešami teroristu nodarījumu izmeklēšanai un kriminālvajāšanai par tiem. Tomēr pēc kompetentās iestādes vai tiesas pieprasījuma minēto laikposmu vajadzētu būt iespējamam pagarināt par tik ilgu laiku, cik nepieciešams gadījumos, kad minētās procedūras ir ierosinātas, bet nav pabeigtas minētajā sešu mēnešu laikposmā. Saglabāšanas laikposmam vajadzētu būt pietiekamam, lai tiesībsardzības iestādes varētu saglabāt materiālu, kas nepieciešams saistībā ar izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, vienlaikus nodrošinot līdzsvaru ar pamattiesībām.
- (29) Šai regulai nebūtu jāskar procesuālās garantijas vai procesuālie izmeklēšanas pasākumi, kas saistīti ar piekļuvi saturam un ar to saistītajiem datiem, kuri saglabāti teroristu nodarījumu izmeklēšanai un kriminālvajāšanai par tiem, kā to reglamentē Savienības vai valstu tiesību akti.

- (30) Ir svarīgi, lai mitināšanas pakalpojumu sniedzēju politika attiecībā uz teroristisku saturu būtu pārredzama, jo tas palielinātu to atbildību lietotāju priekšā un stiprinātu iedzīvotāju uzticēšanos digitālajam vienotajam tirgum. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kuri konkrētā kalendārajā gadā ir veikuši pasākumus vai kuriem tika prasīts veikt pasākumus, ievērojot šo regulu, būtu jādara publiski pieejami gada pārredzamības ziņojumi, kas satur informāciju par pasākumiem, kuri veikti saistībā ar teroristiska satura identificēšanu un izņemšanu.
- (31) Kompetentajām iestādēm būtu jāpublicē gada pārredzamības ziņojumi, kuros ietverta informācija par izņemšanas rīkojumu skaitu, to gadījumu skaitu, kuros rīkojums netika izpildīts, to lēmumu skaitu, kas attiecas uz konkrētiem pasākumiem, to gadījumu skaitu, kuriem piemērota administratīvās vai tiesas kontroles procedūra, un to lēmumu skaitu, ar kuriem uzlikti sodi.
- (32) Līguma par Eiropas Savienību (LES) 19. pantā un Hartas 47. pantā ir noteiktas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību. Ikvienai fiziskai vai juridiskai personai ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību kompetentajā valsts tiesā pret jebkādiem pasākumiem, kas veikti, ievērojot šo regulu, un kas var nelabvēlīgi ietekmēt minētās personas tiesības. Minētajām tiesībām būtu jo īpaši jāietver iespēja mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem un satura sniedzējiem efektīvi apstrīdēt izņemšanas rīkojumus vai jebkādas lēmumus, kas izriet no izņemšanas rīkojumu pārbaudes saskaņā ar šo regulu, tās dalībvalsts tiesā, kuras kompetentā iestāde izdevusi izņemšanas rīkojumu vai pieņēmusi lēmumu, kā arī mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem efektīvi apstrīdēt lēmumu par konkrētiem pasākumiem vai sodiem tās dalībvalsts tiesā, kuras kompetentā iestāde pieņēmusi minēto lēmumu.
- (33) Sūdzību procedūras ir nepieciešams aizsardzības pasākums pret tiešsaistes satura kļūdainu izņemšanu vai piekļuves atspējošanu tam, ja šādu saturu aizsargā vārda un informācijas brīvība. Tāpēc mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jāizveido ērti lietojami sūdzību mehānismi un jānodrošina, ka sūdzības tiek izskatītas ātri un pilnīgi pārredzami attiecībā pret satura sniedzēju. Prasība mitināšanas pakalpojumu sniedzējam atjaunot saturu, kas ticis izņemts vai kam atspējota piekļuve kļūdas dēļ, nebūtu jāskar mitināšanas pakalpojumu sniedzēja iespēja panākt savu komerciālo noteikumu izpildi.
- (34) Efektīva tiesību aizsardzība saskaņā ar LES 19. pantu un Hartas 47. pantu prasa, lai satura sniedzējiem būtu iespēja noskaidrot iemeslus, kuru dēļ ir izņemts viņu sniegtais saturs vai ir atspējota piekļuve tam. Šajā nolūkā mitināšanas pakalpojumu sniedzējam būtu satura sniedzējam jādara pieejama informācija izņemšanas vai atspējošanas apstrīdēšanai. Atkarībā no apstākļiem mitināšanas pakalpojumu sniedzēji saturu, kas ir ticis izņemts vai kam atspējota piekļuve, varētu aizstāt ar ziņu, ka saturs ir izņemts vai ka tam ir atspējota piekļuve saskaņā ar šo regulu. Pēc satura sniedzēja pieprasījuma būtu jāsniedz papildu informācija par izņemšanas vai atspējošanas iemesliem, kā arī par tiesību aizsardzības līdzekļiem pret izņemšanu vai atspējošanu. Ja kompetentās iestādes nolemj, ka sabiedriskās drošības apsvērumu dēļ, tostarp izmeklēšanas kontekstā, ir nepieciešama nelietderīgi tieša veidā informēt satura sniedzēju par izņemšanu vai atspējošanu, tām būtu attiecīgi jāinformē mitināšanas pakalpojumu sniedzējs.
- (35) Šīs regulas nolūkos dalībvalstīm būtu jānorīko kompetentās iestādes. Tam nebūtu noteikti jānozīmē, ka ir jāizveido jauna iestāde, un vajadzētu būt iespējamam šajā regulā paredzētās funkcijas uzticēt jau esošai struktūrai. Šai regulai būtu jāprasa norīkot iestādes, kuru kompetencē ir izdot izņemšanas rīkojumus, pārbaudīt izņemšanas rīkojumus, pārraudzīt konkrētus pasākumus un uzlikt sodus, bet katrai dalībvalstij vajadzētu spēt lemt par norīkojamo kompetento iestāžu skaitu un to, vai tās ir administratīvās, tiesībaizsardzības vai tiesu iestādes. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka kompetentās iestādes savus uzdevumus pilda objektīvi un bez diskriminācijas un ka tās neprasa un nepieņem norādījumus ne no vienas citas struktūras attiecībā uz šajā regulā paredzēto uzdevumu veikšanu. Tam nebūtu jāliedz pārraudzība saskaņā ar valsts konstitucionālajām tiesībām. Dalībvalstīm par kompetentajām iestādēm, kas norīkotas saskaņā ar šo regulu, būtu jāpaziņo Komisijai, kurai būtu tiešsaistē jāpublicē reģistrs ar kompetento iestāžu sarakstu. Minētajam tiešsaistes reģistram vajadzētu būt viegli pieejamam, lai mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem atvieglotu izņemšanas rīkojumu autentiskuma ātru pārbaudi.

- (36) Lai nepieļautu centieni dublēšanos un iespējamu iejaukšanos izmeklēšanā un līdz minimumam samazinātu slogu skartajiem mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kompetentajām iestādēm, pirms tās izdod izņemšanas rīkojumus, būtu savstarpēji, un attiecīgos gadījumos ar Eiropolu, jāapmainās ar informāciju, jākoordinē darbs un jāsadarbojas. Lemjot par to, vai izdot izņemšanas rīkojumu, kompetentajai iestādei vajadzētu pienācīgi apsvērt jebkādas paziņojumus par iejaukšanos izmeklēšanas interesēs (dekonfliktācija). Ja citas dalībvalsts kompetentā iestāde kompetento iestādi informē par to, ka pastāv izņemšanas rīkojums, tai nebūtu jāizdod izņemšanas rīkojums par to pašu priekšmetu. Eiropols varētu sniegt atbalstu šīs regulas noteikumu īstenošanā saskaņā ar tā pašreizējām pilnvarām un spēkā esošo tiesisko regulējumu.
- (37) Lai nodrošinātu, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzēji efektīvi un pietiekami konsekvēnti īsteno konkrētus pasākumus, kompetentajām iestādēm būtu savstarpēji jākoordinē darbs un jāsadarbojas saistībā ar informācijas apmaiņu ar mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem attiecībā uz izņemšanas rīkojumiem un konkrēto pasākumu apzināšanu, īstenošanu un novērtēšanu. Koordinācija un sadarbība ir vajadzīga arī saistībā ar citiem pasākumiem šīs regulas īstenošanai, tostarp attiecībā uz noteikumu pieņemšanu par sodiem un sodu uzlikšanu. Komisijai būtu jāveicina šāda koordinācija un sadarbība.
- (38) Ir būtiski, lai kompetentā iestāde dalībvalstī, kas ir atbildīga par sodu uzlikšanu, būtu pilnībā informēta par izņemšanas rīkojumu izdošanu un tai sekojošo informācijas apmaiņu starp mitināšanas pakalpojumu sniedzēju un kompetentajām iestādēm citās dalībvalstīs. Šajā nolūkā dalībvalstīm būtu jānodrošina piemēroti un droši saziņas kanāli un mehānismi, kas ļauj laikus dalīties ar nepieciešamo informāciju.
- (39) Lai veicinātu ātru informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm, kā arī ar mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem un lai nepieļautu centieni dublēšanos, dalībvalstis būtu jāmudina izmantot Eiropola izstrādātos specializētos rīkus, piemēram, pašreizējo lietotni ziņošanas par interneta saturu pārvaldībai (*Internet Referral Management application*) vai tās pēctecus.
- (40) Dalībvalstu un Eiropola signālziņas ir izrādījušās efektīvas un ātras līdzeklis, kā palielināt mitināšanas pakalpojumu sniedzēju informētību par konkrētu saturu, kas pieejams ar to pakalpojumiem, un dot tiem iespēju ātri rīkoties. Šādām signālziņām, kas ir mehānisms mitināšanas pakalpojumu sniedzēju brīdināšanai par informāciju, kura varētu būt uzskatāma par teroristisku saturu, lai pakalpojumu sniedzējs varētu brīvprātīgi izvērtēt minētā satura atbilstību saviem komerciālajiem noteikumiem, arī turpmāk vajadzētu būt pieejamām papildus izņemšanas rīkojumiem. Galīgais lēmums par to, vai izņemt saturu tāpēc, ka tas nav saderīgs ar tā komerciālajiem noteikumiem, paliek mitināšanas pakalpojumu sniedzēja ziņā. Šai regulai nebūtu jāskar Eiropola pilnvaras, kas noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/794⁽¹¹⁾. Tāpēc nekas šajā regulā nebūtu jāsaprot tā, ka tas liegtu dalībvalstīm un Eiropalam izmantot signālziņas kā instrumentu, ar ko vērsties pret teroristisku saturu tiešsaistē.
- (41) Ņemot vērā īpašās nopietnās sekas, ko rada konkrēts teroristisks saturs tiešsaistē, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu nekavējoties jāinformē attiecīgās iestādes attiecīgajā dalībvalstī vai tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kurā tie ir iedibināti vai kurā tiem ir juridiskais pārstāvis, par teroristisku saturu, kas saistīts ar tūlītējiem draudiem dzīvībai vai iespējamu teroristu nodarījumu. Lai nodrošinātu samērīgumu, minētajam pienākumam būtu jāattiecas tikai uz teroristu nodarījumiem, kas definēti Direktīvas (ES) 2017/541 3. panta 1. punktā. Minētajam pienākumam informēt nebūtu jānozīmē, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums aktīvi meklēt jebkādas pierādījumus par šādiem tūlītējiem draudiem dzīvībai vai iespējamu teroristu nodarījumu. Attiecīgā dalībvalsts būtu jāsaprot kā tā dalībvalsts, kurai ir jurisdikcija pār minēto teroristu nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par tiem, pamatojoties uz likumpārkāpēja vai iespējamā noziegumā cietušā valstspiederību vai terorisma akta mērķa vietu. Šādu gadījumā mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem informācija būtu jāiesniedz Eiropalam, kuram atbilstoši savām pilnvarām būtu jāveic attiecīgi turpmāki pasākumi, tostarp minētās informācijas pārsūtīšana attiecīgajām valsts iestādēm. Būtu jāatļauj dalībvalstu kompetentajām iestādēm šādu informāciju izmantot, lai veiktu izmeklēšanas pasākumus, kas paredzēti Savienības vai valsts tiesību aktos.

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.).

- (42) Lai veicinātu izņemšanas rīkojumu ātru apstrādi, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jānorīko vai jāizveido kontaktpunkti. Kontaktpunktam būtu jākalpo tikai operacionāliem nolūkiem. Kontaktpunktam vajadzētu būt veidotam no jebkādiem specializētiem, iekšējiem vai ārpuspakalpojumu sniedzēju nodrošinātiem, līdzekļiem, kas ļauj elektroniski iesniegt izņemšanas rīkojumus, un no tehniskiem līdzekļiem vai personāla, kas ļauj tos ātri apstrādāt. Nav nepieciešams, ka kontaktpunkts atrodas Savienībā. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējam vajadzētu būt iespējai šīs regulas nolūkā izmantot esošu kontaktpunktu, ja kontaktpunkts spēj izpildīt šajā regulā paredzētās funkcijas. Lai nodrošinātu, ka teroristisks saturs tiek izņemts vai ka piekļuve tam tiek atspējota vienas stundas laikā pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas, to mitināšanas pakalpojumu sniedzēju kontaktpunktiem, kuru pakalpojumi ir pakļauti teroristiska satura riskam, vajadzētu būt pieejamiem jebkurā laikā. Informācijā par kontaktpunktu būtu jāiekļauj informācija par valodu, kurā ar kontaktpunktu var sazināties. Lai atvieglotu saziņu starp mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem un kompetentajām iestādēm, mitināšanas pakalpojumu sniedzēji tiek mudināti atļaut saziņu vienā no tām Savienības iestāžu oficiālajām valodām, kurās ir pieejami to komerciālie noteikumi.
- (43) Tā kā mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem nav noteikta vispārēja prasība nodrošināt fizisku klātbūtni Savienības teritorijā, ir nepieciešams viest skaidrību, kuras dalībvalsts jurisdikcijā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, kas piedāvā pakalpojumus Savienībā. Parasti mitināšanas pakalpojumu sniedzējs ir tās dalībvalsts jurisdikcijā, kurā ir tā galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis. Tam nevajadzētu skart noteikumus par kompetenci, kas pieņemti attiecībā uz izņemšanas rīkojumiem un lēmumiem, kuri izriet no izņemšanas rīkojumu pārbaudes saskaņā ar šo regulu. Tomēr mitināšanas pakalpojumu sniedzējam, kuram Savienībā nav iedibinājuma un kurš nenorīko juridisko pārstāvi, vajadzētu būt jebkuras dalībvalsts jurisdikcijā, un tādēļ tām būtu jāspēj uzlikt sodus, ja vien tiek ievērots *ne bis in idem* princips.
- (44) Lai nodrošinātu šajā regulā paredzēto pienākumu ievērošanu un izpildi, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kas nav iedibināti Savienībā, būtu rakstiski jānorīko juridiskais pārstāvis. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējamam šīs regulas nolūkos norīkot juridisko pārstāvi, kas jau ir norīkots citiem nolūkiem, ja minētais juridiskais pārstāvis spēj pildīt šajā regulā paredzētās funkcijas. Juridiskajam pārstāvim vajadzētu būt pilnvarotam rīkoties mitināšanas pakalpojumu sniedzēja vārdā.
- (45) Lai nodrošinātu, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzēji faktiski īsteno šo regulu, ir vajadzīgi sodi. Dalībvalstīm būtu jāpieņem noteikumi par sodiem, kuri var būt administratīvi sodi vai kriminālsodi, kā arī, attiecīgā gadījumā, naudassodu piemērošanas vadlīnijas. Atsevišķos gadījumos par nepildīšanu varētu paredzēt sodus, ievērojot *ne bis in idem* un proporcionālītātes principus un nodrošinot, ka šādos sodos tiek ņemta vērā sistemātiska neizpilde. Sodi varētu izpausties dažādos veidos, tostarp kā oficiāli brīdinājumi maznozīmīgu pārkāpumu gadījumos vai kā finansiāli sodi saistībā ar smagākiem vai sistemātiskākiem pārkāpumiem. Īpaši bargi sodi būtu jāuzliek gadījumos, kad mitināšanas pakalpojumu sniedzējs sistemātiski vai pastāvīgi neizņem teroristisku saturu vai neatspējo piekļuvi tam vienas stundas laikā pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, šajā regulā būtu jānosaka, par kādiem pārkāpumiem ir uzliekami sodi un kādi apstākļi ir svarīgi šādu sodu veida un līmeņa noteikšanai. Nosakot, vai būtu jāuzliek finansiāli sodi, būtu pienācīgi jāņem vērā mitināšanas pakalpojumu sniedzēja finansiālie resursi. Turklāt kompetentajai iestādei būtu jāņem vērā tas, vai mitināšanas pakalpojumu sniedzējs ir jaunuzņēmums, mikrouzņēmums vai mazs vai vidējs uzņēmums, kā definēts Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK⁽¹²⁾. Būtu jāņem vērā papildu apstākļi, piemēram, tas, vai mitināšanas pakalpojumu sniedzēja rīcība bija objektīvi neapdomīga vai nosodāma, un tas, vai pārkāpums ir izdarīts neuzmanības dēļ vai tiši. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka sodi, kas uzlikti par šīs regulas pārkāpšanu, neveicina tāda materiāla izņemšanu, kas nav teroristisks saturs.
- (46) Standartizētu veidņu izmantošana atvieglo sadarbību un informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm un mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, ļaujot tiem sazināties ātrāk un efektīvāk. Ir īpaši svarīgi nodrošināt ātru rīcību pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas. Veidnes samazina tulkošanas izmaksas un veicina procesa augstākus standartus. Atgriezeniskās saiknes veidnes nodrošina standartizētu informācijas apmaiņu un ir īpaši svarīgas gadījumos, kad mitināšanas pakalpojumu sniedzēji nespēj izpildīt izņemšanas rīkojumus. Autentificēti iesniegšanas kanāli var garantēt izņemšanas rīkojuma autentiskumu, tostarp rīkojuma nosūtīšanas un saņemšanas datuma un laika pareizību.

⁽¹²⁾ Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo uzņēmumu un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

- (47) Lai vajadzības gadījumā būtu iespējams ātri grozīt šīs regulas nolūkos izmantoto veidņu saturu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu attiecībā uz šīs regulas pielikumu grozīšanu. Lai varētu ņemt vērā tehnoloģijas un ar to saistītā tiesiskā regulējuma attīstību, Komisija būtu arī jāpilnvaro pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem šo regulu papildina ar tehniskām prasībām attiecībā uz elektroniskajiem līdzekļiem, kas kompetentajām iestādēm jāizmanto izņemšanas rīkojumu nosūtīšanai. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽¹³⁾. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (48) Dalībvalstīm būtu jāvāc informācija par šīs regulas īstenošanu. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējamam izmantot mitināšanas pakalpojumu sniedzēju pārredzamības ziņojumus un vajadzības gadījumā tos papildināt ar sīkāku informāciju, piemēram, ar saviem pārredzamības ziņojumiem saskaņā ar šo regulu. Lai nodrošinātu informāciju šīs regulas īstenošanas izvērtēšanai, būtu jāizveido detalizēta programma šīs regulas iznākuma, rezultātu un ietekmes pārraudzībai.
- (49) Pamatojoties uz īstenošanas ziņojumā izklāstītajiem konstatējumiem un secinājumiem un pārraudzības iznākumu, Komisijai trīs gadu laikā pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas būtu jāveic tās izvērtēšana. Izvērtēšana būtu jābalsta uz tādiem kritērijiem kā iedarbīgums, nepieciešamība, efektivitāte, samērīgums, nozīmība, konsekvence un Savienības pievienotā vērtība. Tajā būtu jānovērtē, kā darbojas dažādie šajā regulā paredzētie operacionālie un tehniskie pasākumi, tostarp pasākumu efektivitāte tiešsaistes teroristiska satura atklāšanas, identificēšanas un izņemšanas uzlabošanā, aizsardzības mehānismu efektivitāte, kā arī ietekme uz potenciāli skartajām pamattiesībām, piemēram, uz vārda un informācijas brīvību, tostarp mediju brīvību un plurālismu, darījumdarbības brīvību, tiesībām uz privātumu un personas datu aizsardzību. Komisijai būtu arī jānovērtē ietekme uz potenciāli skartajām trešo personu interesēm.
- (50) Tā kā šīs regulas mērķi, proti, nodrošināt digitālā vienotā tirgus raitu darbību, vēršoties pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tās mēroga un iedarbības dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šī regula paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets un piemērošanas joma

1. Šī regula nosaka vienotus noteikumus, kas paredzēti, lai vērstos pret mitināšanas pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu tiešsaistes teroristiska satura izplatīšanai sabiedrībā, jo īpaši par:

- a) saprātīgiem un samērīgiem rūpības pienākumiem, kuri jāpiemēro mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, lai vērstos pret teroristiska satura izplatīšanu sabiedrībā ar to sniegto pakalpojumu starpniecību un vajadzības gadījumā nodrošinātu šāda satura ātru izņemšanu vai piekļuves atspējošanu šādam saturam;

⁽¹³⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

b) pasākumiem, kas dalībvalstīm jāievieš saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un ievērojot attiecīgus aizsardzības pasākumus ar mērķi aizsargāt pamattiesības, jo īpaši vārda un informācijas brīvību atklātā un demokrātiskā sabiedrībā, lai:

i) identificētu teroristisku saturu un nodrošinātu, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzēji to ātri izņem; un

ii) atvieglotu sadarbību starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem un, vajadzības gadījumā, Eiropolu.

2. Šo regulu piemēro mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kuri piedāvā pakalpojumus Savienībā, neatkarīgi no to galvenā iedibinājuma vietas, ciktāl tie izplata informāciju sabiedrībā.

3. Par teroristisku saturu neuzskata materiālu, ko izplata izglītības, žurnālistikas, mākslas vai pētniecības nolūkos vai terorisma novēršanas vai apkarošanas nolūkos, tostarp materiālu, kas atspoguļo polemisku vai strīdīgu viedokļu izpausmi publiskās debatēs. Novērtējumā nosaka minētās izplatīšanas patieso nolūku un pārbauda, vai materiāls tiek izplatīts sabiedrībā minētajos nolūkos.

4. Šī regula nemaina pienākumu respektēt tiesības, brīvības un principus, kas minēti LES 6. pantā, un to piemēro, neskarot pamatprincipus, kas attiecas uz vārda un informācijas brīvību, tostarp mediju brīvību un plurālismu.

5. Šī regula neskar Direktīvas 2000/31/EK un 2010/13/ES. Attiecībā uz audiovizuālo mediju pakalpojumiem, kas definēti Direktīvas 2010/13/ES 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā, prevalē Direktīva 2010/13/ES.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "mitināšanas pakalpojumu sniedzējs" ir tādu pakalpojumu sniedzējs, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/1535 ⁽¹⁴⁾ 1. panta b) punktā un ko veido satura sniedzēja sniegtas informācijas glabāšana pēc satura sniedzēja pieprasījuma;

2) "satura sniedzējs" ir lietotājs, kas sniedzis informāciju, kuru glabā vai izplata sabiedrībai vai kuru ir glabājis un izplatījis sabiedrībā mitināšanas pakalpojumu sniedzējs;

3) "izplatīšana sabiedrībā" nozīmē pēc satura sniedzēja pieprasījuma darīt informāciju pieejamu potenciāli neierobežotam personu skaitam;

4) "pakalpojumu sniegšana Savienībā" nozīmē dot iespēju fiziskām vai juridiskām personām vienā vai vairākās dalībvalstīs izmantot tāda mitināšanas pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus, kuram ir būtiska saikne ar minēto dalībvalsti vai minētajām dalībvalstīm;

5) "būtiska saikne" ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja saikne ar vienu vai vairākām dalībvalstīm, kas izriet vai nu to tā, ka tas ir iedibināts Savienībā, vai no konkrētiem faktiskiem kritērijiem, piemēram:

a) tā pakalpojumiem ir nozīmīgs skaits lietotāju vienā vai vairākās dalībvalstīs; vai

b) tā darbības ir vērstas uz vienu vai vairākām dalībvalstīm;

6) "teroristu nodarījumi" ir nodarījumi, kas definēti Direktīvas (ES) 2017/541 3. pantā;

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV L 241, 17.9.2015., 1. lpp.).

- 7) "teroristisks saturs" ir viens vai vairāki no šādiem materiāla veidiem, proti, materiāls, kas:
- a) kūda izdarīt kādu no nodarījumiem, kuri minēti Direktīvas (ES) 2017/541 3. panta 1. punkta a)–i) apakšpunktā, ja šāds materiāls tieši vai netieši, piemēram, slavinot terora aktus, aizstāv teroristu nodarījumu izdarīšanu, tādējādi radot draudus, ka varētu tikt izdarīts viens vai vairāki šādi nodarījumi;
 - b) aicina personu vai personu grupu izdarīt vai palīdzēt izdarīt kādu no nodarījumiem, kuri minēti Direktīvas (ES) 2017/541 3. panta 1. punkta a)–i) apakšpunktā;
 - c) aicina personu vai personu grupu piedalīties teroristu grupas darbībās Direktīvas (ES) 2017/541 4. panta b) punkta nozīmē;
 - d) sniedz norādījumus par to, kā izgatavot vai izmantot sprāgstvielas, šaujammieročus vai citus ieročus vai indīgas vai bīstamas vielas, vai par citām konkrētām metodēm vai paņēmieniem nolūkā izdarīt vai palīdzēt izdarīt kādu no teroristu nodarījumiem, kuri minēti Direktīvas (ES) 2017/541 3. panta 1. punkta a)–i) apakšpunktā;
 - e) rada draudus, ka tiks izdarīts kāds no nodarījumiem, kuri minēti Direktīvas (ES) 2017/541 3. panta 1. punkta a)–i) apakšpunktā;
- 8) "komerciālie noteikumi" neatkarīgi no to nosaukuma vai formas ir visi noteikumi, nosacījumi un klauzulas, kas reglamentē līgumattiecības starp mitināšanas pakalpojumu sniedzēju un tā lietotājiem;
- 9) "galvenais iedibinājums" ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais birojs vai juridiskā adrese, kurā tiek veiktas galvenās finanšu funkcijas un operacionālā kontrole.

II IEDAĻA

PASĀKUMI, AR KURIEM VĒRŠAS PRET TERORISTISKA SATURA IZPLATĪŠANU TIEŠSAISTĒ

3. pants

Izņemšanas rīkojumi

1. Katras dalībvalsts kompetentajai iestādei ir pilnvaras izdot izņemšanas rīkojumu, ar ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem liek izņemt teroristisku saturu vai atspējot piekļuvi teroristiskam saturam visās dalībvalstīs.
 2. Ja kompetentā iestāde nav iepriekš izdevusi izņemšanas rīkojumu mitināšanas pakalpojumu sniedzējam, tā vismaz 12 stundas pirms izņemšanas rīkojuma izdošanas minētajam mitināšanas pakalpojumu sniedzējam sniedz informāciju par piemērojamajām procedūrām un termiņiem.
- Pirmo daļu nepiemēro pienācīgi pamatotos ārkārtējos gadījumos.
3. Mitināšanas pakalpojumu sniedzēji izņem teroristisku saturu vai atspējo piekļuvi teroristiskam saturam visās dalībvalstīs cik drīz vien iespējams un jebkurā gadījumā vienas stundas laikā pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas.
 4. Kompetentās iestādes izņemšanas rīkojumus izdod, izmantojot I pielikumā iekļauto veidni. Izņemšanas rīkojumos ietver šādus elementus:
 - a) izņemšanas rīkojumu izdevušās kompetentās iestādes identifikācijas detaļas un minētās kompetentās iestādes veikta izņemšanas rīkojuma autentifikācija;
 - b) pietiekami detalizēts pamatojums par to, kāpēc saturs tiek uzskatīts par teroristisku saturu, un atsauce uz attiecīgo materiāla veidu, kas minēts 2. panta 7) punktā;
 - c) precīzs vienotais resursu vietrādis (URL) un vajadzības gadījumā papildu informācija teroristiskā satura identificēšanai;
 - d) atsauce uz šo regulu kā izņemšanas rīkojuma juridisko pamatu;
 - e) datuma, laika zīmogs un izņemšanas rīkojumu izdevušās kompetentās iestādes elektroniskais paraksts;

- f) viegli saprotama informācija par mitināšanas pakalpojumu sniedzējam un satura sniedzējam pieejamo tiesisko aizsardzību, tostarp informācija par kompetentajā iestādē pieejamo tiesisko aizsardzību, par iespēju vērsties tiesā, kā arī par pārsūdzības termiņiem;
- g) ja tas ir nepieciešams un ir samērīgi, lēmums neizpaust informāciju par teroristiska satura izņemšanu vai piekļuves atspējošanu tam saskaņā ar 11. panta 3. punktu.

5. Kompetentā iestāde izņemšanas rīkojumu adresē mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenajam iedibinājumam vai tā juridiskajam pārstāvim, kurš norīkots saskaņā ar 17. pantu.

Minētā kompetentā iestāde izņemšanas rīkojumu nosūta 15. panta 1. punktā minētajam kontaktpunktam ar elektroniskiem līdzekļiem, kas dod iespēju iegūt rakstisku apliecinājumu apstākļos, kuri ļauj noteikt sūtītāja autentiskumu, tostarp rīkojuma nosūtīšanas un saņemšanas datuma un laika pareizību.

6. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, izmantojot II pielikumā iekļauto veidni, bez liekas kavēšanās informē kompetento iestādi par teroristiska satura izņemšanu vai piekļuves atspējošanu teroristiskam saturam visās dalībvalstīs, jo īpaši norādot minētās izņemšanas vai atspējošanas laiku.

7. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs nespēj izpildīt izņemšanas rīkojumu nepārvaramas varas dēļ vai tādēļ, ka tas faktiski nav iespējams neatkarīgi no mitināšanas pakalpojumu sniedzēja, tostarp objektīvi attaisnojamo tehnisku vai operacionālu iemeslu dēļ, tas, izmantojot III pielikumā iekļauto veidni, bez liekas kavēšanās par minētajiem iemesliem informē kompetento iestādi, kas izdevusi izņemšanas rīkojumu.

Šā panta 3. punktā minēto termiņu sāk skaitīt, tiklīdz vairs nepastāv šā punkta pirmajā daļā minētie iemesli.

8. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs nespēj izpildīt izņemšanas rīkojumu tāpēc, ka tajā ir acīmredzamas kļūdas vai nav iekļauta pietiekama informācija tā izpildei, tas, izmantojot III pielikumā iekļauto veidni, bez liekas kavēšanās informē kompetento iestādi, kas izdevusi izņemšanas rīkojumu, un prasa vajadzīgos precizējumus.

Šā panta 3. punktā minēto termiņu sāk skaitīt, tiklīdz mitināšanas pakalpojumu sniedzējs ir saņēmis vajadzīgos precizējumus.

9. Izņemšanas rīkojums kļūst galīgs, kad ir beidzies pārsūdzības termiņš, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem nav iesniegta pārsūdzība, vai kad tas pēc pārsūdzības ir apstiprināts.

Kad izņemšanas rīkojums kļūst galīgs, kompetentā iestāde, kas izdevusi izņemšanas rīkojumu, par to informē kompetento iestādi, kas minēta 12. panta 1. punkta c) apakšpunktā, dalībvalstī, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis.

4. pants

Pārrobežu izņemšanas rīkojumu procedūra

1. Ievērojot 3. pantu, ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējam nav galvenā iedibinājuma vai juridiskā pārstāvja tās kompetentās iestādes dalībvalstī, kura izdevusi izņemšanas rīkojumu, minētā iestāde vienlaicīgi iesniedz izņemšanas rīkojuma kopiju tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis.

2. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs saņem izņemšanas rīkojumu, kā minēts šajā pantā, tas veic 3. pantā paredzētos pasākumus un veic pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai tas varētu atjaunot saturu vai piekļuvi tam saskaņā ar šā panta 7. punktu.

3. Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, 72 stundās pēc izņemšanas rīkojuma kopijas saņemšanas saskaņā ar 1. punktu var pēc savas iniciatīvas pārbaudīt izņemšanas rīkojumu, lai noteiktu, vai tas smagi vai klaji nepārkāpj šo regulu vai Hartā garantētās pamattiesības un brīvības.

Ja tā konstatē pārkāpumu, tā tādā pašā laikposmā šajā sakarā pieņem motivētu lēmumu.

4. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem un satura sniedzējiem ir tiesības 48 stundās pēc izņemšanas rīkojuma vai informācijas saņemšanas saskaņā ar 11. panta 2. punktu tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, iesniegt motivētu pieprasījumu pārbaudīt izņemšanas rīkojumu, kā teikts šā panta 3. punkt pirmajā daļā.

Kompetentā iestāde 72 stundās pēc pieprasījuma saņemšanas pieņem motivētu lēmumu pēc tam, kad tā pārbaudījusi izņemšanas rīkojumu, kurā tā izklāsta savus konstatējumus par to, vai pastāv pārkāpums.

5. Kompetentā iestāde, pirms tā pieņem lēmumu, ievērojot 3. punkta otro daļu, vai lēmumu, ar ko konstatē pārkāpumu, ievērojot 4. punkta otro daļu, informē kompetento iestādi, kas izdevusi izņemšanas rīkojumu, par savu nodomu pieņemt lēmumu un par šādas rīcības iemesliem.

6. Ja tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, pieņem motivētu lēmumu saskaņā ar šā panta 3. vai 4. punktu, tā minēto lēmumu bez kavēšanās dara zināmu kompetentajai iestādei, kas izdevusi izņemšanas rīkojumu, mitināšanas pakalpojumu sniedzējam, satura sniedzējam, kurš lūdzis pārbaudi, ievērojot šā panta 4. punktu, un saskaņā ar 14. pantu – Eiropolam. Ja lēmumā tiek konstatēts pārkāpums, ievērojot šā panta 3. vai 4. punktu, izņemšanas rīkojums vairs nerada tiesiskas sekas.

7. Saņemis lēmumu, kurā konstatēts pārkāpums un kurš darīts zināms saskaņā ar 6. punktu, attiecīgais mitināšanas pakalpojumu sniedzējs nekavējoties atjauno saturu vai atjauno piekļuvi tam, neskarot iespēju panākt savu komerciālo noteikumu izpildi saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem.

5. pants

Konkrēti pasākumi

1. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, kura pakalpojumi ir pakļauti teroristiska satura riskam, kā teikts 4. punktā, savos komerciālajos noteikumos attiecīgā gadījumā iekļauj un piemēro normas, kas ļauj vērsties pret tā pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu tiešsaistē teroristiska satura izplatīšanai sabiedrībā.

Tas to dara rūpīgi, samērīgi un nediskriminējoši, visos apstākļos pienācīgi respektējot lietotāju pamattiesības un jo īpaši ņemot vērā, cik ļoti svarīga ir vārda un informācijas brīvība atklātā un demokrātiskā sabiedrībā, nolūkā nepieļaut tāda materiāla izņemšanu, kas nav teroristisks saturs.

2. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, kura pakalpojumi pakļauti teroristiska satura riskam, kā teikts 4. punktā, veic konkrētus pasākumus, lai aizsargātu savus pakalpojumus pret teroristiska satura izplatīšanu sabiedrībā.

Lēmums par konkrētu pasākumu izvēli paliek mitināšanas pakalpojumu sniedzēja ziņā. Šādi pasākumi var ietvert vienu vai vairākus šādus elementus:

- a) piemēroti tehniski un operacionālie pasākumi vai spējas, piemēram, piemērots personāls vai tehniski līdzekļi nolūkā identificēt un ātri izņemt teroristisku saturu vai atspējot piekļuvi tam;
- b) lietotājiem viegli pieejami un ērti lietojami mehānismi, ar ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējam ziņot vai signalizēt par iespējamu teroristisku saturu;
- c) jebkādi citi mehānismi, ar ko palielina informētību par teroristisku saturu tā pakalpojumos, piemēram, mehānismi lietotāju moderēšanai;
- d) jebkādi citi pasākumi, ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējs uzskata par piemērotiem, lai vērstos pret teroristiska satura pieejamību savos pakalpojumos.

3. Konkrēti pasākumi atbilst visām šādām prasībām:

- a) tie ir efektīvi, palīdzot samazināt līmeni, kādā mitināšanas pakalpojumu sniedzēja pakalpojumi ir pakļauti teroristiska satura riskam;
- b) tie ir mērķtiecīgi un samērīgi, ņemot vērā jo īpaši to, cik nopietnā līmenī mitināšanas pakalpojumu sniedzēja pakalpojumi ir pakļauti teroristiska satura riskam, kā arī tehniskās un operacionālās spējas, finansiālo stiprību, mitināšanas pakalpojumu sniedzēja pakalpojumu lietotāju skaitu un to sniegtā satura daudzumu;
- c) tos piemēro tā, ka tiek pilnībā ņemtas vērā lietotāju tiesības un leģitīmās intereses, jo īpaši lietotāju pamattiesības attiecībā uz vārda un informācijas brīvību, privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību;
- d) tos piemēro rūpīgā un nediskriminējošā veidā.

Ja konkrēti pasākumi ietver tehnisku pasākumu izmantošanu, tad, jo īpaši izmantojot cilvēka veiktu uzraudzību un verifikāciju, nodrošina piemērotus un efektīvus aizsardzības pasākumus, lai nodrošināta precizitāti un nepieļautu tāda materiāla izņemšanu, kas nav teroristisks saturs.

4. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs ir pakļauts teroristiska satura riskam tad, ja tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, ir:

- a) pieņēmusi lēmumu uz objektīvu faktoru pamata, piemēram, ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs iepriekšējo 12 mēnešu laikā ir saņēmis divus vai vairāk galīgus izņemšanas rīkojumus, kurā konstatēts, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzējs ir pakļauts teroristiska satura riskam; un
- b) paziņojusi a) apakšpunktā minēto lēmumu mitināšanas pakalpojumu sniedzējam.

5. Pēc tam, kad mitināšanas pakalpojumu sniedzējs ir saņēmis 4. punktā un attiecīgā gadījumā 6. punktā minēto lēmumu, tas ziņo kompetentajai iestādei par konkrētiem pasākumiem, ko tas ir veicis un ko tas gatavojas veikt, lai izpildītu 2. un 3. punktu. Tas to dara trīs mēnešu laikā pēc lēmuma saņemšanas un pēc tam reizi gadā. Minētais pienākums beidzas tad, kad kompetentā iestāde, saņemusi pieprasījumu, ievērojot 7. punktu, ir nolēmusi, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzējs vairs nav pakļauts teroristiska satura riskam.

6. Ja, pamatojoties uz 5. punktā minētajiem ziņojumiem un attiecīgā gadījumā jebkādiem citiem objektīviem faktoriem, kompetentā iestāde uzskata, ka veiktie konkrētie pasākumi neatbilst 2. un 3. punktam, minētā kompetentā iestāde mitināšanas pakalpojumu sniedzējam adresē lēmumu, kurā tam pieprasa veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek pildīts 2. un 3. punkts.

Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs var izvēlēties, kāda veida konkrētos pasākumus veikt.

7. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs jebkurā laikā var prasīt, lai kompetentā iestāde pārskata un vajadzības gadījumā groza vai atsauc 4. vai 6. punktā minēto lēmumu.

Kompetentā iestāde trīs mēnešu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas par pieprasījumu pieņem motivētu lēmumu, kas balstīts uz objektīviem faktoriem, un minēto lēmumu paziņo mitināšanas pakalpojumu sniedzējam.

8. Nekāda prasība veikt konkrētus pasākumus neskar Direktīvas 2000/31/EK 15. panta 1. punktu, un no tās neizriet nedz vispārējs mitināšanas pakalpojumu sniedzēju pienākums pārraudzīt informāciju, kuru tie pārraida vai uzglabā, nedz arī vispārējs pienākums aktīvi meklēt faktus vai apstākļus, kas norāda uz nelikumīgām darbībām.

Nekāda prasība veikt konkrētus pasākumus neietver pienākumu mitināšanas pakalpojumu sniedzējam izmantot automatizētus rīkus.

6. pants

Satura un ar to saistīto datu saglabāšana

1. Mitināšanas pakalpojumu sniedzēji saglabā teroristisku saturu, kas ir izņemts vai kam ir atspējota piekļuve pēc izņemšanas rīkojuma vai pēc konkrētiem pasākumiem, kas veikti, ievērojot 3. vai 5. pantu, kā arī ar to saistītos datus, kuri ir izņemti kā sekas šāda teroristiska satura izņemšanai, un kuri vajadzīgi:

a) administratīvās vai tiesas kontroles procedūrām vai sūdzības izskatīšanai saskaņā ar 10. pantu par lēmumu izņemt teroristisku saturu un ar to saistītos datus vai atspējot piekļuvi šādam saturam un datiem; vai

b) teroristu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai un kriminālvajāšanai par tiem.

2. Teroristisko saturu un ar to saistītos datus, kā minēts 1. punktā, glabā sešus mēnešus pēc izņemšanas vai atspējot. Pēc kompetentās iestādes vai tiesas pieprasījuma teroristisko saturu glabā uz vēl ilgāku konkrētu laikposmu tikai tad un tikai tik ilgi, cik tas ir vajadzīgs tobrīd notiekošai administratīvajai vai tiesas kontrolei, kā teikts 1. punkta a) apakšpunktā.

3. Mitināšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka teroristiskam saturam un ar to saistītajiem datiem, ko saglabā, ievērojot 1. punktu, piemēro piemērotus tehniskos un organizatoriskos aizsardzības pasākumus.

Minētie tehniskie un organizatoriskie aizsardzības pasākumi nodrošina, ka saglabātajam teroristiskajam saturam un ar to saistītajiem datiem piekļūst un tos apstrādā tikai 1. punktā minētajos nolūkos, un nodrošina attiecīgo personas datu augstu drošības līmeni. Vajadzības gadījumā mitināšanas pakalpojumu sniedzēji minētos aizsardzības pasākumus pārskata un atjaunina.

III IEDAĻA

AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI UN ATBILDĪBA

7. pants

Pārredzamības pienākumi mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem

1. Mitināšanas pakalpojumu sniedzēji savos komerciālajos noteikumos skaidri izklāsta savu politiku, ar ko tie vēršas pret teroristiska satura izplatīšanu, tostarp attiecīgā gadījumā jēgpilnu skaidrojumu par to, kā darbojas konkrēti pasākumi, tostarp attiecīgā gadījumā automatizētu rīku izmantošana.

2. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, kurš konkrētā kalendārā gadā ir veicis darbības pret teroristiska satura izplatīšanu vai kuram ir prasīts veikt darbības, ievērojot šo regulu, dara publiski pieejamu pārredzamības ziņojumu par minētajām darbībām šajā gadā. Tas minēto ziņojumu publicē pirms nākamā gada 1. marta.

3. Pārredzamības ziņojumos iekļauj vismaz šādu informāciju:

a) informāciju par mitināšanas pakalpojumu sniedzēja pasākumiem attiecībā uz teroristiska satura identificēšanu un izņemšanu vai piekļuves atspējošanu tam;

b) informāciju par mitināšanas pakalpojumu sniedzēja pasākumiem, lai vērstos pret tāda materiāla atkārtotu parādīšanos tiešsaistē, kurš iepriekš ticis izņemts vai kuram tikusi atspējota piekļuve tāpēc, ka tas tika uzskatīts par teroristisku saturu, jo īpaši ja tika izmantoti automatizēti rīki;

c) to teroristiskā satura vienību skaitu, kas ir izņemtas vai kam ir atspējota piekļuve pēc izņemšanas rīkojumiem vai konkrētiem pasākumiem, un to izņemšanas rīkojumu skaitu, pēc kuriem saturs netika izņemts vai netika atspējota piekļuve tam, ievērojot 3. panta 7. punkta pirmo daļu un 3. panta 8. punkta pirmo daļu, kā arī neizņemšanas iemeslus;

d) to sūdzību skaitu un iznākumu, ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējs ir izskatījis saskaņā ar 10. pantu;

e) to administratīvās vai tiesas kontroles procedūru skaitu un iznākumu, ko ierosinājis mitināšanas pakalpojumu sniedzējs;

- f) to gadījumu skaitu, kuros mitināšanas pakalpojumu sniedzējam bija jāatjauno saturs vai piekļuve tam administratīvās vai tiesas kontroles procedūras rezultātā;
- g) to gadījumu skaitu, kuros mitināšanas pakalpojumu sniedzējs atjaunoja saturu vai piekļuvi tam pēc satura sniedzēja sūdzības.

8. pants

Kompetento iestāžu pārredzamības ziņojumi

1. Kompetentās iestādes publicē gada pārredzamības ziņojumus par savām darbībām saskaņā ar šo regulu. Minētajos ziņojumos iekļauj vismaz turpmāk norādīto informāciju attiecībā uz konkrēto kalendāro gadu:
 - a) to izņemšanas rīkojumu skaitu, kas izdoti saskaņā ar 3. pantu, precizējot to izņemšanas rīkojumu skaitu, kam piemērots 4. panta 1. punkts, to izņemšanas rīkojumu skaitu, kas pārbaudīti saskaņā ar 4. pantu, un informāciju par to, kā minētos izņemšanas rīkojumus īstenojuši attiecīgie mitināšanas pakalpojumu sniedzēji, ieskaitot to gadījumu skaitu, kuros tika izņemts teroristisks saturs vai atspējota piekļuve tam, un to gadījumu skaitu, kuros netika izņemts teroristisks saturs vai netika atspējota piekļuve tam;
 - b) to lēmumu skaitu, kuri pieņemti saskaņā ar 5. panta 4., 6. vai 7. punktu, un informāciju par to, kā mitināšanas pakalpojumu sniedzēji īstenojuši minētos lēmumus, tostarp konkrēto pasākumu aprakstu;
 - c) to gadījumu skaitu, kuros izņemšanas rīkojumi un lēmumi, kas pieņemti saskaņā ar 5. panta 4. un 6. punktu, tika pārskatīti administratīvās vai tiesas kontroles procedūrā, un informāciju par attiecīgo procedūru iznākumu;
 - d) to lēmumu skaitu, ar kuriem uzlikti sodi, ievērojot 18. pantu, un uzliktā soda veida aprakstu.
2. Šā panta 1. punktā minētajos pārredzamības ziņojumos neiekļauj informāciju, kas var kaitēt notiekošām darbībām teroristu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem vai nacionālajām drošības interesēm.

9. pants

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi

1. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kuri ir saņēmuši izņemšanas rīkojumu, kas izdots, ievērojot 3. panta 1. punktu, vai lēmumu, ievērojot 4. panta 4. punktu vai 5. panta 4., 6. vai 7. punktu, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību. Minētās tiesības ietver tiesības apstrīdēt šādu izņemšanas rīkojumu tās dalībvalsts tiesās, kuras kompetentā iestāde ir izdevusi izņemšanas rīkojumu, un tiesības apstrīdēt lēmumu, ievērojot 4. panta 4. punktu vai 5. panta 4., 6. vai 7. punktu, tās dalībvalsts tiesās, kuras kompetentā iestāde ir pieņēmusi lēmumu.
2. Satura sniedzējiem, kuru saturs ir izņemts vai kuru saturam ir atspējota piekļuve pēc izņemšanas rīkojuma, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību. Minētās tiesības ietver tiesības apstrīdēt izņemšanas rīkojumu, kas izdots, ievērojot 3. panta 1. punktu, tās dalībvalsts tiesās, kuras kompetentā iestāde ir izdevusi izņemšanas rīkojumu, un tiesības apstrīdēt lēmumu, ievērojot 4. panta 4. punktu, tās dalībvalsts tiesās, kuras kompetentā iestāde ir pieņēmusi lēmumu..
3. Dalībvalstis ievieš efektīvas procedūras šajā pantā minēto tiesību īstenošanai.

10. pants

Sūdzību mehānismi

1. Katrs mitināšanas pakalpojumu sniedzējs izveido efektīvu un pieejamu mehānismu, kas gadījumā, ja 5. pantā paredzēto konkrēto pasākumu rezultātā ir izņemts satura sniedzēja saturs vai ir atspējota piekļuve tam, dod tam iespēju iesniegt sūdzību par minēto izņemšanu vai atspējošanu, prasot atjaunot saturu vai piekļuvi tam.

2. Katrs mitināšanas pakalpojumu sniedzējs ātri pārbauda visas sūdzības, ko tas saņem ar 1. punktā minēto mehānismu, un, ja tā izņemšana vai piekļuves tam atspējošana bija nepamatota, bez liekas kavēšanās atjauno saturu vai piekļuvi tam. Tas informē sūdzības iesniedzēju par sūdzības iznākumu divu nedēļu laikā pēc tās saņemšanas.

Ja sūdzība tiek noraidīta, mitināšanas pakalpojumu sniedzējs sūdzības iesniedzējam sniedz sava lēmuma iemeslus.

Satura vai piekļuves tam atjaunošana neizslēdz mitināšanas pakalpojumu sniedzēja vai kompetentās iestādes lēmuma apstrīdēšanu administratīvās vai tiesas kontroles procedūrā.

11. pants

Informācija satura sniedzējiem

1. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs izņem teroristisku saturu vai atspējo piekļuvi tam, tas satura sniedzējam dara pieejamu informāciju par šādu izņemšanu vai atspējošanu.

2. Pēc satura sniedzēja pieprasījuma mitināšanas pakalpojumu sniedzējs vai nu informē satura sniedzēju par izņemšanas vai atspējošanas iemesliem un tā tiesībām apstrīdēt izņemšanas rīkojumu, vai arī satura sniedzējam iesniedz izņemšanas rīkojuma kopiju.

3. Šā panta 1. un 2. punktā paredzēto pienākumu nepiemēro, ja kompetentā iestāde, kas izdevusi izņemšanas rīkojumu, nolemj, ka sabiedriskās drošības apsvērumu dēļ, piemēram, teroristu nodarījumu novēršanas, izmeklēšanas, atklāšanas un kriminālvajāšanas dēļ, ir nepieciešams un ir samērīgi, ka informācija nebūtu jāatklāj tik ilgi, cik tas ir nepieciešams, bet ne ilgāk kā sešas nedēļas pēc minētā lēmuma. Šādā gadījumā mitināšanas pakalpojumu sniedzējs neizpauž nekādu informāciju par teroristiska satura izņemšanu vai piekļuves atspējošanu tam.

Minētā kompetentā iestāde minēto laikposmu var pagarināt vēl par sešām nedēļām, ja šāda informācijas neizpaušana joprojām ir pamatota.

IV IEDAĻA

KOMPETENTĀS IESTĀDES UN SADARBĪBA

12. pants

Kompetento iestāžu norīkošana

1. Katra dalībvalsts norīko iestādi vai iestādes, kuras ir kompetentas:

- a) izdot izņemšanas rīkojumus, ievērojot 3. pantu;
- b) pārbaudīt izņemšanas rīkojumus, ievērojot 4. pantu;
- c) uzraudzīt konkrētu pasākumu īstenošanu, ievērojot 5. pantu;
- d) uzlikt sodus, ievērojot 18. pantu.

2. Katra dalībvalsts nodrošina, ka 1. punkta a) apakšpunktā minētajā kompetentajā iestādē tiek norīkots vai izveidots kontaktpunkts, kas nodarbojas ar precizējumu pieprasījumiem un atgriezenisko saikni attiecībā uz minētās kompetentās iestādes izdotiem izņemšanas rīkojumiem.

Dalībvalstis nodrošina, ka informācija par kontaktpunktiem tiek darīta publiski pieejama.

3. Līdz 2022. gada 7. jūnijam dalībvalstis paziņo Komisijai par 1. punktā minēto kompetento iestādi vai iestādēm un jebkādam izmaiņām šajā sakarā. Komisija paziņojumu un visas tā izmaiņas publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. Līdz 2022. gada 7. jūnijam Komisija izveido tiešsaistes reģistru, kurā uzskaitītas 1. punktā minētās kompetentās iestādes un kontaktpunkts, kas katrai kompetentajai iestādei norīkots vai izveidots, ievērojot 2. punktu. Komisija regulāri publicē jebkādas izmaiņas šajā sakarā.

13. pants

Kompetentās iestādes

1. Dalībvalstis nodrošina, ka to kompetentajām iestādēm ir vajadzīgās pilnvaras un pietiekami resursi, lai sasniegtu šīs regulas mērķus un izpildītu to pienākumus saskaņā ar šo regulu.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka to kompetentās iestādes veic tām šajā regulā paredzētos uzdevumus objektīvā un nediskriminējošā veidā, pilnībā respektējot pamattiesības. Kompetentās iestādes neprasa un nepieņem norādījumus ne no vienas citas struktūras attiecībā uz to uzdevumu veikšanu saskaņā ar 12. panta 1. punktu.

Pirmā daļa neliedz pārraudzību saskaņā ar valsts konstitucionālajām tiesībām.

14. pants

Sadarbība starp mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kompetentajām iestādēm un Eiropu

1. Kompetentās iestādes veic informācijas apmaiņu, koordinē darbu un sadarbojas viena ar otru un vajadzības gadījumā ar Eiropu attiecībā uz izņemšanas rīkojumiem, jo īpaši lai nepieļautu centienu dublēšanos, uzlabotu koordināciju un novērstu iejaukšanos izmeklēšanā dažādās dalībvalstīs.
2. Dalībvalstu kompetentās iestādes veic informāciju apmaiņu, veic koordināciju un sadarbojas ar kompetentajām iestādēm, kas minētas 12. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā, attiecībā uz konkrētiem pasākumiem, kas veikti, ievērojot 5. pantu, un sodiem, kas uzlikti, ievērojot 18. pantu. Dalībvalstis nodrošina, ka 12. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā minēto kompetento iestāžu rīcībā ir visa nepieciešamā informācija.
3. Šā panta 1. punkta nolūkos dalībvalstis nodrošina piemērotus un drošus saziņas kanālus vai mehānismus, lai nodrošinātu, ka notiek savlaicīga apmaiņa ar nepieciešamo informāciju.
4. Lai efektīvi īstenotu šo regulu, kā arī lai nepieļautu centienu dublēšanos, dalībvalstis un mitināšanas pakalpojumu sniedzēji var izmantot specializētus rīkus, tostarp tos, ko izveidojis Eiropols, lai jo īpaši atvieglotu:
 - a) 3. pantā paredzēto izņemšanas rīkojumu apstrādi un atgriezenisko saikni par tiem; un
 - b) sadarbību nolūkā apzināt un īstenot 5. pantā paredzētos konkrētos pasākumus.
5. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzēji uzzina par teroristisku saturu, kas saistīts ar tūlītējiem draudiem dzīvībai, tie nekavējoties informē iestādes, kas attiecīgajās dalībvalstīs ir kompetentas noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā. Ja nav iespējams noteikt attiecīgās dalībvalstis, mitināšanas pakalpojumu sniedzēji informē kontaktpunktu, ievērojot 12. panta 2. punktu, dalībvalstī, kurā ir to galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts to juridiskais pārstāvis, un informāciju attiecībā uz minēto teroristisko saturu pārsūta Eiropalam, lai tas veiktu piemērotus turpmākos pasākumus.
6. Kompetentās iestādes tiek mudinātas Eiropalam sūtīt izņemšanas rīkojumu kopijas, lai tas varētu sniegt gada ziņojumu, kurā iekļauta analīze par teroristiska satura veidiem, par ko izdots rīkojums to izņemt vai atspējot piekļuvi tam, ievērojot šo regulu.

15. pants

Mitināšanas pakalpojumu sniedzēju kontaktpunkti

1. Katrs mitināšanas pakalpojumu sniedzējs norīko vai izveido kontaktpunktu izņemšanas rīkojumu saņemšanai ar elektroniskiem līdzekļiem un to ātrai apstrādei, ievērojot 3. un 4. pantu. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka informācija par kontaktpunktu tiek darīta publiski pieejama.

2. Informācijā, kas minēta šā panta 1. punktā, norāda Savienības iestāžu oficiālās valodas, kas minētas Regulā 1/58 ⁽¹⁵⁾, kurās var vērsties kontaktpunktā un kurās veicama turpmākā saziņa par izņemšanas rīkojumiem, ievērojot 3.pantu. Starp minētajām valodām ir vismaz viena tās dalībvalsts oficiālā valoda, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis.

V IEDAĻA

ĪSTENOŠANA UN IZPILDE

16. pants

Jurisdikcija

1. Šīs regulas 5., 18. un 21. panta nolūkos jurisdikcija ir dalībvalstij, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums. Tiek uzskatīts, ka mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, kura galvenais iedibinājums neatrodas Savienībā, ir tās dalībvalsts jurisdikcijā, kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis.

2. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, kura galvenais iedibinājums neatrodas Savienībā, nav norīkojis juridisko pārstāvi, jurisdikcija ir visām dalībvalstīm.

3. Ja kādas dalībvalsts kompetentā iestāde īsteno jurisdikciju, ievērojot 2. punktu, tā informē visu pārējo dalībvalstu kompetentās iestādes.

17. pants

Juridiskais pārstāvis

1. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, kura galvenais iedibinājums neatrodas Savienībā, rakstveidā norīko kādu fizisku vai juridisku personu par savu juridisko pārstāvi Savienībā, lai saņemtu, ievērotu un izpildītu kompetento iestāžu izdotus izņemšanas rīkojumus un lēmumus.

2. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs savam juridiskajam pārstāvim dod nepieciešamās pilnvaras un resursus, lai izpildītu minētos izņemšanas rīkojumus un lēmumus un lai sadarbotos ar kompetentajām iestādēm.

Juridiskais pārstāvis rezidē vai ir iedibināts vienā no dalībvalstīm, kurā mitināšanas pakalpojumu sniedzējs piedāvā savus pakalpojumus.

3. Juridisko pārstāvi var saukt pie atbildības par šīs regulas pārkāpumiem, neskarot jebkādu mitināšanas pakalpojumu sniedzēja atbildību vai prasības celšanu pret to.

4. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs par norīkošanu paziņo 12. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajai kompetentajai iestādei dalībvalstī, kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis.

Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs informāciju par juridisko pārstāvi dara publiski pieejamu.

VI IEDAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

18. pants

Sodi

1. Dalībvalstis pieņem noteikumus par sodiem, kas piemērojami par šīs regulas pārkāpumiem, ko izdara mitināšanas pakalpojumu sniedzēji, un veic visus pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu, ka tie tiek īstenoti. Šādus sodus uzliek tikai par šādu panta pārkāpumiem: 3. panta 3. un 6. punkts, 4. panta 2. un 7. punkts, 5. panta 1., 2., 3., 5. un 6. punkts, 6., 7., 10. un 11. pants, 14. panta 5. punkts, 15. panta 1. punkts un 17. pants.

⁽¹⁵⁾ Regula Nr. 1, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas (OV L 17, 6.10.1958., 385. lpp.).

Pirmajā daļā minētie sodi ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši. Dalībvalstis līdz 2022. gada 7. jūnijam par minētajiem noteikumiem un minētajiem pasākumiem paziņo Komisijai un tai bez kavēšanās paziņo arī visus vēlākos grozījumus, kas tos ietekmē.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes, lemjot par to, vai uzlikt sodu, un nosakot soda veidu un apmēru, ņem vērā visus attiecīgos apstākļus, tostarp:

- a) pārkāpuma raksturu, smagumu un ilgumu;
- b) to, vai pārkāpums ir tišs vai arī nolaidības rezultāts;
- c) mitināšanas pakalpojumu sniedzēja iepriekšējos pārkāpumus;
- d) mitināšanas pakalpojumu sniedzēja finansiālo stiprību;
- e) līmeni, kādā mitināšanas pakalpojumu sniedzējs sadarbojas ar kompetentajām iestādēm;
- f) mitināšanas pakalpojumu sniedzēja raksturu un lielumu, jo īpaši to, vai tas ir mikrouzņēmums, mazais vai vidējais uzņēmums;
- g) mitināšanas pakalpojumu sniedzēja vainas pakāpi, ņemot vērā tehniskos un organizatoriskos pasākumus, ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējs veicis, lai izpildītu šo regulu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja sistemātiski vai pastāvīgi netiek pildīts 3. panta 3. punktā paredzētais pienākums, tiek piemēroti naudas sodi apmērā līdz 4 % no mitināšanas pakalpojumu sniedzēja kopējā apgrozījuma iepriekšējā saimnieciskajā gadā.

19. pants

Tehniskās prasības un pielikumu grozījumi

1. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 20. pantu, lai šo regulu papildinātu ar nepieciešamajām tehniskajām prasībām elektroniskajiem līdzekļiem, kas kompetentajām iestādēm jāizmanto izņemšanas rīkojumu nosūtīšanai.
2. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 20. pantu, lai grozītu pielikumus nolūkā efektīvi reaģēt uz iespējamu vajadzību veikt uzlabojumus to veidņu saturā, kas paredzētas izņemšanas rīkojumiem un tam, lai sniegtu informāciju par to, ka izņemšanas rīkojumus nav iespējams izpildīt.

20. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 19. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no 2022. gada 7. jūnija.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 19. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģēta akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 19. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

21. pants

Pārraudzība

1. Dalībvalstis no savām kompetentajām iestādēm un to jurisdikcijā esošajiem mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem vāc un katru gadu līdz 31. martam Komisijai nosūta informāciju par darbībām, ko tās saskaņā ar šo regulu veikušas iepriekšējā kalendārajā gadā. Minētajā informācijā ietver:

- a) izdoto izņemšanas rīkojumu skaitu un to teroristiska satura vienību skaitu, kuras izņemtas vai kurām ir atspējota piekļuve, un izņemšanas vai atspējošanas ātrumu;
- b) konkrētos pasākumus, kas veikti, ievērojot 5. pantu, tostarp to teroristiska satura vienību skaitu, kuras izņemtas vai kurām ir atspējota piekļuve, un izņemšanas vai atspējošanas ātrumu;
- c) to piekļuves pieprasījumu skaitu, ko kompetentās iestādes izdevušas saistībā ar mitināšanas pakalpojumu sniedzēju glabāto saturu, ievērojot 6. pantu;
- d) ierosināto sūdzību procedūru skaitu un darbības, ko mitināšanas pakalpojumu sniedzēji veikuši, ievērojot 10. pantu;
- e) ierosināto administratīvās vai tiesas kontroles procedūru skaitu un lēmumu skaitu, ko kompetentā iestāde pieņēmusi saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

2. Līdz 2023. gada 7. jūnijam Komisija izveido detalizētu programmu šīs regulas iznākumu, rezultātu un ietekmes pārraudzībai. Pārraudzības programmā nosaka attiecīgos rādītājus un apraksta, kādā veidā un kādos laika intervālos vācami dati un citi nepieciešamie pierādījumi. Tajā precizē, kādas darbības Komisijai un dalībvalstīm jāveic, lai vāktu un analizētu datus un citus pierādījumus, kas vajadzīgi, lai pārraudzītu progresu un izvērtētu šo regulu, ievērojot 23. pantu.

22. pants

Īstenošanas ziņojums

Līdz 2023. gada 7. jūnijam Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedz ziņojumu par šīs regulas piemērošanu. Minētajā ziņojumā ietver informāciju par pārraudzību saskaņā ar 21. pantu un no 8. pantā paredzētajiem pārredzamības pienākumiem izrietošo informāciju. Dalībvalstis Komisijai sniedz visu informāciju, kas vajadzīga ziņojuma sagatavošanai.

23. pants

Izvērtēšana

Līdz 2024. gada 7. jūnijam Komisija veic šīs regulas izvērtēšanu un Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedz ziņojumu par tās piemērošanu, tostarp par:

- a) to, kā un cik efektīvi darbojas aizsardzības mehānismi, jo īpaši tie, kas paredzēti 4. panta 4. punktā, 6. panta 3. punktā un 7. līdz 11. pantā;

- b) šīs regulas piemērošanas ietekmi uz pamattiesībām, jo īpaši uz vārda un informācijas brīvību, privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību; un
- c) šī regulas ieguldījumu sabiedriskās drošības aizsardzībā.

Vajadzības gadījumā ziņojumam pievieno tiesību akta priekšlikumus.

Dalībvalstis Komisijai sniedz informāciju, kas vajadzīga ziņojuma sagatavošanai.

Komisija arī izvērtē, vai ir nepieciešams un ir iespējams izveidot Eiropas platformu par teroristisku saturu tiešsaistē, lai veicinātu saziņu un sadarbību saskaņā ar šo regulu.

24. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2022. gada 7. jūnija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 29. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D.M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
A.P. ZACARIAS

I PIELIKUMS

IZŅEMŠANAS RĪKOJUMS

(Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/784 3. pants)

Ievērojot Regulas (ES) 2021/784 ("Regula") 3. pantu, šā izņemšanas rīkojuma adresātam ir jāizņem teroristisks saturs vai jāatspējo piekļuve teroristiskam saturam visās dalībvalstīs cik drīz vien iespējams un jebkurā gadījumā vienas stundas laikā pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas.

Ievērojot Regulas 6. pantu, adresātam ir jā saglabā saturs un ar to saistītie dati, kurš ir izņemts vai kuram ir atspējota piekļuve, sešus mēnešus vai ilgāk pēc kompetento iestāžu vai tiesu pieprasījuma.

Ievērojot Regulas 15. panta 2. punktu, šis izņemšanas rīkojums ir jānosūta vienā no adresāta izraudzītajām valodām.

A IEDAĻA:

Izņemšanas rīkojumu izdevušās kompetentās iestādes dalībvalsts:

.....

NB! Ziņas par izņemšanas rīkojumu izdevušo kompetento iestādi jāsniedz E un F iedaļā

Adresāts un attiecīgā gadījumā juridiskais pārstāvis:

.....

Kontaktpunkts:

.....

Dalībvalsts, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis:

.....

Izņemšanas rīkojuma izdošanas laiks un datums:

.....

Izņemšanas rīkojuma atsauces numurs:

.....

B IEDAĻA: Teroristiskais saturs, kurš ir jāizņem vai kuram ir jāatspējo piekļuve visās dalībvalstīs cik drīz vien iespējams un jebkurā gadījumā vienas stundas laikā pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas:

URL un jebkāda papildu informācija, kas ļauj identificēt teroristisko saturu un precīzi noteikt tā atrašanās vietu:

.....

Iemesli, kāpēc materiāls ir uzskatāms par teroristisku saturu, saskaņā ar Regulas 2. panta 7) punktu.

Materiāls (lūdzu atzīmēt attiecīgo(-os) lodziņu(-us)):

☐ kūda citus izdarīt teroristu nodarījumus, piemēram, slavīnot terora aktus vai aizstāvēt šādu nodarījumu izdarīšanu (Regulas 2. panta 7) punkta a) apakšpunkts)

☐ aicina citus izdarīt vai palīdzēt izdarīt teroristu nodarījumus (Regulas 2. panta 7) punkta b) apakšpunkts)

☐ aicina citus piedalīties teroristu grupas darbībās (Regulas 2. panta 7) punkta c) apakšpunkts)

☐ sniedz norādījumus par to, kā izgatavot vai izmantot sprāgstvielas, šaujamieročus vai citus ieročus vai indīgas vai bīstamas vielas, vai par citām konkrētām metodēm vai paņēmieniem nolūkā izdarīt vai palīdzēt izdarīt teroristu nodarījumus (Regulas 2. panta 7) punkta d) apakšpunkts)

☐ rada draudus, ka tiks izdarīts kāds no teroristu nodarījumiem (Regulas 2. panta 7) punkta e) apakšpunkts).

Papildu informācija, kāpēc materiāls ir uzskatāms par teroristisku saturu:

.....

.....

.....

C IEDAĻA: Informācija satura sniedzējam

Lūgums ņemt vērā, ka (lūdzu atzīmēt, ja piemērojams):

☐ sabiedriskās drošības iemeslu dēļ adresātam ir jāatturas informēt satura sniedzēju par teroristiska satura izņemšanu vai piekļuves atspējošanu tam.

Ja šis lodziņš nav atzīmēts, sk. G iedaļu par iespējām apstrīdēt izņemšanas rīkojumu to izdevušās kompetentās iestādes dalībvalstī saskaņā ar valsts tiesību aktiem (izņemšanas rīkojuma kopija pēc pieprasījuma ir jānosūta satura sniedzējam).

D IEDAĻA: Informācija tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis

Lūdzu atzīmēt attiecīgo(-os) lodziņu(-us):

- ☐ dalībvalsts, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, nav izņemšanas rīkojumu izdevušās kompetentās iestādes dalībvalsts
- ☐ izņemšanas rīkojuma kopija ir nosūtīta tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis

E IEDAĻA: Ziņas par izņemšanas rīkojumu izdevušo kompetento iestādi

Veids (lūdzu atzīmēt attiecīgo lodziņu):

- ☐ tiesnesis, tiesa vai izmeklēšanas tiesnesis
- ☐ tiesībsardzības iestāde
- ☐ cita kompetentā iestāde → lūgums aizpildīt arī F iedaļu

Ziņas par izņemšanas rīkojumu izdevušo kompetento iestādi vai tās pārstāvi, kas apliecina izņemšanas rīkojuma precizitāti un pareizību:

Izdevušās kompetentās iestādes nosaukums:

.....

Tās pārstāvja vārds un uzvārds un ieņemamais amats (nosaukums un pakāpe):

.....

Lieta Nr.:

.....

Adrese:

.....

Tālr.: (valsts kods) (apgabala/pilsētas kods):

.....

Fakss: (valsts kods) (apgabala/pilsētas kods):

.....

E-pasta adrese.....

Datums.....

Oficiālais zīmogs (ja ir) un paraksts ⁽¹⁾:

.....

⁽¹⁾ Paraksts nav vajadzīgs, ja izņemšanas rīkojumu sūta pa autentificētiem iesniegšanas kanāliem, kas var garantēt izņemšanas rīkojuma autentiskumu.

F IEDAĻA: Turpmākiem pasākumiem vajadzīgā kontaktinformācija

Izņemšanas rīkojumu izdevušās kompetentās iestādes kontaktinformācija, lai uzzinātu izņemšanas vai piekļuves atspējošanas laiku vai lai sniegtu citus precizējumus:

.....

Tās dalībvalsts kompetentās iestādes kontaktinformācija, kurā ir mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenais iedibinājums vai kurā rezidē vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis:

.....

G IEDAĻA: Informācija par tiesiskās aizsardzības iespējām

Informācija par kompetento struktūru vai tiesu, termiņiem un procedūrām izņemšanas rīkojuma apstrīdēšanai:

Kompetentā struktūra vai tiesa, kurā var apstrīdēt izņemšanas rīkojumu:

.....

Izņemšanas rīkojuma apstrīdēšanas termiņš (dienu/mēnešu laikā, sākot no):

.....

Saite uz valsts tiesību aktu noteikumiem:

.....

—

II PIELIKUMS

ATGRIEZENISKĀ SAIKNE PĒC TERORISTISKA SATURA IZŅEMŠANAS VAI PIEKĻUVES ATSPĒJOŠANAS TAM

(Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/784 3. panta 6. punkts)

A IEDAĻA:

Izņemšanas rīkojuma adresāts:

.....

Kompetentā iestāde, kas izdevusi izņemšanas rīkojumu:

.....

Izņemšanas rīkojumu izdevušās kompetentās iestādes lietas numurs:

.....

Adresāta lietas numurs:

.....

Izņemšanas rīkojuma saņemšanas laiks un datums:

.....

B IEDAĻA: Pasākumi, kas veikti pildot izņemšanas rīkojumu

(Lūdzu atzīmēt attiecīgo lodziņu):

☐ teroristiskais saturs ir izņemts☐ piekļuve teroristiskajam saturam ir atspējota visās dalībvalstīs

Veiktā pasākuma laiks un datums:

.....

C IEDAĻA: Ziņas par adresātu

Mitināšanas pakalpojumu sniedzēja nosaukums:

.....

VAI

Mitināšanas pakalpojumu sniedzēja juridiskā pārstāvja nosaukums vai vārds un uzvārds:

.....

Mitināšanas pakalpojumu sniedzēja galvenā iedibinājuma dalībvalsts:

.....

VAI

Dalībvalsts, kurā rezidē vai ir iedibināts mitināšanas pakalpojumu sniedzēja juridiskais pārstāvis:

.....

Pilnvarotās personas vārds un uzvārds:

.....

Kontaktpunkta e-pasta adrese:

.....

Datums:

.....

—

III PIELIKUMS

INFORMĀCIJA PAR IZŅEMŠANAS RĪKOJUMA IZPILDES NEIESPĒJAMĪBU

(Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/784 3. panta 7. un 8. punkts)

A IEDAĻA:

Izņemšanas rīkojuma adresāts:

.....

Kompetentā iestāde, kas izdevusi izņemšanas rīkojumu:

.....

Izņemšanas rīkojumu izdevušās kompetentās iestādes lietas numurs:

.....

Adresāta lietas numurs:

.....

Izņemšanas rīkojuma saņemšanas laiks un datums:

.....

B IEDAĻA: Neizpilde

1) Izņemšanas rīkojumu nav iespējams izpildīt termiņā šādu iemeslu dēļ (lūdzu atzīmēt attiecīgo(-os) lodziņu(-us)):

☐ ir iestājusies nepārvarama vara vai izpilde ir faktiski neiespējama ar mitināšanas pakalpojumu sniedzēju nesaistītu iemeslu dēļ, tostarp objektīvi attaisnojamu tehnisku vai operacionālu iemeslu dēļ☐ izņemšanas rīkojums satur acīmredzamas kļūdas☐ izņemšanas rīkojums nesatur pietiekamu informāciju

2) Lūgums sniegt sīkāku informāciju par neizpildes iemesliem:

.....

3) Ja izņemšanas rīkojums satur acīmredzamas kļūdas un/vai nesatur pietiekamu informāciju, lūgums precizēt, kādas ir kļūdas un kāda sīkāka informācija vai precizējumi ir vajadzīgi:

.....

C IEDAĻA: Ziņas par mitināšanas pakalpojumu sniedzēju vai tā juridisko pārstāvi

Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs:

.....

VAI

Mitināšanas pakalpojumu sniedzēja juridiskā pārstāvja nosaukums vai vārds un uzvārds:

.....

Pilnvarotās personas vārds un uzvārds:

.....

Kontaktinformācija (e-pasta adrese):

.....

Paraksts:

.....

Laiks un datums:

.....

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/785**(2021. gada 29. aprīlis),****ar ko izveido Savienības Krāpšanas apkarošanas programmu un atceļ Regulu (ES) Nr. 250/2014**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 33. un 325. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Revīzijas palātas atzinumu ⁽¹⁾,saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 325. pantu Savienībai un dalībvalstīm ir jāapkaro krāpšana un jebkādas citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Savienībai būtu jāatbalsta darbības minētajās jomās.
- (2) Atbalsts, kas šādām darbībām sniegts iepriekš ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 804/2004/EK ⁽³⁾ (programma *Hercule*), kurš grozīts un pagarināts ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 878/2007/EK ⁽⁴⁾ (programma *Hercule II*) un kurš atcelts un aizstāts ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 250/2014 ⁽⁵⁾ (programma *Hercule III*), ir devis iespēju uzlabot Savienības un dalībvalstu veiktās darbības krāpšanas, korupcijas un jebkādu citu nelikumīgu darbību, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, apkarošanā.
- (3) Savienības tiesību akti, kuros izklāstīti noteikumi par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu un finansiāla atbalsta instrumentu policijas sadarbībai, noziedzības novēršanai un apkarošanai un krāpšanas pārvarēšanai, Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām, kā arī par pirmspievienošanās palīdzību plānošanas periodam no 2014. līdz 2020. gadam un pēc tam, paredz, ka dalībvalstīm, kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm ir pienākums ziņot par pārkāpumiem un krāpšanu, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Pārkāpumu pārvaldības sistēma (PPS) ir drošas elektroniskās saziņas rīks, kas dalībvalstīm, kā arī kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm palīdz izpildīt pienākumu ziņot par konstatētajiem pārkāpumiem un kas atbalsta arī pārkāpumu pārvaldību un analīzi.
- (4) Nav apstrīdams, cik svarīgs ir Komisijas veiktais darbs krāpšanas novēršanas jomā, tomēr būtu pilnībā jāatzīst arī tas, ka ir būtiski cita starpā īstenot Krāpšanas apkarošanas informācijas sistēmu (KAIS), kā arī krāpšanas apkarošanas stratēģijas valstu līmenī.

⁽¹⁾ OV C 10, 10.1.2019., 1. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 12. februāra nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 16. marta nostāja pirmajā lasījumā (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2021. gada 29. aprīļa nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 804/2004/EK (2004. gada 21. aprīlis), ar ko izveido Kopienas rīcības programmu, lai veicinātu darbības Kopienas finansiālo interešu aizsardzības jomā (programma *Hercule*) (OV L 143, 30.4.2004., 9. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 878/2007/EK (2007. gada 23. jūlijs), ar kuru groza un pagarina Lēmumu Nr. 804/2004/EK, ar ko izveido Kopienas rīcības programmu, lai veicinātu darbības Kopienas finansiālo interešu aizsardzības jomā (*Hercule II* programma) (OV L 193, 25.7.2007., 18. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 250/2014 (2014. gada 26. februāris), ar ko izveido programmu darbību veicināšanai Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības jomā (programma *Hercule III*) un atceļ Lēmumu Nr. 804/2004/EK (OV L 84, 20.3.2014, 6. lpp.).

- (5) Padomes Regulā (EK) Nr. 515/97 ⁽⁶⁾ un Padomes Lēmumā 2009/917/TI ⁽⁷⁾ paredzēts, ka Savienībai ir jāatbalsta dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēja palīdzība un šo iestāžu un Komisijas sadarbība, lai nodrošinātu muitas un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu.
- (6) Minētais atbalsts ir paredzēts vairākām operatīvajām darbībām. Tās ietver KAIS, kas ir informācijas tehnoloģiju platforma, kura sastāv no lietojumprogrammu kopuma, kas darbojas Komisijas pārvaldībā esošā vienotā informācijas sistēmā. Arī PPS darbojas KAIS platformā. Lai nodrošinātu vienotās informācijas sistēmas ilgtspēju, tai ir vajadzīgs stabils un prognozējams finansējums ilgtermiņā.
- (7) KAIS platforma ietver vairākas informācijas sistēmas, tostarp Muitas informācijas sistēmu. Muitas informācijas sistēma ir automatizēta informācijas sistēma, kuras mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm novērst un izmeklēt darbības, kas ir muitas vai lauksaimniecības tiesību aktu pārkāpumi, un saukt pie atbildības par tiem, ar ātrāku informācijas izplatīšanu palielinot dalībvalstu to muitas pārvalžu sadarbības un kontroles procedūru efektivitāti, kuru darbības joma ietver šādas darbības. Muitas informācijas sistēmas vienotā infrastruktūra attiecas gan uz administratīvo sadarbību, gan uz policijas sadarbību, kas balstīta uz bijušo Savienības tieslietu un iekšlietu pilāru. Muitas informācijas sistēmas policijas sadarbības aspektu tehniski nav iespējams nošķirt no tā administratīvā aspekta, jo tie abi darbojas vienotā informācijas tehnoloģijas sistēmā. Ņemot vērā to, ka Muitas informācijas sistēma ir tikai viena no vairākām informācijas sistēmām, kas darbojas KAIS platformā, un ka policijas sadarbības gadījumu skaits ir mazāks par administratīvās sadarbības gadījumu skaitu Muitas informācijas sistēmā, tiek uzskatīts, ka KAIS platformas policijas sadarbības aspekts ir papildinošs administratīvajam aspektam.
- (8) Lai palielinātu sinerģijas un budžeta elastīgumu un vienkāršotu pārvaldību, Savienības atbalsts tādās jomās kā Savienības finanšu interešu aizsardzība, ziņošana par pārkāpumiem un savstarpēja administratīvā palīdzība un sadarbība muitas un lauksaimniecības jautājumos būtu jāapkopo un jāracionalizē vienotā programmā, proti, Savienības Krāpšanas apkarošanas programmā ("programma"). Programma būtu jāizveido uz septiņiem gadiem, lai tās ilgumu saskaņotu ar daudzgadu finanšu shēmas ilgumu, kas noteikts Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093 ⁽⁸⁾.
- (9) Tāpēc programmā būtu jāapvieno programmai *Hercule III* līdzīgs komponents, otrs komponents, ar kuru tiek nodrošināts PPS finansējums, un trešais komponents, ar kuru tiek finansētas darbības, kas Komisijai uzticētas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 515/97, tostarp KAIS platforma.
- (10) Programmai būtu jāveicina sadarbība starp attiecīgajām dalībvalstu iestādēm un starp dalībvalstīm, Komisiju un citām attiecīgajām Savienības struktūrām, tostarp, attiecīgā gadījumā, Eiropas Prokuratūru (EPPO) – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Padomes Regulu (ES) 2017/1939 ⁽⁹⁾, – lai tādējādi nodrošinātu Savienības finanšu interešu efektīvu aizsardzību, kā arī muitas un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu, neskarot dalībvalstu pienākumus, un lai nodrošinātu līdzekļu efektīvāku izmantošanu, nekā tas būtu iespējams valstu līmenī. Rīcība Savienības līmenī ir nepieciešama un pamatota, jo tā palīdz dalībvalstīm kopīgi aizsargāt Savienības finanšu intereses un mudina izmantot kopīgas Savienības struktūras, lai palielinātu sadarbību un informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm, vienlaikus atbalstot to, ka tiek paziņoti dati par pārkāpumiem un krāpšanas gadījumiem.
- (11) Turklāt Savienības finanšu interešu aizsardzības atbalstīšanā būtu jāpievēršas visiem Savienības budžeta aspektiem gan ieņēmumu, gan izdevumu daļā. Šajā sakarībā būtu pienācīgi jāņem vērā tas, ka programma ir vienīgā Savienības programma, kas paredzēta, lai aizsargātu Savienības budžeta izdevumu daļu.

⁽⁶⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 515/97 (1997. gada 13. marts) par dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēju palīdzību un šo iestāžu un Komisijas sadarbību, lai nodrošinātu muitas un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu (OV L 82, 22.3.1997., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Padomes Lēmums 2009/917/TI (2009. gada 30. novembris) par informācijas tehnoloģiju izmantošanu muitas vajadzībām (OV L 323, 10.12.2009., 20. lpp.).

⁽⁸⁾ Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433I, 22.12.2020., 11. lpp.).

⁽⁹⁾ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

- (12) Ar šo regulu paredz finansējumu programmai, un tas Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējās budžeta procedūras laikā ir galvenā atsaucē summa 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ⁽¹⁰⁾ 18. punkta nozīmē.
- (13) Uz šo programmu attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽¹¹⁾ ("Finanšu regula"). Finanšu regulā ir paredzēti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, godalgām, iepirkumu, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentiem, budžeta garantijām, finansiālo palīdzību un ārējo ekspertu izdevumu atlīdzināšanu. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, ietver arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.
- (14) Šajā regulā minētos finansēšanas veidus un īstenošanas metodes būtu jāizvēlas, pamatojoties uz iespējām ar tiem sasniegt darbību konkrētos mērķus un gūt rezultātus, jo īpaši ņemot vērā kontroļu izmaksas, administratīvo slogu un paredzamo neatbilstības risku. Šajā saistībā būtu jāapsver iespēja izmantot fiksētas summas, vienotas likmes un vienības izmaksas, kā arī finansējumu, kas nav saistīts ar izmaksām, kā tas minēts Finanšu regulas 125. panta 1. punktā.
- (15) Šajā regulā būtu jāsniedz indikatīvs saraksts ar finansējamajām darbībām, lai nodrošinātu nepārtrauktu finansējumu visām darbībām, kuras Komisijai uzticētas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 515/97, tostarp KAIS platformai.
- (16) Darbībām vajadzētu būt atbalsttiesīgām, pamatojoties uz to spēju sasniegt programmas konkrētos mērķus. Programmas konkrētajos mērķos būtu jāietver īpašas tehniskās palīdzības sniegšana dalībvalstu kompetentajām iestādēm, piemēram, nodrošinot specifiskas zināšanas, specializētas un tehniski progresīvas iekārtas un efektīvus IT rīkus; nodrošinot nepieciešamo atbalstu un veicinot izmeklēšanu, jo īpaši – izveidojot kopīgas izmeklēšanas grupas un pārrobežu operācijas; vai uzlabojot personāla apmaiņu saistībā ar konkrētiem projektiem. Turklāt atbalsttiesīgajās darbībās būtu jāietver arī mērķtiecīgas specializētās apmācības un riska analīzes darbsemināru organizēšana, kā arī – attiecīgā gadījumā – konferences un pētījumi.
- (17) Iekārtu iegādei, izmantojot Savienības finansiālā atbalsta instrumentu muitas kontroles iekārtām, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko Integrētās robežu pārvaldības fonda satvarā izveido finansiālā atbalsta instrumentu muitas kontroles iekārtām, būtu pozitīva ietekme uz cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar minēto instrumentu būtu pienākums izvairīties no jebkādas Savienības atbalsta dublēšanās. Programmai būtu arī jānodrošina izvairīšanās no jebkādas Savienības atbalsta dublēšanās un tās atbalsts principā būtu jāsniedz tāda veida iekārtu iegādei, uz kurām neattiecas Savienības finansiālā atbalsta instruments muitas kontroles iekārtām, vai arī tādām iekārtām, kuru saņēmēji ir iestādes, kas nav iestādes, uz kurām attiecas Savienības finansiālā atbalsta instruments muitas kontroles iekārtām. Turklāt būtu jānodrošina, ka finansētās iekārtas ir piemērotas mērķim dot ieguldījumu Savienības finanšu interešu aizsardzībā.
- (18) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekļiem, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, vajadzētu būt iespējai piedalīties programmā. Arī valstīm, kas pievienojas, kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm, kā arī Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm, vajadzētu būt iespējai piedalīties programmā saskaņā ar attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās. Arī citām trešām valstīm vajadzētu būt iespējai piedalīties programmā ar noteikumu, ka tās noslēdz īpašu vienošanos par īpašajiem nosacījumiem to dalībai Savienības programmās.
- (19) Ņemot vērā programmu *Hercule* iepriekšējos novērtējumus un nolūkā stiprināt programmu, izņēmuma kārtā vajadzētu būt iespējai tādai subjektu dalībai, kas ir iedibināti trešā valstī, kura nav programmas asociētā valsts.

⁽¹⁰⁾ OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.)

- (20) Jo īpaši būtu jāveicina tādu subjektu dalība, kas ir iedibināti trešās valstīs, kurās ir spēkā asociācijas nolīgums ar Savienību, lai stiprinātu Savienības finanšu interešu aizsardzību, īstenojot sadarbību, kas saistīta ar muitu, un īstenojot paraugprakses apmaiņu, jo īpaši attiecībā uz veidiem, kā apkarot krāpšanu, korupciju un citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, un attiecībā uz pievēršanos tādām problēmām, kas saistītas ar jaunu tehnoloģiju attīstību.
- (21) Programma būtu jāīsteno, ņemot vērā ieteikumus un pasākumus, kas uzskaitīti Komisijas 2013. gada 6. jūnija paziņojumā "Cīņas pastiprināšana pret cigarešu kontrabandu un citiem tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības veidiem – visaptveroša ES stratēģija", kā arī 2017. gada 12. maija progresa ziņojumu par minētā paziņojuma īstenošanu.
- (22) Savienība 2016. gadā ratificēja Pasaules Veselības organizācijas Pamatkonvencijas par tabakas kontroli Protokolu par tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības novēršanu ("protokols"). Protokols palīdz aizsargāt Savienības finanšu intereses, ciktāl tas attiecas uz cīņu pret tabakas izstrādājumu nelikumīgu pārrobežu tirdzniecību, kas rada ieņēmumu zaudējumus. Programmai būtu jāatbalsta Pasaules Veselības organizācijas Pamatkonvencijas par tabakas kontroli sekretariāta funkcijas, kas ir saistītas ar protokolu. Tai būtu arī jāsniedz atbalsts citiem sekretariāta pasākumiem saistībā ar cīņu pret tabakas izstrādājumu nelikumīgu tirdzniecību.
- (23) Saskaņā ar Finanšu regulu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013⁽¹²⁾ un Padomes Regulām (Euratom, EK) Nr. 2988/95⁽¹³⁾, (Euratom, EK) Nr. 2185/96⁽¹⁴⁾ un (ES) 2017/1939 Savienības finanšu intereses ir jāaizsargā ar samērīgiem pasākumiem, tostarp pasākumiem attiecībā uz pārkāpumu, tostarp krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudētu, nepareizi izmaksātu vai nepareizi izmantotu līdzekļu atgūšanu un, attiecīgā gadījumā, administratīvu sodu uzlikšanu. Saskaņā jo īpaši ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013 Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un inspekcijas uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkādas citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. EPPO ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371⁽¹⁵⁾. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbības Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, OLAF, Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kuras īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – EPPO nepieciešamās tiesības un piekļuvi un jānodrošina, ka visas trešās personas, kuras iesaistītas Savienības līdzekļu īstenošanā, piešķir līdzvērtīgas tiesības.
- (24) Trešās valstis, kas ir EEZ dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu⁽¹⁶⁾ noteiktajā sadarbības satvarā, kas paredz programmu īstenošanu, pamatojoties uz lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar minēto līgumu. Trešās valstis arī var piedalīties, pamatojoties uz citiem juridiskiem instrumentiem. Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, kas prasītu, lai atbildīgajam kredītrīkotājam, OLAF un Revīzijas palātai piešķirtu vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai tie varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci.
- (25) Ievērojot Padomes Lēmumu 2013/755/ES⁽¹⁷⁾, personas un subjekti, kas ir iedibināti aizjūras zemēs un teritorijās (AZT), ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar programmas noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstij, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta.

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

⁽¹⁶⁾ OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.

⁽¹⁷⁾ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju") (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

- (26) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus programmas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai. Komisijai būtu jāpieņem darba programmas, kurās cita starpā nosaka prioritātes un novērtēšanas kritērijus attiecībā uz darbību dotācijām.
- (27) Šajā regulā būtu jānosaka maksimālā iespējamā līdzfinansējuma daļa dotācijām.
- (28) Ievērojot 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu⁽¹⁸⁾ 22. un 23. punktu, šī programma būtu jānovērtē, pamatojoties uz informāciju, kas apkopota saskaņā ar īpašām uzraudzības prasībām, bet vienlaikus izvairoties no administratīva sloga, jo īpaši dalībvalstīm, un no pārmērīga regulējuma. Minētajās prasībās attiecīgā gadījumā būtu jāiekļauj izmērāmi rādītāji, ko izmanto par pamatu, lai novērtētu programmas ietekmi uz vietas. Novērtēšana būtu jāveic savlaicīgi, neatkarīgi un objektīvi.
- (29) Būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz to rādītāju saraksta grozīšanu, ar ko mēra progresu vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanā, ja to uzskata par nepieciešamu, kā arī lai papildinātu šo regulu ar noteikumiem par programmas uzraudzības un novērtējuma sistēmas izstrādi. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (30) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, jo ir iesaistīti jautājumi ar pārrobežu raksturu, bet Savienības pievienotās vērtības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (31) Regulas (EK) Nr. 515/97 42.a panta 1. un 2. punkts ir KAIS finansēšanas juridiskais pamats. Ar šo regulu minētais juridiskais pamats būtu jāaizstāj ar jaunu. Tādēļ būtu jāsvītro Regulas (EK) Nr. 515/97 42.a panta 1. un 2. punkts.
- (32) Regula (ES) Nr. 250/2014, ar ko izveido programmu *Hercule III*, attiecās uz laikposmu no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim. Šajā regulā būtu jāparedz programmas *Hercule III* turpinājums, sākot no 2021. gada 1. janvāra. Tāpēc Regula (ES) Nr. 250/2014 būtu jāatceļ.
- (33) Ņemot vērā to, cik svarīgi ir pret klimata pārmaiņām cīnīties atbilstīgi Savienības saistībām īstenot Parīzes nolīgumu, kas pieņemts saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām, un sasniegt Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, plānots, ka programma palīdzēs integrēt klimata pasākumus un panākt vispārējo mērķrādītāju, proti, ar 30 % no Savienības budžeta atbalstīt klimata mērķu sasniegšanu.
- (34) Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punktu dotāciju var piešķirt par jau uzsāktu pasākumu, ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka pasākumu nepieciešams uzsākt pirms dotāciju nolīguma parakstīšanas. Tomēr izmaksas, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, nav attiecināmas, izņemot pienācīgi pamatotos izņēmuma gadījumos. Lai izvairītos no jebkādiem Savienības atbalsta traucējumiem, kas varētu kaitēt Savienības interesēm, vajadzētu būt iespējai finansēšanas lēmumā – ierobežotā laikposmā daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam sākumā un tikai pienācīgi pamatotos gadījumos – paredzēt darbību un izmaksu attiecināmību no 2021. finanšu gada sākuma, pat ja darbības ir īstenotas un izmaksas ir radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas.

⁽¹⁸⁾ OVL 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (35) Lai nodrošinātu nepārtrauktību atbalsta sniegšanā attiecīgajā politikas jomā un lai programmas īstenošana varētu notikt no daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam darbības sākuma, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un tā būtu jāpieņem ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

Vispārīgi Noteikumi

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu uz daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam darbības laiku izveido Savienības Krāpšanas apkarošanas programmu ("programma").

Ar to nosaka programmas mērķus, budžetu laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, Savienības finansējuma veidus un šāda finansējuma sniegšanas noteikumus.

2. pants

Programmas mērķi

1. Programmas vispārīgie mērķi ir:

- a) aizsargāt Savienības finanšu intereses;
- b) atbalstīt dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēju palīdzību un šo iestāžu un Komisijas sadarbību, lai nodrošinātu muitas un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu.

2. Programmas konkrētie mērķi ir:

- a) novērst un apkarot krāpšanu, korupciju un jebkādas citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē Savienības finanšu intereses;
- b) atbalstīt ziņošanu par pārkāpumiem, tostarp par krāpšanu, kas attiecas uz Savienības budžeta dalītās pārvaldības fondiem un pirmspievienošanās palīdzības fondiem;
- c) nodrošināt rīkus informācijas apmaiņai un operatīvo darbību atbalstam savstarpējas administratīvās palīdzības jomā muitas un lauksaimniecības jautājumos.

3. pants

Budžets

1. Programmas īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam ir 181,207 miljoni EUR faktiskajās cenās.

2. Orientējošais 1. punktā minētās summas piešķirums ir šāds:

- a) 114,207 miljoni EUR mērķim, kas minēts 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā;
- b) 7 miljoni EUR mērķim, kas minēts 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā;
- c) 60 miljoni EUR mērķim, kas minēts 2. panta 2. punkta c) apakšpunktā.

3. Līdz 2 % no summas, kas minēta 1. punktā, var izmantot tehniskajai un administratīvajai palīdzībai saistībā ar programmas īstenošanu, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un novērtēšanas darbībām, tostarp korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām. Turklāt orientējošajā piešķirumā, kas paredzēts 2. punkta a) apakšpunktā, pienācīgi ņem vērā to, ka šī programma ir vienīgā Savienības programma, ar ko pievēršas Savienības finanšu interešu aizsardzības izdevumu pusei.

4. pants

Programmas asociētās trešās valstis

Programmā var piedalīties šādas trešās valstis:

- a) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu;

- b) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis – saskaņā ar tiem vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
- c) Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis, – saskaņā ar tiem vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
- d) citas trešās valstis – saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti konkrētā nolīgumā, kurš attiecas uz trešās valsts dalību jebkurā Savienības programmā, ar noteikumu, ka šis nolīgums:
 - i) nodrošina taisnīgu līdzsvaru starp trešās valsts, kas piedalās Savienības programmās, iemaksām un ieguvumiem;
 - ii) izklāsta nosacījumus dalībai programmās, tostarp katras programmas finansiālo iemaksu aprēķinu, un programmu administratīvās izmaksas;
 - iii) trešai valstij nepiešķir nekādas pilnvaras pieņemt lēmumus attiecībā uz Savienības programmu;
 - iv) garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt Savienības finanšu intereses.

Pirmās daļas d) punkta ii) apakšpunktā minētās iemaksas veido piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 5. punktu.

5. pants

Īstenošana un Savienības finansējuma veidi

1. Programmu īsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulu vai netiešā pārvaldībā kopā ar struktūru, kas minēta Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā.
2. Programma var sniegt finansējumu jebkurā no Finanšu regulā noteiktajiem veidiem, jo īpaši dotāciju un iepirkuma veidā, kā arī atlīdzināt ceļa un uzturēšanās izdevumus, kā paredzēts Finanšu regulas 238. pantā.
3. Programma var nodrošināt finansējumu darbībām, kas veiktas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 515/97, jo īpaši lai segtu tāda veida izmaksas, kuras minētas indikatīvajā sarakstā šīs regulas I pielikumā.
4. Ja atbalstītā darbība ietver iekārtu iegādi, Komisija attiecīgā gadījumā izveido koordinācijas mehānismu, lai nodrošinātu visu ar Savienības programmu atbalstu iegādāto iekārtu efektivitāti un sadarbību.

6. pants

Savienības finanšu interešu aizsardzība

Ja kāda trešā valsts programmā piedalās ar lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar starptautisku nolīgumu vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, minētā trešā valsts atbildīgajam kredītrikotājam, OLAF un Revīzijas palātai piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai tie varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanas, tostarp pārbaudes un inspekcijas uz vietas, kā paredzēts Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

II NODAĻA

Dotācijas

7. pants

Dotācijas

Dotācijas saskaņā ar programmu piešķir un pārvalda saskaņā ar Finanšu regulas VIII sadaļu.

8. pants

Līdzfinansējums

Līdzfinansējuma daļa dotācijām, kas piešķirtas saskaņā ar programmu, nepārsniedz 80 % no attiecināmajām izmaksām. Jebkādu finansējumu, kas pārsniedz minēto maksimālo apjomu, piešķir tikai pienācīgi pamatotos izņēmuma gadījumos, kas jānosaka 11. pantā minētajās darba programmās, un šāds finansējums nepārsniedz 90 % no attiecināmajām izmaksām.

9. pants

Atbalsttiesīgās darbības

1. Uz finansējumu var pretendēt vienīgi darbības, ar kurām īsteno 2. pantā minētos mērķus.
2. Neskarot nevienu citu darbību, kas paredzēta darba programmās saskaņā ar 11. pantu, var uzskatīt, ka uz finansējumu var pretendēt šādas darbības:
 - a) tādu tehnisko zināšanu, specializētu un tehniski progresīvu iekārtu un efektīvu IT rīku nodrošināšana, kas veicina transnacionālu un multidisciplināru sadarbību un sadarbību ar Komisiju;
 - b) personāla apmaiņas sekmēšana konkrētiem projektiem, nepieciešamā atbalsta nodrošināšana un izmeklēšanu atvieglošana, jo īpaši izveidojot kopīgas izmeklēšanas grupas un pārrobežu operācijas;
 - c) tehniska un operatīva atbalsta sniegšana valstu izmeklēšanām, jo īpaši muitas un tiesībaizsardzības iestādēm, lai pastiprinātu cīņu pret krāpšanu un citām nelikumīgām darbībām;
 - d) IT spēju veidošana dalībvalstīs un trešās valstīs, datu apmaiņas palielināšana un IT rīku izstrāde un nodrošināšana izmeklēšanai un izlūkošanas darba uzraudzībai;
 - e) specializētas apmācības, riska analīzes darbsemināru un konferenču organizēšana un pētījumu veikšana ar mērķi uzlabot sadarbību un koordināciju starp dienestiem, uz kuriem attiecas Savienības finanšu interešu aizsardzība;
 - f) jebkādas citas darbības, kas paredzētas darba programmās saskaņā ar 11. pantu un kas ir nepieciešamas, lai sasniegtu 2. pantā noteiktos vispārējos un konkrētos mērķus.
3. Ja atbalstāmā darbība ietver iekārtu iegādi, Komisija nodrošina, ka finansētās iekārtas ir piemērotas mērķim dot ieguldījumu Savienības finanšu interešu aizsardzībā.

10. pants

Subjekti, kas ir tiesīgi piedalīties

1. Papildus Finanšu regulas 197. pantā noteiktajiem kritērijiem piemēro atbilstības kritērijus, kas noteikti šā panta 2. punktā.
2. Programmā tiesīgi piedalīties ir šādi subjekti:
 - a) publiskas iestādes, kas var palīdzēt sasniegt vienu no 2. pantā minētajiem mērķiem un ir iedibinātas:
 - i) dalībvalstī vai aizjūras zemē vai teritorijā, kas ar to ir saistīta;
 - ii) programmas asociētā trešā valstī; vai
 - iii) trešā valstī, kas ir iekļauta darba programmā saskaņā ar 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem;

b) pētniecības un izglītības iestādes un bezpeļņas struktūras, kas var palīdzēt sasniegt 2. pantā minētos mērķus, ar noteikumu, ka tās ir iedibinātas un darbojas vismaz vienu gadu:

i) dalībvalstī;

ii) programmas asociētā trešā valstī; vai

iii) trešā valstī, kas ir iekļauta darba programmā saskaņā ar 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem;

c) jebkurš tiesību subjekts, kas izveidots saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, vai jebkura starptautiska organizācija.

3. Šā panta 2. punktā minētie subjekti, kuri ir iedibināti trešā valstī, kas nav programmas asociētā valsts, izņēmuma kārtā ir tiesīgi piedalīties programmā, ja tas ir vajadzīgs konkrētās darbības mērķu sasniegšanai. Šādi subjekti principā sedz savas dalības izmaksas, izņemot gadījumos, kas pienācīgi jāpamato darba programmā.

III NODAĻA

Plānošana, Uzraudzība Un Novērtēšana

11. pants

Darba programma

Lai īstenotu programmu, Komisija pieņem darba programmas, kas minētas Finanšu regulas 110. pantā.

12. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Rādītāji, ar kuriem ziņo par programmas progresu 2. pantā noteikto vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanā, ir izklāstīti II pielikumā.

2. Lai nodrošinātu efektīvu izvērtējumu par programmas progresu tās mērķu sasniegšanā, Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 14. pantu pieņemt deleģētos aktus, lai vajadzības gadījumā grozītu II pielikumu attiecībā uz rādītājiem, kā arī lai papildinātu šo regulu ar noteikumiem par uzraudzības un novērtējuma sistēmas izveidi.

3. Komisija gada ziņojuma "Savienības finanšu interešu aizsardzība – cīņa pret krāpšanu" ietvaros ik gadu ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par programmas sniegumu.

Diskusijās par šo tematu Eiropas Parlaments var sniegt ieteikumus attiecībā uz gada darba programmu. Komisija pienācīgi ņem vērā minētos ieteikumus.

4. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka programmas īstenošanas un rezultātu uzraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi. Minētajā nolūkā Savienības līdzekļu saņēmējiem un attiecīgā gadījumā dalībvalstīm nosaka samērīgas ziņošanas prasības.

13. pants

Novērtēšana

1. Veicot novērtējumus, Komisija nodrošina, ka novērtējumi tiek veikti neatkarīgi, objektīvi un savlaicīgi un ka novērtētāji var veikt savu darbu bez jebkādiem mēģinājumiem viņus ietekmēt.

2. Programmas starpposma novērtējumu veic, tiklīdz par programmas īstenošanu ir pieejama pietiekama informācija, bet ne vēlāk kā četrus gadus pēc programmas īstenošanas sākuma.

3. Programmas īstenošanas beigās, bet ne vēlāk kā četrus gadus pēc 1. pantā norādītā laikposma beigām, Komisija veic programmas galīgo novērtēšanu.

4. Komisija novērtējumu secinājumus, pievienojot savus apsvērumus, dara zināmus Eiropas Parlamentam, Padomei, Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Revīzijas palātai un publicē tos Komisijas tīmekļa vietnē.

14. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 12. panta 2. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir līdz 2028. gada 31. decembrim.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 12. panta 2. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 12. panta 2. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

IV NODAĻA

Pārejas un nobeiguma noteikumi

15. pants

Informācija, komunikācija un redzamība

1. Izņemot gadījumus, ja pastāv risks kaitēt krāpšanas apkarošanas un muitas operatīvo darbību efektīvai izpildei, Savienības finansējuma saņēmēji atzīst minēto līdzekļu izcelsmi un nodrošina Savienības finansējuma redzamību – jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā –, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.
2. Komisija regulāri rīko informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar programmu, saistībā ar darbībām, ko veic saskaņā ar programmu, un saistībā ar iegūtajiem rezultātiem. Programmai piešķirtie finanšu resursi veicina arī korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 2. pantā minētajiem mērķiem.

16. pants

Regulas (EK) Nr. 515/97 grozījums

Regulas (EK) Nr. 515/97 42.a panta 1. un 2. punktu svītro.

17. pants

Atcelšana

Regulu (ES) Nr. 250/2014 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

18. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot Regulu (ES) Nr. 250/2014 un Regulas (EK) Nr. 515/97 42.a pantu, ko turpina piemērot minētajām darbībām līdz to slēgšanai.
2. No programmas finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp programmu un pasākumiem, kuri pieņemti, ievērojot Regulu (ES) Nr. 250/2014 un Regulas (EK) Nr. 515/97 42.a pantu.
3. Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punkta otrās daļas a) apakšpunktu pienācīgi pamatotos gadījumos, kas norādīti finansēšanas lēmumā, un uz ierobežotu laikposmu saskaņā ar šo regulu atbalstītās darbības un ar tām saistītās izmaksas var uzskatīt par attiecināmām no 2021. gada 1. janvāra, pat ja minētās darbības īstenotas un minētās izmaksas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas.

19. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 29. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –

priekšsēdētājs

D.M. SASSOLI

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

A.P. ZACARIAS

I PIELIKUMS

5. PANTA 3. PUNKTĀ MINĒTAIS INDIKATĪVAIS IZMAKSU SARAKSTS

Indikatīvs saraksts ar izmaksu veidiem, kurus no šīs programmas finansēs attiecībā uz darbībām, kas veiktas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 515/97:

- a) izmaksas par tādas pastāvīgas tehniskās infrastruktūras izveidošanu un uzturēšanu, kas dalībvalstīm sniedz loģistikas, biroju automatizācijas un IT resursus kopīgu muitas operāciju un citu operatīvo darbību koordinācijai;
- b) ceļa un uzturēšanās izdevumu atlīdzinājums, kā arī attiecīgā gadījumā jebkādi citi pabalsti vai maksājumi, kas veikti dalībvalstu pārstāvjiem un attiecīgā gadījumā trešo valstu pārstāvjiem, kas piedalās Savienības misijās, kopīgajās muitas operācijās, kuras organizē Komisija vai kopīgi ar Komisiju, kā arī mācībās, *ad hoc* sanāksmēs un administratīvās izmeklēšanas vai dalībvalstu veikto operatīvo pasākumu sagatavošanas un novērtēšanas sanāksmēs, ja tās organizē Komisija vai kopīgi ar Komisiju;
- c) izdevumi saistībā ar datoru infrastruktūras (datortehnikas), programmatūras un īpašo tīklu savienojumu iegādi, izpēti, attīstīšanu un uzturēšanu, kā arī izdevumi par saistītiem izstrādes, atbalsta un mācību pakalpojumiem, lai veiktu Regulā (EK) Nr. 515/97 paredzētās darbības, jo īpaši darbības saistībā ar krāpšanas novēršanu un apkarošanu;
- d) izdevumi saistībā ar informācijas sniegšanu un izdevumi par darbībām, kas ar to saistītas un nodrošina piekļuvi informācijai, datiem un datu avotiem, lai veiktu Regulā (EK) Nr. 515/97 paredzētās darbības, jo īpaši darbības saistībā ar krāpšanas novēršanu un apkarošanu;
- e) izdevumi saistībā ar Muitas informācijas sistēmas izmantošanu, kas paredzēta saskaņā ar LESD 87. pantu pieņemtajos instrumentos un jo īpaši Lēmumā 2009/917/TI, ciktāl minētie instrumenti nodrošina, ka izdevumus sedz no Savienības vispārējā budžeta;
- f) izdevumi saistībā ar c) apakšpunkta vajadzībām izmantoto kopējā sakaru tīkla Savienības elementu iegādi, izpēti, attīstīšanu un uzturēšanu.

II PIELIKUMS

RĀDĪTĀJI PROGRAMMAS UZRAUDZĪBAI

Programmu cieši uzraudzīs, pamatojoties uz rādītāju kopumu, kas paredzēti, lai noteiktu pakāpi, kādā programmas vispārīgie un konkrētie mērķi ir sasniegti, un lai līdz minimumam samazinātu administratīvo slogu un izmaksas. Minētajam nolūkam tiks vākti dati attiecībā uz šādu pamatrādītāju kopumu:

Konkrētais mērķis Nr. 1. Novērst un apkarot krāpšanu, korupciju un jebkādas citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

Rādītājs Nr. 1. Atbalsts krāpšanas, korupcijas un jebkādu citu nelikumīgu darbību, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, novēršanai un apkarošanai, ko mēra ar:

1.1.: apmierinātības līmeni saistībā ar darbībām, kuras organizē un (līdz)finansē ar programmas starpniecību;

1.2.: to dalībvalstu procentuālo daļu, kas saņem atbalstu katru programmas darbības gadu.

Konkrētais mērķis Nr. 2. Atbalstīt ziņošanu par pārkāpumiem, tostarp par krāpšanu, kas attiecas uz Savienības budžeta dalītās pārvaldības fondiem un pirmspievienošanās palīdzības fondiem.

Rādītājs Nr. 2. Lietotāju apmierinātības līmenis saistībā ar PPS izmantojumu.

Konkrētais mērķis Nr. 3. Rīku nodrošināšana informācijas apmaiņai un operatīvo darbību atbalstam savstarpējas administratīvās palīdzības jomā muitas un lauksaimniecības jautājumos.

Rādītājs Nr. 3. To gadījumu skaits, kad sniegta savstarpējās palīdzības informācija, un atbalstīto ar savstarpējo palīdzību saistīto darbību skaits.

ISSN 1977-0715 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5112 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV